

HELSINGIN HIIPPAKUNNAN ORTODOKSISTEN SEURAKUNTIEN JÄSENLEHTI | IRTONUMERO 5,50€

ORTODOKSI

4/18 *viesti*

*Uspenskin katedraali
täyttää 150 vuotta*

*Kesän praasniekat
kutsuvat*

"Maallinen ja hengellinen
isyys ovat minulle samoja
asioita, kun ajatellaan
ihmistä kokonaisvaltaisena
olentona."

14

17

Kukkaloistoa Lapinlahden hautausmaalla.

34

Pohjoiskarjalainen ristisaattoperinne on päässyt kansien väliin.

10

Uspenskin katedraali juhlii elokuussa 150-vuotista taivaltaan.

Sisällys

3 PÄÄTOIMITTAJALTA

4 KIRKKOHERRALTA

5 AJANKOHTAISTA

8 KOLUMNI Ole minulle unicorn

9 ARKENA Hartaus tulee lähelle kuulijaa

ARKENA

10 VENÄLÄISBYSSANTTILAINEN KOKONAISTAIDETEOS

13 KOLUMNI Minun Uspenskini

14 PIELAVEDEN POJASTA PIISPAKSI

17 REPORTAASI Niinipuiden alla

21 PROVOSOIVA VIITTA?

24 MEIKÄLÄISIÄ Timo Lehtonen

25 PYHÄNÄ Kirkastumisen juhlassa siunataan sato

PYHÄNÄ

26 IHMISENÄ AJASSA Säröjä

28 NEITSYT MARIA

30 TOIVON TUOJA SYYRIASTA

31 ESIPAIMENELTA

32 ОТ ВЛАДЫКИ

33 SVENSK SIDA

34 KULTTUURI Metsä kirkkoni olla saa

36 РУССКОЯЗЫЧНЫЕ СТРАНИЦЫ

37 KIRJAT

38 PYHÄT ESIRUKOILIJAMME

39 HUOMENNA "Kaikki asiat ovat parhaita"

HUOMENNA

40 LAPSET JA NUORET

42 JUMALANPALVELUKSET JA MENOT

53 DIAKONIA TIEDOTTAA

54 LAINATUT

55 RISTISANATEHTÄVÄ

ORTODOKSI

4/18 viesti

Helsingin, Haminan, Hämeenlinnan, Kotkan, Lahden, Lappeenrannan ja Tampereen ortodoksisten seurakuntien lehti

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti

Lehti ilmestyy 8 kertaa vuodessa

JULKAISIJA: Helsingin ortodoksinen seurakunta

TOIMITUS:

Liisankatu 29 A 2, 00170 Helsinki

SÄHKÖPOSTI:

ortodoksiviesti@ort.fi

PÄÄTOIMITTAJA:

Mirva Brola, p. (09) 8564 6115

TOIMITUSSIHTEERI:

Saara Kallio, p. (09) 8564 6116

LEHDEN ULKOASU: Leena Toivola

LEHDEN TAITTO:

Markku Laitinen / Aste Helsinki Oy

TOIMITUSNEUVOSTO:

Markku Salminen, Risto Nordell, Urpo Uotila, Ville Kiiveri, Anna Syrjänen-Filppu, Kaisa Paaivilainen, Alexander Hautamäki, Birgit Salmenhaara, Jonas Bergenstad, Mikko Kuri, Timo Tynkkynen, Liisa Tynkkynen, Aleksej Sjöberg, Eeva Manni

TILAUSHINTA: 40 € / vuosi. Lehti on seurakuntien jäsenille ilmainen.

TILAUKSET, OSOITTEENMUUTOKSET

JA PERUUTUKSET:

asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

p. (09) 8564 6100.

(Huom! Seurakuntalaisten ei tarvitse ilmoittaa osoitteenmuutoksista).

PAINOPAIKKA:

punamusta

ISSN 0788-9194

ORTODOKSIVIEСТИ JULKAISEE TILAAMATTA LÄHETETTYJÄ AINEISTOJA TAPAUSKOHTAISESTI HARKITEN.

KANNEN KUVA: SAARA KALLIO

Kaikki ei ole kultaa, mikä kiiltää

VALAMON luostarissa viime vuosina järjestetyt taidenäyttelyt nousivat otsikoihin toukokuun alussa. Salaperäisen, nimettömänä pysyttelevän itäsuomalaisen suvun omistamiksi mainituista tauluista heräsi vakavia epäilyksiä. Osaa teoksista epäiltiin väärennöksiksi ja tauluja yleisesti pidettiin ylihinnoiteltuina niiden tasoon nähden. Valamon luostarin lisäksi tauluja on ollut esillä myyntinäyttelyissä eri puolilla Suomea ortodoksiseurakuntien tiloissa.

Valamon näyttelyt keräsivät runsaasti yleisöä sekä lipputuloloja luostarille. Myös tauluja meni kaupaksi, mistä tuotosta luostari sai osansa. Taidenäyttelyt saivat hyvin palstatilaa lehdissä, samoin paikalliset myyntinäyttelyt. Myös Ortodoksiviesti kirjoitti Valamossa esillä olleista harvinaisista taideasteista.

Herätyskellojen olisi varmasti pitänyt soida jossain vaiheessa: Millaisella suomalaisella suvulla olisi varaa kerätä julkisuudessa esiteltyä, mittavaa arvotaiteen kokoelmaa, joka sisältää kansainvälisesti tunnettujen, nimekkäiden taiteilijoiden töitä? Miksi teoksia yllättäen ryhdyttiisiin kierrättämään myyntinäyttelyissä esimerkiksi Porissa ja Jyväskylässä seurakuntien tiloissa? Jos jokin näyttää liian hyvältä ollakseen totta, asia on todennäköisesti juuri näin. Myyntinäyttelyissä kiertäneistä teoksista jopa kymmenet ovat paljastuneet väärennöksiksi, kuten mustesuihkutulosteiksi.

Taulukaupalla oli hyviä tarkoituspäriä: Valamossa pidetyistä myyntinäyttelyistä

osa tuotoista tilitettiin luostarille, ja maakunnissa kiertäneistä näyttelyistä oli tarkoitus tukea ortodoksisen kirkon yhteistyökumppania, kansainvälistä avustustyötä tekevää Filantropia ry:tä. Ainakaan jälkimmäinen ei ole saanut kaikkia sille luvattuja tuottoja. Rahoilla oli tarkoitus tukea Syyrian sodan uhreja.

Tauluista kiinnostui pian myös poliisi, ja asian selvittely jatkuu. Ikävää on, että Valamon luostarin ja Suomen ortodoksisen kirkon maine on päässyt kärsimään epämääräisestä taulukaupasta. Vaikka tarkoitus olisi hyvä – luostarin ja Filantropian toiminnan tukeminen –, toiminnan täytyy kestää päivänvaloa. Luottamuksen rakentaminen kestää pitkään, mutta sen voi tuhota helposti. Ortodoksista kirkkoa ja sen hyvää julkisuuskuvaa ei tule käyttää henkilökohtaiseen oman edun tavoitteluun. Myös kirkon eri toimijoiden tulisi luopua liiallisesta sinisilmäisyydestä. Kaikki ei ole kultaa, mikä kiiltää.

Mirva Brola

Seurakuntarakenteet tarkastelussa

KIRKKOMME elää osana yleismaailmallisen ortodoksisen kirkon elämää. Toki järjestämme paikallisesti toimintamme siten, että se palvelee jäsenistöä parhaiten olosuhteissamme ja käytettävissä olevilla resursseilla. Tällä erää seurakuntarakenteiden uudistamista valmistellaan ja syksyllä kirkolliskokouksessa päätetään myös hiippakuntarakenteiden uudistuksesta.

Jäsenten kannalta tavoitteena on taata palvelut jatkossakin koko maan alueella. Hallinto järjestetään siten, että työntekijöiden aikaa vapautuu seurakunnan perustehtävän hoitoon. Toki jatkossa pienempi määrä kirkkoherroja joutuu huolehtimaan yhä vaativammasta hallinnon kokonaisuudesta. Sekin on yksi tapaan antaa lahjansa kirkon palvelemiseen.

Kirkkomme toiminnan aikana on yhteiskunnassa tapahtunut suuria muutoksia. Nyt tavoitellaan ratkaisua, joka ei ole vastaus tämän päivän haasteisiin, vaan haetaan edellytyksiä toimia vuosienkin päästä: silloin kun näinä aikoina kastetut ovat astumassa vastuuseen.

Uspenskin katedraali viettää elokuussa 150-vuotisjuhlaa.

Pyhäkkö on näkynyt Helsingin kaupunkikuvassa pitkään ja toistanut arkkitehtuurillaan ortodoksisen kirkon sanomasta. Katedraalin juhla on muistutus pysyvyydestä. Syvimmiltään vietämme tietenkin juhlaa sen kunniaksi, että kirkon oppi on pysyvää: Jumalan huolenpito on jatkuvaa, historiallisessa ajassa ja paikassa ilmenevää.

Pappismunkki Johannes kirjoittaa puheestaan Petsamon munkeille: ”Pyhät isät, tärkeintä on, että me koetamme pyrkiä keskinäiseen rauhaan ja yksimielisyyteen. Jos se on olemassa, silloin on kanssamme myös Jumalan armo.”

Tasapaino pysyvien arvojen sekä opin ja toisaalta vaihtuvien olosuhteiden välillä on varmasti haasteellinen löytää, mutta ei mitenkään mahdotonta: ortodoksinen perinne on selvinnyt historian saatossa erilaisissa olosuhteissa. Jumalan avulla näin on jatkossakin. Ei siis ole ristiriitaista juhlia Uspenskin 150-vuotista historiaa ja samalla uudistaa seurakuntien rakenteita ja ennen kaikkia toimintatapoja ja -kulttuuria.

Jumalansynnyttäjän esirukouksien tähden, Herra Jeesus Kristus, armahda meitä.

*Markku Salminen, kirkkoherra
Helsingin ortodoksinen seurakunta*

ОТ НАСТОЯТЕЛЯ

Структура приходов меняется

МЫ ЯВЛЯЕМСЯ частью мировой Православной церкви. Конечно, мы самостоятельно организуем деятельность нашей церкви так, чтобы наилучшим образом отвечать потребностям наших прихожан при имеющихся у нас ресурсах. В настоящий момент идет подготовка процесса реформирования приходов, а осенью на церковном соборе будет принято решение и об обновлении структуры епархий.

Для простых прихожан самое главное – чтобы и в будущем услуги церкви были доступны на всей территории страны. Задача текущей реформы заключается в том, чтобы освободить время для непосредственной деятельности приходов. Конечно, в результате меньшее число настоятелей будет нести все более ответственное бремя руководства, но эта работа тоже является своего рода служением.

За время существования нашей церкви в обществе произошли серьезные изменения. Сегодня мы ищем решение, которое должно не только стать ответом на вызовы настоящего, но и создать предпосылки для нашего будущего.

В августе Успенский кафедральный собор отпразднует свое 150-летие. Святыня уже давно занимает свое место в городском пейзаже Хельсинки и несет своей архитектурой

послание Православной церкви. Этот юбилей – напоминание о постоянстве, в том числе и о постоянстве Учения церкви, ведь забота Господа о нас непрерывна и проявляется во все времена, в любом месте на земле.

Иеромонах Иоанн в своем обращении к монахам Печенги писал: ”Святые отцы, самое важное – стремиться к взаимному миру и согласию. Если есть согласие, то есть с нами и благодать Божия.”

Непросто найти баланс между вечными ценностями и Учением, и, с другой стороны, меняющимися внешними условиями, но нет ничего невозможного: православная традиция переживала самые разные трудные времена. Поэтому нет ничего противоречивого в том, чтобы праздновать 150-летие главного кафедрального собора в год, когда происходит обновление структуры приходов и, вместе с ним, культуры приходской жизни.

Молишь ради Пречистой Твоей Матери, Господи Иисусе Христе, помилуй нас.

*Маркку Салминен
Настоятель
Хельсинкского православного прихода*

Kesäpraasniekkoja Ortodoksiviestin ilmestymisalueella

24.6. Pyhän Johannes Kastajan tsasouna, Parikkala
Lauantaina 23.6. klo 17 vigilia ja sunnuntaina 24.6. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys.

24.6. Pyhälle Johannes Kastajalle pyhitetty Johanneskartanon kappeli, Karjalohja
Sunnuntaina 24.6. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia.

29.6. Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko, Hamina
Torstaina 28.6. klo 17 vigilia ja perjantaina 29.6. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia.

29.6. Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin tsasouna, Orimattila
Torstaina 29.6. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia.

8.7. Pyhän Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Järvenpää
Lauantaina 7.7. vigilia klo 17 ja sunnuntaina 8.7. vedenpyhitys ja liturgia klo 9.30.

8.7. Pyhän Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Loviisa
Sunnuntaina 8.7. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia.

10.7. Pyhän Perheen tsasouna, Uukuniemi, Parikkala
Tiistaina 10.7. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys Kirkkolammen rannassa, jonka jälkeen ohjelmaa ja ruokailu.

15.7. Pyhien apostolienvertaisten Vladimir Kiovalaisen ja Magdalan Marian kirkko, Hanko
Lauantaina 14.7. vigilia klo 17, jonka jälkeen panihida Hangan ortodoksella hautausmaalla. Illan päätteeksi yhteinen iltatee. Sunnuntaina 15.7. liturgia klo 10 ja ristisaatto meren rantaan, jossa vedenpyhitys.

20.7. Pyhän profeetta Elian kirkko, Helsinki
Torstaina 19.7. klo 17 vigilia ja perjantaina 20.7. klo 9.30 vedenpyhitys, liturgia ja ristisaatto. Kirkon 60-vuotisjuhla.

25.7. Apostoli Jaakobin ja pyhän Annan kirkko, Kaunisniemen leirikeskus, Loppi
Pyhän Annan kuolonuneen nukkumisen muistopäivänä 25.7. vietetään Kaunisniemen leirikeskuksen kirkon praasniekkaa eli temppelijuhlaa. Leirikeskuksessa järjestetään temppelijuhlan aikaan myös perinteinen praasniekkaleiri 23.–25.7.

2.8. Stefanoskodin kappeli marttyyridiakoni Stefanoksen muistolle, Helsinki
Lauantaina 4.8. klo 10 liturgia, jonka jälkeen laulujuhla grillitasanteella.

6.8. Kristuksen kirkastumisen kirkko, Porvoo
Sunnuntaina 5.8. klo 17 vigilia ja maanantaina 6.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia. Liturgiassa toimitetaan myös uutishedelmien siunaus.

9.8. Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko, Tapiola, Espoo
Torstaina 9.8. klo 9 aamupalvelus ja liturgia. Kirkon 20-vuotisjuhlapraasniekka.

15.8. Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian kuolonuneen nukkuminen, Uspenskin katedraali, Helsinki
Tiistaina 14.8. vedenpyhitys ja juhla vigilia klo 17. Keskiviikkona 15.8. juhla liturgia klo 10.

19.8. Pappismarttyyri Aleksander Hotovitski, Uspenskin katedraalin kryptakappeli, Helsinki
Sunnuntaina 19.8. vedenpyhitys kryptakappelissa klo 9.30, juhla liturgia katedraalissa klo 10.

29.8. Ahveniston kirkko Pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle, Hämeenlinna
Keskiviikkona 29.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia, jonka jälkeen kirkkokahvit.

30.8. Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli, Helsinki
Keskiviikkona 29.8. vigilia klo 17 ja torstaina 30.8. vedenpyhitys ja liturgia klo 9.30.

La 1.9. Sofian praasniekka
Pyhän Viisauden kappelin vuosittainen temppelijuhla. Samana päivänä on myös ortodoksien kirkkovuoden alku ja ekumeenisen patriarkan siunaama päivä luonnon puolesta. Klo 10.30 liturgia ja vedenpyhitys, toimittaa metro-poliitta Ambrosius. Palveluksen jälkeen mahdollisuus nauttia lounasta Sofian ravintolassa.

8.9. Neitsyt Marian syntymän tsasouna, Kausala
Perjantaina 7.9. vigilia klo 17 ja lauantaina 8.9. vedenpyhitys ja liturgia klo 9.30 alkaen.

14.9. Pyhän Ristin kirkko, Kouvola
Torstaina 13.9. klo 17 vigilia ja perjantaina 14.9. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia.

Pyhäkköjen osoitetiedot löydät jumalanpalveluskalenterista lehden lopusta. Praasniekkakalenteriin voi tulla muutoksia tai lisäyksiä kesän aikana. Tarkat tiedot löytyvät seurakuntien internet- ja Facebook-sivuilta. Koko Suomen praasniekkakalenteri kirkon internetsivuilla: www.ort.fi

Pyhän Elian kirkko täyttää 60 vuotta

Hautausmaan kirkko juhlii 19.–20. heinäkuuta.

HELSINGIN ortodoksinen hautausmaan historia alkaa 1800-luvun alkuvuosikymmeniltä. Alue toimi aluksi Viaporin varuskunnan hautausmaana, jonne vainajat tuotiin veneellä. Hautausmaalle valmistui 1852 kappeli, mutta se jäi pieneksi ajan kuluessa.

Suunnitelmat kirkon rakentamiseksi käynnistettiin juuri itsenäisyyden koittaessa 1900-luvun alussa. 1940-luvun lopussa

seurakunnanneuvosto päätti rakentaa kirkon, ja suunnittelijaksi valittiin arkkitehti **Ivan Kudrjajzew**. Helsingin piispa **Aleksanteri** vihki kirkon 28.9.1958.

Kirkon juhlavuotta vietetään jo heinäkuussa profeetta Elian praasniekan yhteydessä. Juhlan aattona torstaina 19.7. toimitetaan vigilia kello 17 ja seuraavana päivänä juhlaliturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys.

Jumalallisen liturgian perjantaina 20.7. kello 10 toimittaa arkkipiispa **Leo**. Ristisaaton päätteeksi toimitetaan litania Helsingin piispa Aleksanterin haudalla.

Ohjelmassa on lisäksi musiikkiesityksiä ja kuorolaulua. Hautausmaalla järjestetään juhlapäivänä opastettuja kierroksia merkittävien henkilöiden haudoille.

TEKSTI: JUKKA VEHKAOJA
KUVA: LAURA KARLIN

Kesän ortodoksiset tiekirkot

TÄNÄ kesänä Helsingin ortodoksinen hiippakunnan alueella on avoinna kaksi ortodoksista tiekirkkoa, Porin ja Tampereen kirkot. Niiden aukioloajat löydät jumalanpalveluskalenterista.

Ortodoksisia tiekirkkoja on avoinna varsinkin Kuopion ja Karjalan hiippakunnan alueella. Kattava listaus tiekirkoista aukioloaikoiheen sijaitsee osoitteessa www.tiekirkot.fi.

Lisäksi moni pyhäkkö on kesällä avoinna ilman, että sitä on ilmoitettu tiekirkoksi.

Helsingin valtuusto edistää esteettömyyttä

HELSINGIN ortodoksinen seurakunnan valtuusto kokoontui ensimmäiseen sääntömääräiseen kokoukseen torstaina 24. toukokuuta.

Valtuusto hyväksyi ja vahvisti seurakunnan vuoden 2017 vuosikertomuksen ja tilinpäätöksen sekä erillisrahastojen tilinpäätökset sekä myönsi vastuuvapauden tilivelvollisille. Lisäksi hyväksyttiin hallinnon esitys lisäbudjetista kuluvalle vuodelle, yhteensä noin 200 000 euroa.

Myös Järvenpään kirkon esitys lisäbudjetista meni läpi. Kirkko saa yhteensä noin 40 000 euroa vesivahinkojen korjaamiseen sekä palkkakuluihin.

Kokous päätti edistää Uspenskin katedraalin esteettömyyttä. Katedraaliin kryptaan vieviin portaisiin asennetaan lavahissi, jonka kustannukset ovat 18 000 euroa ja tulevat lisäbudjetista. Vuonna 2019 hankitaan toinen lavahissi kirkkosaliin pääsyä helpottamaan.

Uspenskin katedraali saa myös uuden isännöitsijän, sillä valtuusto myönsi eron nykyiselle isännöitsijälle **Kari Moilaselle** 1. kesäkuuta alkaen. Uudeksi isännöitsijäksi valittiin nunna **Elisabet (Liisa Toppila)**. Nunna Elisabet on katedraalin ensimmäinen naispuolinen isännöitsijä.

Lisäksi valtuusto hyväksyi seurakunnan monikulttuurisen työn strategian.

TEKSTI: MIRVA BROLA

Kizhin puukirkot esillä näyttelyssä

KARJALAN tasavallassa Kizhin saarella Venäjällä sijaitseva kirkkoryhmä on yksi Unescon maailmanperintökohteista. Saaren ulkomuseon ainutlaatuisen puuarkkitehtuuriin pääsee tutustumaan Karjalatalolla Helsingin Käpylässä heinäkuun loppuun asti.

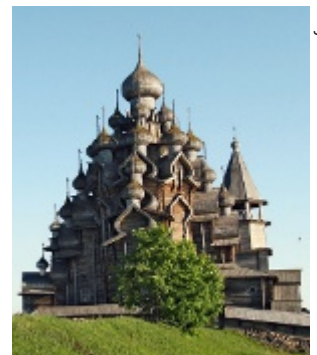
Kizhin ulkomuseon suunnittelemissa näyttelyssä esitellään muun muassa kirkkorakentamisen ja puunkäsittelyn perinteistä tekniikkaa ja saaren puuarkkitehtuurin pienoismalleja.

Esillä on myös kirkkoarkkitehtuurin symboliikkaa, kirvesmiehen työkaluja ja Kizhin saarta esittäviä valokuvia.

Näyttelyn toteuttavat Kizhin ulkomuseo ja Karjalan Liitto.

Näyttely on esillä 31.7. saakka Karjalatalolla, Käpylänkujalla.

Aukioloajat: ma–ti, to–pe klo 11–18 ja ke klo 12–20. Pääsymaksu.

Karjalan liitto

Kristuksen kirkastumisen kirkko on kansanomaisen kirkkorakennustaitteen huippute.

Lohjan kirkko ehostuu juhla-kuntoon

Nämä vanhat maalit krapataan pois ja ikkunoiden puitteet hiotaan kuntoon. Sen jälkeen ne maalataan, näyttää Matti Jyrkinen Riitta Pesoselle.

KARJALAN valistajille pyhitetty Lohjan kirkko täyttää ensi syksynä 50 vuotta. Praasniekkajuhlaa vietetään 3.–4. marraskuuta.

Lohjan paikallinen tiistaiseura Länsi-Uudenmaan Ortodoksit on ryhtynyt jo valmistelemaan juhlaa. Kirkon ikkunoiden puitteet ovat vuosikymmenien saatossa rapistuneet, minkä vuoksi ne puhdistetaan ja maalataan kesän aikana kuntoon.

– Olemme jo vuosia keränneet rahaa kirkkomme kunnostamiseksi, ja tämän kesän maalausurakka on osa tätä työtä. Samalla haluamme tukea seurakunnan paikallista toimintaa, sanoo Länsi-Uudenmaan Ortodoksien rahastonhoitaja **Riitta Pesonen**.

Yhdistys maksaa maalaustarvikkeet, ja maalaustyöt tehdään talkoilla. Niitä johtaa kanttori **Matti Jyrkinen**, joka on myös Lohjan kirkon talonmies.

– Kiinteistö on perusrakenteiltaan hyvässä kunnossa, ja kun laitamme ikkunoiden puitteet kuntoon, uskon, että pärjäämme taas vuosia eteenpäin, Jyrkinen sanoo.

TEKSTI JA KUVA: URPO UOTILA

Seurakunnantarkastus Haminassa kesäkuussa

HAMINAN ortodoksisessa seurakunnassa toimitetaan piispantarkastus 18. kesäkuuta. Asiakirjatarkastus on tehty jo aiemmin. Tarkastus alkaa rukoushetkellä Haminan kirkossa maanantaina 18.6. kello 10, minkä jälkeen arkkipiispa **Leo** tapaa seurakuntalaisia ja toimintapiirejä.

Iltapäivällä piispa siirtyy Kouvolaan, jossa hän tapaa luottamushenkilöitä. Pyhän Ristin kirkossa toimitetaan ehtoopalvelus kello 17, jonka jälkeen kello 17.30 pidetään seurakunnan kokous. Kaikki seurakuntalaiset ovat tervetulleita keskustelemaan ja esittämään kysymyksiä joko Haminaan tai Kouvolaan.

Ylioppilaita muistettiin Helsingissä

SEURAKUNTA muisti kevään uusia ylioppilaita sadan euron stipendillä Helsingissä järjestetyssä juhlatilaisuudessa tiistaina 29. toukokuuta.

Tänä keväänä Helsingin ortodoksisen seurakunnan alueella pääsi ylioppilaaksi noin sata ortodoksiabiturienttia.

Seurakuntasalilla toimitettuun kiitosrukouspalvelukseen ja juhlatilaisuuteen oli kutsuttu alueen uusien ylioppilaiden lisäksi heidän vanhempansa, perheenjäsenensä ja opettajansa.

Tabunovin rahastosta myönnettäviä stipendejä on jaettu ortodoksiseen uskonnonopetukseen osallistuneille ylioppilaille seurakunnassa jo yli 25 vuotta.

Myös muissa seurakunnissa muistetaan tuoreita ortodoksiylioppilaita. Esimerkiksi Haminan seurakunta muistaa valmistuneita 50 euron lahjalla ja heidät kutsutaan kirkkoon muistamista varten.

Mirva Brola

Uusia ylioppilaita juhliittiin seurakuntasalilla toukokuun lopulla.

Lyhyesti

LAPPEENRANNAN KIRKON JULKISIVUKORJAUS

Viime vuonna aloitettu Lappeenrannan kirkon julkisivukorjaus saatetaan loppuun kesän aikana. Syksyn kosteiden ja sateisten ilmojen vuoksi työt päätettiin keskeyttää ja ne jatkuvat tämän kesän aikana.

Maalaustöiden viimeistelyn lisäksi joudutaan kirkon salaojajärjestelmä uusimaan. Korjaustöillä ei ole vaikutusta kirkon käyttöön ja toimintaan.

JASO PÖSSI JATKAA KASVATUKSESSA

Helsingin seurakunnan neuvosto valitsi **TM Jaso Pössin** kasvatustyöntekijän sijaiseksi syyskuun alusta vuoden loppuun. Hän on työskennellyt kasvatustoimessa viime vuoden syksystä. Pössi vastaa erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten toiminnasta.

Ole minulle unicorn

Kotikatuni varrella Helsingin Kalliossa on pieni puoti, jonka näyteikkuna pullistelee jos jonkinlaisista yksisarvisista. On söpöä pehmolelua, muovimaskottia, aamutossua, avaimenperää sekä hulmuavaharjaisilla unicorneilla somistettuja t-paitoja, pussukoita ja kahvimukeja. Aihe on in, sen huomaa.

Yksisarvisen jäljet johtavat kauas Mesopotamiaan, Kaksoisvirranmaan muinaiseen kulttuuriin sekä Intiaan.

Helleenien myötä myyttinen eläin löysi tiensä antiikin Kreikkaan, missä lääkäri Ktesias kirjoitti noin vuonna 400 eaa. sen sarven suojelevan myrkyiltä. Yksisarvisen esikuvan arvellaan olevan arabiankeihäsantiloooppi eli valkobeisa tai intiansarvikuo-no, jollaisten Ktesias itse lieenee nähnyt Intian matkallaan.

Keskiajalla unicornista tuli lohikäärmeen ohella eurooppalaisten lempikummajainen. Sen sarven palaset olivat kuvitteellisten lääkinällisten ominaisuuksiensa sekä onnea ja pitkää ikää tuovien taikavoimiensa ansiosta niin himoittuja, että niistä olttiin valmiita maksamaan omaisuuksia.

Sarvista jauhettu jauhekin oli kalliimpaa kuin kulta. Kokonainen, ehyt sarvi taas oli harvinainen aarre, jonka vain kaikkein rikkaimmat ylhäiset saattoivat hankkia itselleen. Sellaisen tiedetään omistaneen 1500-luvulla ainakin paavi Klemens VII, joka tosin lahjoitti kalleutensa myöhemmin Ranskan hoville, Venäjän tsaarille ja useamman kuin yhden Englannin kuninkaallisen.

Paitsi huijarikauppiaat ja puoskarit myös taiteilijat pönkittivät yksisarviskulttia. Siro, valkoinen, hevosta muistuttava unicorn oli suosittu aihe fantasiamaalauksissa, vaakunoissa ja kuvakudoksissa, joista tunnetuin on Belgiassa 1400-luvulla valmistettu ja nykyään Pariisin keskiaikamuseossa esillä oleva mystinen Neito ja yksisarvinen -gobeliinisarja.

Tarun mukaan yksisarvisen saattoi kesyttää vain neitsyt, mistä syystä sitä pidettiin siveyden vertauskuvana. Ehkä siksi siitä tuli myös Kristuksen symboli ja se pääsi mukaan monien kirkkojen freskoihin. Suomessa unicorn löytyy muun muassa Porvoon tuomiokirkon sekä Hattulan keskiaikaisen kirkon seinämaalauksista.

Yksisarvismyytti eli Euroopassa aina 1800-luvulle saakka ja muuttui sitten saduksi, mikä se eittämättä onkin. Siksi onkin yllättävää, että se on saanut uudestaan jalansijaa meidän tulos-hakuisesta ja tehokeskeisestä nykyaikastamme.

Erityisesti 1960-luvulla alkaneen ja 1980-luvulta lähtien voimistuneen uushenkisyyden myötä yksisarviset ovat kirmanneet enkeleiden rinnalle henkiparantajien tuotevalikoimaan.

Yksisarvishoitajien mainostetaan auttavan niin henkisiin kuin ruumiillisiinkin vaivoihin. Ne välittävät ylikuonnollista valoa ja

energiaa, tähtiporttichakroja, sieluntähtiä ynnä muuta, ynnä muuta.

Yksisarvinen on rinnallasi aina, luvataan myös. Se tukee sinua vaikeuksissa, opastaa valinnoissa ja pitää puoliasi epäoikeudenmukaisuutta vastaan tuoden elämäsi naurua ja lempeyttä – siis aivan niin kuin hyvä ihminen.

Ehkä kaikessa onkin kysymys lähimmäisenrakkaudesta. Kun höpönlöpöterapeutti ohjaa potilaansa valkoiseksi sisustettuun huoneeseen, kehottaa asettumaan pitkäkseen ja peittää silmät kevyellä liinalla, syntyy luottamuksen ilmapiiri. Hiljainen musiikki soi, paikalle kutsutaan yksisarviset.

Kukaan ei vaadi, moiti eikä vähättele. Henkihoitaja hevosineen on yhtä lempeyttä.

Emmekö me voisi kaikki olla sellaisia toisillemme? Ystävällisiä, myötätuntoisia, ymmärtäviäisiä. ”Rakasta lähimmäistäsi” on selkeä käsky. Ei siihen yksisarvisia tarvita.

RIIKKA JUVONEN
Kirjoittaja on kuvataiteilija-kirjailija.

”Olkaamme koko ajan janoisia näkemään Hänet, niin Hän näyttää meille kasvojensa kauneuden.”

– Johannes Viiniköynnös

”Ortodoksisuus on osallisuutta jumalanpalveluksiin, yhteisöllisyyttä ja rakkautta kirkkoon.”

*Timo Lehtonen
sivu 24*

Pastori Lasarus Jalonen pohdiskeli hartaushetkessään, mitä meneillään olevassa aikakaudessa eläminen vaatii kristityiltä.

HARTAUUS TULEE LÄHELLE KUULIJAA

TEKSTI JA KUVA SAARA KALLIO

■ Yle Radio 1 lähettää ortodoksisen iltahartauden aina kuukauden kolmantena tiistaina kello 18.50. Kuinka ortodoksinen radiohartausta syntyy? Kysyimme asiaa pastori **Lasarus Jaloselta**, joka piti ensimmäisen radiohartaustensa toukokuussa.

– Sain jo viime vuonna viestin, jossa minua pyydettiin mukaan pitämään radiohartausta. Suostuin mielelläni. Hartausvuorot jaetaan aina hyvissä ajoin, kertoo Jalonen.

Hartaudet äänitetään Ylen radiostudioissa Pasilassa ja ohjeistuksen mukaan äänitysaika on varattava viimeistään neljä viikkoa ennen lähetyspäivää. Hartauden pitää olla äänitettynä kaksi viikkoa ennen lähetystä. Äänitysjan puhujat varaavat itse.

Hartauteen Jalonen valmistautui olemalla kuuntelematta muita radiohartauksia välttyäkseen rimakauhulta. Hän tosin lisää, ettei miellä muutenkaan itseään radio- ja TV-ihmiseksi.

– Yleensä etsin tiettyjä hartauksia ja puhujia erikseen internetistä. Olen kuunnellut työni puolesta paljon puheita, ja joskus etsin inspiroivia puhujia. Esimerkiksi teologian tohtori **George Bebawi** on todella mukaansatempaava opettaja.

Vaikutuksen tehneinä puhujina isä Lasarus mainitsee myös monsignore **Martin Hayesin** Englannista ja professori **Jacob Milgromin** Israelista. Toukokuun hartauden otsikkona oli Aikakaudet. Jalonen inspiroitui aikakausteemasta luettuaan artikkelin, jossa eräs emeritusprofessori puhui ilmastomuutoksesta ja sen merkityksestä ihmiskunnalle.

– Siitä tuli mieleen, että aikakaudet vaihtelevat ja ihmiskunnan

historiaan mahtuu suuria mullistuksia. Pohdin sitä, miten kristittyinä elämme, valmistaudumme tulevaan ja mihin meidän pitäisi panostaa. Kristittyinä tiedämme, että muutosten edessä ihmisellä on myös valmiudet hyvään.

Vaikka hartauden kuulee radiosta moni ihminen, itse puhe kohdistetaan yhdelle kuulijalle. Jalonen ei halua antaa kuulijalle valmiita ja mustavalkoisia vastauksia, vaan suosii mietiskelevämpää tyyliä.

– Tarkastelin sitä, mikä kirkollinen ajanjakso on hartauden aikaan meneillään ja mietin, ketkä hartautta kuuntelevat. Iltahartaudestani tuli melko pohdiskeleva. Heitin paljon erilaisia palloja ilmaan. Yritin välttää sitä, että kuulijalle tulisi sellainen olo, että väännän asioita rautalangasta.

Puheen lisäksi hartaudessa soitetaan musiikkia. Jalonen valitsi soitettavaksi helatorstain troparin ja kontakin, jotka löytyivät Ylen arkistosta. Hartaus itsessään on lyhyt, mutta sen äänittämiseen on varattu aikaa tunti. Tilanteessa on läsnä äänitarkkailija, joka tallentaa ohjelman Ylen järjestelmään.

– Hartauteen on käytettävissä lähetysaikaa enintään 8 minuuttia ja 40 sekuntia. Puheeni kestää seitsemän minuuttia ja kymmenen sekuntia. Jos hartauden vauhdilla resitoisi, voisi sen saada menemään viiteen minuuttiinkin, myhäilee Jalonen.

Katso tiedot radiohartauksista Ortodoksiviestin jumalanpalveluskalenterista sivulta 42. Hartaudet kuunneltavissa myös Yle Areenassa, www.areena.yle.fi

Ortodoksisen arkisto

Katedraalin ikonostaasissa on 22 kankaalle öljyvärein maalattua ikonia. Ne on tehnyt pietarilainen taidemaalari, akateemikko Pavel Šiltsov vuonna 1868.

Venäläisbysanttilainen kokonaistaideteos

Uspenskin katedraali on yksi Helsingin maiseman näkyvimmistä tunnuksista. Sen hahmo erottuu mereltä päin lähestyttäessä jo kaukaa kaupungin silhuetissa.

TEKSTI HANNA KEMPPI

Uspenskin katedraali pystytettiin Helsingin ortodoksisen väestön pääkirkoksi edustavalle paikalle. Tätä ennen ortodoksisen, pääasiassa venäläisen siviiliväestön käytössä oli pieni-kokoinen, vuonna 1827 valmistunut Pyhän Kolminaisuuden kirkko osana **Carl Ludvig Engelin** suunnittelemaa vanhaa empirekeskustaa. Sen valmistumisesta

lasketaan Helsingin ortodoksisen seurakunnan perustaminen.

Kun ortodoksisen seurakunnan väkiluku kasvoi vähitellen, Pyhän Kolminaisuuden kirkko kävi ahtaaksi. Käytännön syiden lisäksi uuden ja kookkaamman kirkon rakentamiseen vaikutti esimerkiksi kaupungin laajeneminen. Edustava kaupunkiarkkitehtuuri levittäytyi 1850-

ja 1860-luvuilla vähittäin eri suuntiin empirekeskustan ympärille ja korvasi kaupunkikuvassa aiemmat, usein vaatimattomat puurakennukset.

Seurakunnassa ajatus uudesta kirkosta oli esillä jo vuonna 1854. Hanke alkoi edistyä, kun Suomen kenraalikuvernööri **Friedrich Wilhelm Rembert von Berg** ryhtyi ajamaan asiaa 1850-luvun lopulla.

Carl Hårdhin ottamassa kuvassa Uspenskin katedraali valmistumisvuonnaan 1868. Kuvassa näkymä Eteläsatamaan ja Katajanokalle.

Tietävästi juuri hän tilasi kirkon piirustukset Venäjän keisarikunnan tunnetuimpiin lukeutuneelta arkkitehdilta, **Aleksei Maksimovitš Gornostajevilta**, joka oli Venäjän Taideakatemian jäsen ja akatemian professori.

VENÄLÄISBYSSANTILAINEN TYYLI

Akateemikko Gornostajev kehitteli kansallisromanttista, niin kutsuttua venäläisbysanttilaista tyyliä. Hänen käyttämässään muotokielessä heijastuivat sekä Pohjois-Venäjän puuarkkitehtuurin tuntemus että perehtyneisyys Venäjän ja Byssantin kirkkoarkkitehtuuriin. Hän käytti muun muassa käsittelemätöntä tiilipintaa, joka on tunnusomainen Uspenskin katedraalille mutta joka oli 1800-luvun puolivälin venäläisessä kirkkoarkkitehtuurissa epätavallista.

Uspenskin katedraalin rakentaminen vahvistettiin keisarillisella määräyksellä vuonna 1859. Rakentamisaikaksi valittiin korkea kallio Katajanokalta, aivan keisarillisen palatsin ja päävartion tuntumasta. Maisemallisesti edustava paikka

luonnollisesti heijasteli katedraalin merkitystä. Helsinkiin haluttiin luoda maineikkaiden arkkitehtien avulla pääkaupungin arvoista näyttävyyttä.

Kuuluisan arkkitehdin luoman kookkaan katedraalin pystytyksellä haluttiin yhtäältä osoittaa, että Suomen suuriruhtinaskunta ja sen pääkaupunki olivat Venäjän keisarikunnalle merkittäviä. Toisaalta rakennuksen sijoittelu ja mittasuhteet sekä kansallisromanttinen muotokieli konkretisoivat suuriruhtinaskunnan paikkaa osana keisarikuntaa. Uspenskin katedraali toi myös kaupunkikuvassa näkyväksi keisarin edustamaa uskontoa ja valtaa.

POIKKEUKSELLINEN RAKENNUSURAKKA

Katedraalin rakennustyöt olivat Suomen oloissa poikkeuksellisen suuret ja vaativat. Erityistä oli myös uusiokäytetyn materiaalin määrä: suurin osa rakennustiestä hankittiin Oolannin sodassa räjäytystä Bomarsundin linnoituksesta Ahvenanmaalta. Julkisivuja varten valmistet-

tiin tasalaatuisia tiiliä Leppäkosken tehtaassa Janakkalassa.

Keisariperhe tuki rakennustöitä merkittäväällä summalla, mutta myös seurakuntalaisten rahalahjoitukset olivat olennaisia. Valtioneuvos **Jakov Tšernysheff**, joka toimi katedraalin rakennusurakoitsijana, kustansi yksinään kymmenesosan koko katedraalin rakennusvaroista.

Akateemikko Gornostajev ei ehtinyt nähdä katedraalia valmiina, sillä hän kuoli rakennustöiden ollessa vasta aluillaan vuonna 1862. Hänen apunaan toiminut arkkitehti ja taidemaalari **Ivan Varnek** jatkoi työt loppuun. Katedraalin käyttöönhkimisen toimitti silloisen Pietarin hiippakunnan apulaispiispa, Viipurin piispa **Paavali** 25.10.1868.

Uspenski on tontillaan perinteiseen tapaan niin, että rakennuksen pääsisäänkäynti on lännessä ja alttaripääty on kohti itää. Vanhalle byssanttilaiselle ja venäläiselle kirkkoarkkitehtuurille ominaisesti katedraalin pohjan perusmuoto on neliö, jonka sisäpuolelle hahmottuu tasavartinen risti. Ristin keskuksen yläpuo-

*Katedraali toi
näkyväksi keisarin
uskontoa ja valtaa*

lolla kohoaa avara keskuskupoli, jota peittää jyrkkä telttakatto.

Keskuskupolissa ja rakennuksen kokohahmossa on muistumia Moskovan Kolumenskojessa sijaitsevasta, 1500-luvulla rakennetusta Kristuksen taivaaseenastumisen kirkosta, jota arkkitehti Gornostajev piti lähtökohtanaan katedraalia suunnittellessaan.

Keskuskupolin ohella katedraalissa on 12 sipulinmuotoista kullattua kupolia Kristuksen ja apostolien symboleina. Rappaamattomissa julkisivuissa on roomaanisia pilastereita ja kaaria, pyörökaari-ikkunoita, harkotuksia ja ristireliefejä.

Lisäksi katedraaliin kuuluu kellotorni, joka yhdistyy rakennukseen kallionrin-

nettä myötäilevän porraskäytävän avulla. Kellotorni muodostaa myös katedraalin talvisisäänkäynnin eteisen.

NÄYTTÄVÄ IKONOSTAASI

Katedraalin arkkitehtuurin venäläisbyssanttilainen tyyli toistuu interiööriässä niin, että rakennusta voi luonnehtia kokonaistaideteokseksi. Sisäseinät on rapattu ja koristettu risti- ja tähtiaiheisella ornamenttiikalla. Keskuskupolissa on vaaleansiniselle pohjalle maalattu tähtikatto.

Kupolia ja avaria holveja kannattelee neljä massiivista, yhdestä kivistä veistettyä graniittipylvästä. Nykyinen katedraalin sisustus on vähitellen lähes 150 vuoden kuluessa muotoutunut, eri-ikäisten esineiden muodostama kokonaisuus, jossa näkyy myös Suomen ortodoksisen kirkon viime sotien jälkeinen historia.

Erityisen huomionarvoinen on alttarihuoneen ja kirkkosalin välissä kohoava, Suomessa poikkeuksellisen kookas ikonostaasi. Se on koko rakennuksen itäseinän levyinen. Puurakenteinen, taidokkaasti koristeileikattu, kultauksin ja maalaatuin yksityiskohdin koristeltu runko valmistettiin Pietarissa.

Ikonostaasissa on 22 kankaalle öljyvä-

rein maalattua ikonia. Ne teki italialaisvaikutteiseen tyyliin pietarilainen taidemaalari, akateemikko **Pavel Šiltsov** katedraalin valmistusvuonna 1868. Ikonostaasilla onkin ikänsä ja suurikokoisuutensa ohella erityistä kulttuurihistoriallista merkitystä siksi, että se lienee ainoa nykypäiviin säilynyt taiteilija Šiltsovin maalaamista ikonostaaseista.

Uspenskin katedraali toimii nykyisin Helsingin ortodoksisen seurakunnan ja Helsingin hiippakunnan pääkirkkona sekä Suomen ortodoksisen kirkon pääkatedraalina arkkipiispanistuimen siirryttyä Kuopiosta Helsinkiin.

Rakennus sisustuksineen ja piha-alueineen on ortodoksisesta kirkosta annetun lain mukaisesti suojeltu, kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde. Uspenski on osa koko Suomen aineellista ja henkistä kulttuuriperintöä ja kertoo osaltaan väestöme ja sen kulttuurin monimuotoisesta rikkaudesta. Samalla katedraali on myös yksi tärkeimmistä Helsingin matkailukohteista, johon tutustuu vuosittain satojatuhansia kävijöitä. ●

Kirjoittaja on taidehistorioitsija ja filosofian tohtori.

Juhlaviikko kutsuu katedraaliin

JUHLAVUOSI huipentuu Uspenskin katedraalin praasniekkaan eli tempelijuhlaan 15. elokuuta. Juhlapäivän liturgian toimittavat kaikki Suomen ortodoksisen kirkon hiippakunta-piispat. Katedraalin juhlaviikolla 13.–19.8. luennot, jumalanpalvelukset, musiikkiesitykset, konsertit, opastukset ja katedraalin esittelyt kutsuvat juhlistamaan 150-vuotiaasta kirkkoa. Juhlavuosi päättyy 19. elokuuta seurakunnan omalle pyhälle Aleksandr Hotovitskille omistetun Uspenskin katedraalin kryptakapelin praasniekkapalveluksiin.

USPENSKIN 150-VUOTISJUHLAVIIKON 13.–19.8. OHJELMA

13.8. klo 17 Studia Generalia -luento katedraalin historiasta kirkkosalissa, FT Hanna Kemppi.

14.8. klo 17 Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen (uspenie) ristisaatto meren rantaan, vedenpyhitys ja juhlavigilia. Vigiliassa Uspenskin katedraalikuoro laulaa Timo Ruottisen sävellyksiä uspenien juhlan teksteihin. Palvelusten jälkeen Uspenskin katedraalin ystävät ry:n tarjoama iltatee kryptassa.

15.8. klo 9.30 Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen (uspenien) juhlaliturgia. Palveluksen toimittavat Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leon johdolla kaikki Suomen ortodoksisen kirkon hiippakunta-piispat. Liturgian jälkeen seurakunnan tarjoama juhlaruokailu katedraalin pihalla. Ruokailun jälkeen klo 13.30 päiväjuhla kirkkosalissa: juhlapuhjana pappismunkki, professori Serafim Seppälä.

16.8. klo 19 Helsingin kamarikuoron konsertti. Konsertissa kuullaan Einojuhani Rautavaaran Vigilia. Liput 20/18/10 euroa.

17.8. klo 16 katedraalin esittelyä kirkkosalissa ja klo 18 Kesäillan musiikkia -konsertti kryptassa.

18.8. klo 15.30 kryptassa Sergei Pogreboffin luento pyhän pappismarttyyri Aleksander Hotovitskin elämästä. Vigilia kirkkosalissa klo 17.

19.8. klo 9.30 kryptakappelissa toimitetaan vedenpyhitys pyhän Aleksander Hotovitskin muistopäivän kunniaksi. Vedenpyhitystä seuraa välittömästi klo 10 liturgia kirkkosalissa.

Kaikki juhlavuoden ohjelma Uspenskin katedraalissa tai katedraalin kryptassa (Pormestarinrinne 1). Muutokset ohjelmaan mahdollisia. Katso ajankohtaiset tiedot: www.hos.fi

Minun Uspenskini

LEA AARNIO

POLVEILEVASSA elämässäni ortodoksinen kirkko on ollut kulmakivi, joka tarjosi suojaa ja turvaa meille ortodoksisille evakkonuurille aloittaessamme etsiä tietä itsenäiseen elämään pääkaupungissa ilman kenties ainutakaan ystävää tai tuttavaa. Seurakunnasta ja ortodoksinuorista löytyi turvallinen ystävä- ja harrastuspiiri. Viikoittaiset jumalanpalvelukset Pyhän kolminaisuuden kirkossa rytmittivät elämää. Väliin tulivat ruuhkavuodet ja vaiheet pääkaupungin ulkopuolella. Suomenkielisten jumalanpalvelusten siirryttyä Uspenskiin 1990 on ollut suuri ilo osallistua niihin jälleen nyt jo lähes parinkymmenen vuoden ajan. Katedraalin vapaaehtoistyöhön osallistuminen on antanut uusia ystäviä ja sisältöä elämään. Se on lähentänyt entisestään kirkkoomme ja tuonut myös itse rakennuksen tutummaksi. Olen tuntenut suurta kiitollisuutta vanhempieni kohtaan, jotka sodan jälkeisten aikojen paineissa jaksoivat ylläpitää ja jättää meille perinnöksi ortodoksisen uskon. Sen ihmisläheisyys, jumalanpalveluselämän syvyys ja historian taju puhuttelevat minua jatkuvasti.

Olen katsellut kaunista ikonostaasia, jyhkeitä pylviäitä ja kupolin tähtiä milloin ilta-aurionon kullatessa ikonostaasiin, milloin vain tuohusten loistaessa pimeinä talvi-iltoina tai aamupäivän valossa. Lähteminen on tuntunut joskus vaikealta ja mieli asetellut monenlaisia syitä, miksi nyt en voisi lähteä kirkkoon. Tähän olen kuitenkin tullut milloin murheen murtamana tai huolista horjuvana, joskus kenties melkein ilosta itkienkin. Väsymys on kaikkonut viimeistään vigilioiden polyeleopsalmin ”Kiittäkää Herran nimeä, kiittäkää Herran palvelijat” alkaessa. Vigilioissa käymisen ilon jaoimme yhdessä edesmenneen luterilaisen mieheni kanssa.

Liturgioiden kerubiveisun ”Nyt me salaisesti kuvaamme kerubeja” johdattaessa meitä ehtoolliseen ja kuoron laulaessa ihanasti ja keskittyneesti tuntuu usein kuin siirtyisi toiseen todellisuuteen. Kaikki ulkoinen, ikonit, tuohukset, suitsutuksen tuoksu häviävät. Mieli siirtyy suureen mysteeriin, ikään kuin sisäiseen liturgiaan. Näitä pyhyiden kokemuksia on vaikea pukea verbaaliseen asuun ja selittää mitenkään. Sydänjuuriani myöten liikkuneena ja herkistynein mielin olen liittynyt miljoonien rukoilijoiden joukkoon.

Kirkkovuotemme kierto erilaisine juhlapyhineen ja

Mirva Broda

erityisesti pääsiäistä edeltävä suuren paaston aika on ihmismieltä hoitava. Pääsiäisen iloa ei voi verrata mihinkään muuhun. Muuan kirkkoystäväni totesi viime pääsiäisenä yöjumalanpalveluksen jälkeistä riemua tulviltaan: ”Mikä ihana salaisuus meillä täällä onkaan! Miksi niin harvat meistä tietävät tästä.”

Pyhäkössä on minulle muutama rakas ja läheinen ikoni, joiden joukosta on vaikea nimetä lempi-ikonia. Ruokailen eri asioiden puolesta eri ikonien edessä. Haluaisin kuitenkin nostaa esiin Uspenskin nimikkoikonin Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkumisen. Iso ikoni on hieman piilossa kuoron takana kirkkosalin oikealla puolella. Se on jäänyt ikään kuin Kozelštšinin Jumalansynnyttäjän ikonin varjoon. Niin ikään kirkkosalin oikealla puolella permannolla on analogille sijoitettu pienempi hopeariisainen ikoni samasta aiheesta. Paitsi itse kuolon uneen nukkumista, ikoni kuvaa äidin ja pojan, Marian ja Jeesuksen, suhdetta hellästi ja herkästi. Jeesus on syli avoimena ottamassa vastaan kuolevaa äitiään taitvaan kotiin. Koen ikonissa inhimillisen elämän päättymisen kauneuden ja ainutlaatuisen aselman, äidin ja pojan, jotka ovat antaneet elämän toinen toisilleen.

Rakas kotikirkkoni Uspenski, nöyrän kiitollisena armoni suojassa olostani ja vuosikymmenien varrella kaikesta kokemastani toivotan pyhälle temppelille monia armorikkaita vuosia! ●

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva kulttuuritoimittaja ja aktiiviseurakuntalainen.

Arkkipiispa Leo toimitti juhlatiurgian Uspenskin katedraalissa syntymäpäivänsä aattona 3. kesäkuuta.

Pielaveden pojasta piispaksi

Ortodoksisuuden puolustaminen ajoi Leo Makkosen pappisseminaariin.
Kolmessa hiippakunnassa palvellut arkkipiispa täytti vastikään 70 vuotta.

TEKSTI JA KUVA MIRVA BROLA

Leo oli viime vuonna syntyneiden poikien suosituin ensimmäinen nimi. Saman nimen sai myös 4.6.1948 Pielavedellä syntynyt **Aleksanteri** ja **Jeudokia Makkosen** poika, joka nykyisin tunnetaan kirkkomme arkkipiispana.

Salmilaisten evakkovanhempien ja **Leo**-pojan taival uudella paikkakunnalla alkoi vaatimattomista oloista.

– Elimme maatalon nurkassa: isosta tuvasta oli erotettu pahviseinillä kaksi ja puoli metriä kanttiinsa oleva tila. Sinne

mahtui juuri sänky, pöytä ja tuolit. Iltaisin talon rengit tulivat rahdin ajosta, toivat hevosten valjaat kuivumaan tupaan ja polttivat mahorkkaa, arkkipiispa kuvailee vanhempiensa kertomaa.

– Äiti ei polttanut eivätkä meistä muut-

kaan. Nämä asiat häiritsivät ja vaikuttivat oloihin kovasti, samoin kaikki kesken-eräisyys. Niistä lähtökohdista isä ja äiti lähtivät rakentamaan omaansa: ensiksi tulivat navetta ja karjakeittiö, sitten sauna ja oma talo.

Leo muistelee lapsuuden kesiään aurinkoisina ja lämpiminä. Lapsuus oli onnellinen, mutta sodan läheisyys varjosti elämää. Pientä poikaa käskettiin välttämään keskellä kylää sijainnutta sinistä huvimajaa, jossa sodassa palvelleet miehet ”pitivät omaa kertausharjoitustaan”.

Ortodoksievakkojen saapuessa Piela vedelle siellä ei vielä ollut omaa seurakuntaa. Sellainen perustettiin vasta 50-luvun alussa. Uskonnollista elämää harjoitettiin kuitenkin aktiivisesti puutteista huolimatta.

– Kun minun ikäluokkani tuli koulu-ikään, oma äitini opetti meille uskontoa ja ajoi koululle polkupyörällä. Vanhempani olivat mukana tiistaiseurassa, ja nuorille ja lapsille pidettiin pyhäkoulua ja sinapinsiemenkerhoa. Niitä pidettiin kodeissa, meilläkin. Jumalanpalveluksetkin olivat niissä.

Eräänä lauantaina Leon ollessa 6-vuotias perhe oli lähdössä vigiliaan koululle. Poika ihmetteli, miksi ei menty kirkkoon – no sitä ei ollut vielä silloin.

– Sitä rataa kasvoin. Kävin kansakoulun, oppikoulun ja lukion. Koko kouluaikani meillä oli täysi uskonnon opetus. Elettiin poliittisesti nykyistä paljon kiihkeämpää aikaa, oli vahva kommunistinen puolue eikä sodasta saanut puhua tai muistella oloja Karjalassa.

Asioita piti tehdä paljon itse. Armeijasakaan ei vielä ollut varusmiestoimikuntia, joten Kainuun prikaatissa palvelut sotamies Makkonen keräsi itse ortodoksisia varusmiehiä polkemaan pyörällä kirkkoon sunnuntaiaamuna.

– Kasvoin johtajuuteen ja otin sitä. Lukion jayo-kirjoitusten tullessa osallistuin paljon poliittiseen keskusteluun ja minua kiinnosti yhteiskuntapolitiikka. Hain

opiskelemaan Tampereelle silloiseen Yhteiskunnalliseen korkeakouluun ja pääsinkin.

Voiton vei kuitenkin toinen nuorukaista kiinnostanut asia: ortodoksisuus ja sen puolustaminen.

– Joku tiesi, että olin pyrkinyt pappis-seminaariin, ja sanoi, että kirkko ja seminaarikin loppuvat. Minä vastasin, että sehän katsotaan.

VUORISTOINEN 70-LUKU

Leo valmistui Kuopiosta ortodoksisesta pappisseminaarista 1972. Avioon ehtinyt mies vihittiin papiksi seuraavana vuonna. Tämän jälkeen hän toimi opettajana sekä matkapappina Ilomantsissa ja Turussa.

Vuosikymmenellä oli kuitenkin tuomisinaan kovia koettelemuksia, tosin myös onnea. Jeudokia-äiti menehtyi 1974 ja vuotta myöhemmin syntyi **Tanja**-tytär. Vuoden 1977 viimeisenä päivänä kuoli **Anita**-vaimo.

– Tanja oli kaksivuotias, kun Anita kuoli. Tein tuolloin kovasti papin töitä. Opetin uskontoa ja auskultoin Turussa. Se oli niin uskomatonta; yöt olivat valtavan lyhkäisiä, nukuin neljää tuntia öisin. Kun kevään jälkeen tuli toukokuun loppu, auskultointi ja opetus päättyivät ja alkoi kesä – tuli tyhjyys. On vaikea sanoa, miltä se tuntui, mutta se tuntui.

– Ensimmäisenä arkipäivänä Anitan kuoleman jälkeen hain Tanjan päiväkodista. Hän istui auton takapenkillä, kun ajelin kotiin. Hän kysyi: ’Isä mitä tar-

koittaa, kun tädit sanovat, että minä saan uuden äidin? En halua uutta äitiä.’ Se ratkaisu oli siinä. Sitä ei ole tarvinnut miettiä sen jälkeen.

Leskeksi jäänyt isä valittiin pian apulaispiispaksi. Äkkiä hän olikin vastaperustetun

Oulun hiippakunnan metropoliittia ja pienen tytön yksin-

huoltaja, jota työvelvollisuudet veivät pitkin poikin pohjoista Suomea kellonajoista välittämättä.

– Kaikki piti tehdä alusta alkaen: rakentaa hallinto, kehittää jumalanpalvelus-

Arkkipiispa Leo (Leo Makkonen)

- s. 4.6.1948 Pielavedellä Pohjois-Savossa
- pappisseminaari Kuopiossa 1972, teologian maisteri 1995
- vihittiin papiksi 1973 ja piispaksi 1979 (apulaispiispa)
- Oulun metropoliitti 1980–1996, Helsingin metropoliitti 1996–2001
- Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa 2001–2017
- vuoden 2018 alusta Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa
- Joensuun yliopiston ja Pariisin Pyhän Sergein teologisen instituutin kunniatohtori

elämää, kuorotoimintaa ja seurakuntalehteä. Piti ryhtyä perustamaan jotakin sellaista, mitä ei ennen ollut.

– Kun kysytään ’enkeleitä, onko heitä’, niin kyllä on. Eihän siitä muuten olisi tullut mitään. Tanjaa hoiti jo aivan vauvana yksi naapurin täti, **Katariina Sjöberg**, jonka mies oli kuollut ja jolla ei ollut omaa lasta. Hän tuli mukaamme ensin Turusta Kuopioon ja sitten Ouluun. Hän oli taloudenhoitajana ja hoiti Tanjaa vauvasta yliopistoon asti.

”ASIA MENIVÄT NÄIN”

Piispan toimi ei koskaan ollut Leon tavoitteena. Uskontoa opetellessaan hän ajatteli valmistuvansa papiksi, mutta metropoliitti oli hänelle täysin vieras asia – sellaisia ei Suomessa tuolloin edes ollut.

– Mutta sitten asiat menivät niin kuin menivät.

Seurakuntalaiset pyysivät esipaimeelta siunausta ja suutelivat piispan kättä, mutta Tanjalle isä oli edelleen oma isä.

– Ei hän varmaan koskaan nähnyt asiassa mitään ihmeteltävää. Ulkopuolisesta se voi tuntua ihmeelliseltä. Maallinen ja hengellinen isyys ovat minulle samoja asioita, kun ajatellaan ihmistä kokonaisvaltaisesti olentona. Isyydessä tarvitaan kaikki mahdollinen myön-

*”Kun kysytään
’enkeleitä, onko
heitä’, niin kyllä on.”*

*"Olen tyytyväinen
siihen mitä on."*

teinen ulottuvuus, joka isyyteen ja ihmissyyteen voi kuulua. En ole niissä tunteutunut ristiriitaa.

Oulussa aikaa vierähti kaikkiaan 16 ja puoli vuotta, kunnes edessä oli siirtyminen Helsingin hiippakunnan metropolii-taksi 1996. Elämä oli tuolloin jo helpotunut: tytär oli omillaan ja opiskeli Rovaniemellä. Oulusta Helsinkiin muutti myös Leon silloin jo yhdeksänkymppinen isä, joka jakoi huoneistokokonaisuuden Unioninkadulla.

– Isä aina sanoi, että kun seisovilta ja-loilta pääsisi lähtemään, ettei tarvitsisi jäädä kenenkään käännettäväksi. Näin tapahtui: hänellä oli kaikki tallella viimeiseen asti, hän pesi ja silitti itse vaatteensa ja laittoi ruokansa, minullekin samalla.

Vuosituhannen vaihteessa edessä oli jälleen muutto, kun Leo valittiin Karjalan ja koko Suomen arkkipiispaksi.

– Palasin kolmannen kerran samaan taloon, jonne olin aikanaan tullut pappis-seminariin ja sitten apulaispiispaksi. Jotenkin luulin, että siinähan se on. Vaan ei ollutkaan, sitten piti kuitenkin vielä palata tänne Helsinkiin.

FIKSUT PIENET IHMISET

Tämän vuoden alusta Leo muutti jälleen pääkaupunkiin, arkkipiispanistuimen siirron myötä Helsingin ja koko Suomen arkkipiispana. Uusi vaihe vaikuttaa hänestä mielenkiintoiselta ja haastavalta. Hiippakunnassa on paljon tekemistä, eivätkä asiat aina ole helppoja.

– Tunnen asiat ja ihmiset, joten ei siinä mielessä tule yllätyksiä vastaan. Täällä vallitsee erittäin hyvä henki ja vastaanotto on ollut hyvä. Alkukesästä hiippakunnal-

le valmistuu uudet tilat ja asunto Liisankadulle.

Yksi huono puoli Helsinkiin siirtymisessä kuitenkin on: lapsenlapset **Katariina** ja **Mikael** jäivät Kuopioon.

– Olen heistä oikeasti tosi onnellinen. Ennen Tanjaa ajattelin, että kun saisi lapsen tai lapsia. Se oli silloin elämän suurin asia. Sen jälkeen nämä kaksi lapsenlasta ovat olleet aivan keskeisiä elämän iloja. Kun he tulevat luokseni, vauhtia kyllä riittää, ukki naurahtaa.

– Toivoisin, että voisin enemmän nähdä heitä. Pidämme yhteyttä, kun käyn Kuopiossa, mutta sielläkin minulla monesti on piispan menoja. Helsingissä ollessani soittelemme kummankin kanssa.

Arkkipiispa kehuu lapsenlapsiaan fiksuiksi pieniksi ihmisiksi. Kun Anitalle vuodenvaihteessa toimitettiin 40-vuotismuistopalvelus keskushallinnon Kotikirkossa, lapset seisoivat paikoillaan ja istuivat välillä toisiaan kädestä pitäen. Samoin he tulivat ehtoolliselle vanhempiensa kanssa.

– Kyllä osasivat käyttäytyä, koko liturgian ajan olivat hiljaa ja seurasivat tarkkaavaisesti.

PIELAVEDEN JUHANNUS

Pohjois-Savoon Leoa on halki vuosien vetänyt oma kotipaikka Pielavedellä. Kotitaloa ylläpitää veli **Pauli** ja sen vierellä on toinen, isän ja äidin 60-luvulla hankkima talo, joka on Leon. Niittyvillaksi nimetyssä paikassa sijaitsee myös Leon pitkäaikainen haave, hänen 60-vuotispäiväkseen valmistunut oma tsasouna.

– Toivon, että saan jälleen viettää juhannusta Pielavedellä. Aina se ei ole toteutunut. Juhannus on kesän kohokohta. Samalla se on kesän käännekohta: siihen asti kuuluu linnunlaulua, mutta kun juhannus ja kesäkuu ovat ohi, kaikki muuttuu ja on erilaista.

Toiveena on nähdä Pielavedellä myös lapsenlapset perheineen. Pienten mieleen on varsinkin savusauna ja saunatonnttu, joka heitä ukin mukaan kovasti kiinnostaa. Tsasounassakin lapset viihtyvät. Samoin marjapensaiden anti on mieleen, ja marjat menevät raakoinakin parempiin suihin.

Kirkollisen uransa päättämistä arkkipiispa Leo ei ole vielä ajatellut. Edessä on

iso hallinnonuudistus, jonka hän toivoo menevän loppuun asti.

– Asiaa on niin kauan valmisteltu ja puhuttu, että ihmiset ymmärtävät uudistuksen olevan välttämätöntä tehdä. Sillä tavoin meillä on edellytykset elää hyvää kirkon elämää tulevaisuudessakin.

Muitakin tulevaisuuden suunnitelmia on, ja toivottavasti aikaa niiden toteuttamiseen. Kirjallinen tuotanto on Leolle tärkeää. Omia karjalankielisiä runoteoksia on syntynyt lukuisia, ja uuttakin aineistoa on jo olemassa.

Seitsemänkymmenen ikävuoden täytyessä on hyvä katsoa myös taaksepäin. Olisiko jotain voinut mennä toisin?

– Olen tyytyväinen siihen mitä on ja olen siitä Jumalalle kiitollinen. Ihmissuhteissa toivon, etten olisi joutunut kokemaan kaikkea sitä mitä jouduin kokemaan. On raskaitakin asioita, mutta niitäkin kai pitää olla. Ei elämä ole helppoa. On paljon ulottuvuuksia, joille ihminen ei näköjään voi mitään. ●

Arkkipiispa Leo toivoo mahdollisia muistamisia Suomen ortodoksisen kirkkomuseon säätiölle (tilinumero FI63 5600 0520 3993 31, viite "Arkkipiispa Leo").

Ortodoksiviesti uutisoi virkaanastujaisista 1996.

Lapinlahden hautausmaan monimuotoisuus näkyy kasvistossa ja hautamuistomerkeissä.

Niinipuiden alla

Helsingin vanhin hautausmaa Lapinlahdessa on tenhoisa ja erityislaatuinen.

TEKSTI JA KUVAT ANNE KÄRKKÄINEN

Aurinkoisena alkukesän päivänä tuuli suhisee puiden lehvistössä ja taivuttelee heiniä haudoilla. Silmä kiintyy vaaleanpunaisiin kukkaryp-päisiin hautamuistomerkkien ja ristiin lomassa. Mustarastas pujahtelee toukkia vaanien haravoidulla hiekalla.

– Joka päivä olen iloinen, kun saan tulla töihin näin kauniiseen ympäristöön, sanoo Lapinlahden hautausmaan puutarhuri **Helena Ilola-Jetsonen**.

On sopiva tuokio kierrellä tässä erityislaatuisessa puutarhassa. Kiireinen istutusaika on juuri päättynyt, ja hoitohaudat ovat saaneet heleät kukkasensa.

KESKELLÄ MAASEUTUA

Lapinlahden hautausmaa on Helsingin vanhin. Se on perustettu 1815, kun kaupunkiin muutti ortodokseja Venäjältä Suomen vallanvaihdon myötä. Hautausmaan pitkä historia henkii luonnon ja ihmisen luomaa monimuotoisuutta.

Suuret lehtevät puut tekevät Lapinlahden hautausmaasta viihtyisän. Ne suojaavat paahteelta, sateelta ja melulta. Armahtavat, kun kiviaindan takana hurisee autovirta ja Porkkalantiellä tai Mechelininkadulla räikkyä ambulanssi.

– Me olemme kuin keskellä maaseutua, vahvistaa kausipuutarhuri **Juan Sandin**.

Ilola-Jetsosen tavoin hänkin iloitsee kauniista ympäristöstä. Eloisa espanjalainen luettelee sukkelaasti hautausmaan puulajeja ja eläimiä.

– Metsälehmukset, vaahteroita, koivu ja mäntyjä.

Puutarhassa pesivät niin kivitasku kuin kärppäkin. Oravat pomppivat käytävillä. Haukka ja rusakot metsästelevät omia eväitään, ja kettu vierailee viereiseltä Hietaniemen hautausmaalta.

METSÄLEHMUSKUJA

Lapinlahden komeimpia valtapuita ovat suuret metsälehmukset. Ne eivät ole ta-

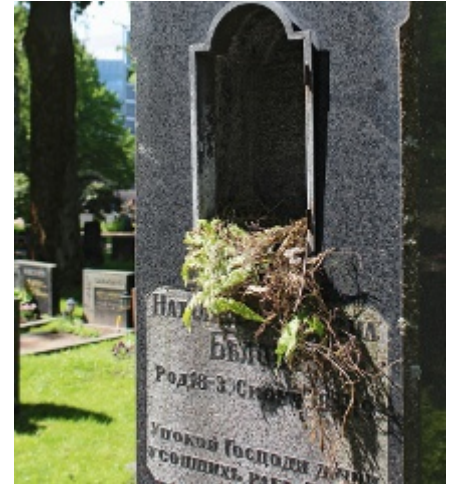

Metsälehmukset istutettiin kujaksi 1800-luvun alussa kohti laituria, jonne vainajat tuotiin veneellä.

Penkillä voi levähtää.

Lintu on saanut tehdä pesän hautaustoimarkkiin.

Kotkansiivet etsivät itse sopivan sijansa.

Puutarhuri Helena Ilola-Jetsonen on leikannut tuivion kauniisti.

vallisia, kyhmyisiä puistolehmuksia vaan Suomen lehtojen omia niinipuita.

Ne kattavat heleänvihreäksi tunneliksi hautausmaan portilta lähtevän pääkäytävän ja samalla Helsingin vanhimman kivetytyn tien. Pääkäytävä syntyi 1800-luvun alkupuolella, kun varakkaat helsinkiläiskauppiat lahjoittivat kivetyksen ja puun-taimet.

On hienoa, että Lapinlahdessa on roh-jettu säilyttää vanhaa puustoa, vaikka yli 200-vuotiaat puut saattavat karistella kuivuneita oksiaan kovassa tuulessa.

– Puutarhurin ykköshuoli on aina kävijöiden turvallisuus, Ilola-Jetsonen täh-dentää.

Huoli johtuu siitä, että julkisissa puis-toissa kasvillisuus ei saa vaarantaa kävi-jöitä. Siksi suomalaisissa puistoissa näkee

aika harvoin suuria, vanhoja puita, koska lahoina tai muuten vaarallisena pidetyt kaadetaan pois.

Lapinlahdessa luotetaan kävijän jär-keen ja harkintaan. Sisäankäynnissä por-tilla varoitetaan kulkemasta hautausmaal-la myrskyn aikana.

HAPAN MAA HELLII RODOA

Alkukesästä Lapinlahdessa kukkivat vaa-leanpunaisen eri sävyissä lukuisat alppi-ruusut. Komeimmissa rodoissa on mie-hen ranteen paksuiset rungot, ja suu-rimmat pensaat yltävät yli kolmimetri-siksi.

Varsinkin männyn alustat ovat rodoil-le suotuisia. Mänty varjostaa ja sataa al-leen happamia neulasia.

– Maa on täällä hapan. Sen näkee myös

peltokortteista, Ilola-Jetsonen sanoo ja osoittaa villiintynyttä leposijaa, jonka toi-nen happamansuosija on vallannut.

Lapinlahden maa on vanhaa meren-rantaa, köyhää hiekkaista mäntykangasta.

– Mutta kortteetkin ovat kauniita, lem-peä hoitaja antaa armon kasville, joka tunnetaan sitkeänä rikkaruohona.

SUURET VIHREÄT SIIVET

Lapinlahden hautausmaa on kaikkiaan 4,5 hehtaaria. Kosteus ja puuston varjos-tus vaihtelevat alueen eri osissa ja näin myös kasvien kasvuedellytykset. Niistä kertovat luonnonkasvit.

Kosteimmissa paikoissa monen hauta-kiven pintaa silittelevät suuret vihreät kotkansiivet. Komeita saniaisia putkahte-lee ilmoille mistä milloinkin.

Tähtisilmä on varsin kestävä hautakukka.

Alppiruusut menestyvät varjossa ja Lapinlahden happamassa maassa.

Marketat sietävät paistetta.

Kesäbegonialle on istutettu reunus kamtsatkan maksaruohosta.

– Kun niitä yrittää istuttaa, ei onnistu millään, Ilola-Jetsonen sanoo.

Joillakin varjon haudoilla näkee ketunleipää ja ilmeisesti istutettuna sinivuokkoa. Kuivemmilla puolivarjon paikoilla kukkii vaaleansinistä peltolemikkiä, ja paahteisilla haudoilla päivänkakkarat availevat nuppujaan.

Luonnon lajit versovat villiä vipatusta ihmisen tekemään ympäristöön ja lisäävät hautausmaan kasviston monimuotoisuutta.

PERENNAT PELASTAVAT

Jos luonnonkasvit osaavat ottaa sopivan sijansa, samaa viisautta kannattaa soveltaa myös puutarhakasveihin: oikea kasvi oikeaan paikkaan, ja mielellään vahva ja helppohoitoinen. Siksi Ilola-Jetsonen suosittelee omaisten hoitamille haudoille perennoja.

– Monivuotiset kasvit sopivat sellaisille haudoille, joita omaiset eivät ennätä hoitaa tiiviisti pitkän matkan tai muun syyn vuoksi.

Varjon luottokasvi on kuunlilja. Lapinlahden varjoisilla tai puolivarjoisilla haudoilla komeilevatkin erilaiset kuunliljamättäät. Ne nousevat uskollisesti joka kevät ja kasvattavat komean lehdistönsä.

Kuten Lapinlahdessakin näkee, kuunliljoja on moneen makuun. Lajikkeita on jalostettu vuosisatojen kuluessa satoja. On lehtimuodoltaan suikeaa ja pyöreämpää, väreiltään yksivärisiä vihreitä tai valkoisin raidoin ja laidoin ja keltamerkein.

Jos kuunlilja ei miellytä, varjohaudalle puutarhuri ehdottaa pyöreälehtistä kallonauhusta.

– Puolivarjoon vuorenkilpi ja jättipomulehti ovat hyviä.

KUKKIVAA VÄRI-ILOA

Koko kesän kukkivan istutuksen perennoista saa yhdistämällä muutamia sopivia kasveja. Sitkeitä sipulikukkia varhaiseen kevääseen ovat narsissit, ja myöhempään kasvukauteen sopivat monet tutut perinekasvit.

Ilola-Jetsonen johdattaa haudalle, jossa kukoistaa väriloistoa. Kesäkuussa keltaisista esikoista on jäljellä kauniit lehdet, mutta särkynytsydän on pokahtanut

*Puutarhassa pesivät
niin kivitasku kuin
kärppäkin*

pinkkeihin kukkiin. Palavarakkaus valmistautuu tulenpunaiseen kukintaansa heinäkuussa.

– Ortodoksinen usko on iloinen, Ilola-Jetsonen perustelee hehkuvia värejä. Hautausmaakin saa näyttää iloiselta.

Ilon ylistykseksi hän puoltaa haudalle myös esimerkiksi kirkkaanoranssia perinne kukkaa, keisarinkruunua eli rusko-liljaa.

MAA PEITTOON KASVEILLA

Haudalle voi istuttaa myös maanpeitekasveja. Aurinkoiselta rinteeltä löytyy konsanaan kielokasvuston peittämä leposija.

– Ensin tulevat kukat ja sitten kauniit lehdet.

Hyviä maanpeitekasveja puolivarjoon on kevätkaihonkukka ja törmäkatkero, joilla kummallakin on kaunis sininen kukka. Havujen ystävä voisi puolestaan kattaa haudan tuiviolla tai jollain muulla mattomaisesti leviävällä ikivihreällä.

Puolivarjoisalle haudalle helppoja perennoja ovat angervot. Esimerkiksi pienen kasvupaikkaan sopii matala vaaleanpunakukkainen keijuangervo.

Paahteisille paikoille Ilola-Jetsonen suosittelee maksaruohoja.

– Varsinkin komeamaksaruoho on hieno.

Se rehevöityy 30–40 senttiseksi pus-kaksi, joka palkitsee kukkaterttujen punaisella ruskalla elokuusta pakkasten tuloon.

KESÄKUKAT, IKUISUUSKYSYMYS

Moni kaipaa läheisensä haudalle näyttäviä, heleitä kesäkukkia. Vinkkiä kestävään

Kyynelverenisara sopii varjoon tai puolivarjoon.

Pelargonin kukka taitetaan varresta, niin se alkaa työntää uusia nuppuja.

Ortodoksisen perinteen mukaan risti saa lahota rauhassa.

Puutarhuri Helena Ilola-Jetsonen tulee joka aamu mielellään kauniille työpaikalleen.

Lapinlahden kesän 2017 puutarhurit yhteiskuvassa.

valintaan voi saada Lapinlahden hoito-
haudoilta.

Niille ammatilliset ovat istuttaneet eri-
värisiä kesäbegonioita. Ne sopivat aurin-
koisesta puolivarjoon, eivät kuitenkaan sy-
vään siimekseen tai kuumaan paahteeseen.

– Kesäbegonioita eivät syö puput, mut-
ta niistä pitää nyppiä kuivat kukat pois,
Ilola-Jetsonen opastaa.

Hoitohaudoilla on myös verenpisaroita.
Varjoon on istutettu oranssinpunaisia
kyynelverenisaroita ja aurinkoisempaan
pallomaisempaa Beacon-lajiketta.

Aurinkoisiin paikkoihin puutarhuri
suosittelee päivänkakkaramaisia market-
toja ja tähtisilmä.

– Pelargonian ei kannata tuoda haudal-
le, koska se vaatii katoksen suojakseen.
Komea kukinto ränsistyy sateessa.

Sitten löydämme eräältä haudalta pu-
naisena kukkivan pelakuun, joka on sel-
vinnyt komeana sateisesta keväästä huo-
limatta.

Ilola-Jetsonen katsahtaa ylöspäin.

– Ai, tuo mänty varmaan on suojannut
tarpeeksi.

KASVI KIITTÄÄ VEDESTÄ

Olivatpa kesäkukat mitä hyvänsä, ne vaa-
tivat menestyäkseen tiivistä tarkkailua ja
hoitoa. Kastelu on tärkeintä.

– Kaksi kertaa viikossa, kolme kannul-
lista kukkapesään. Yhteensä 60 litraa vii-
kossa.

Lannoitustakaan ei sovi unohtaa. Ke-
säkukille suositellaan kesäkukkaravin-
netta joka viikko. Lisäksi kellastuneet
lehdet kannattaa poistaa rumentamasta,
ja vanhat kukat pitää nyppiä, jotta kasvi
kukkisi hyvin.

Kun puutarhuri jaksaa uurastaa, pal-
kinto odottaa ennen pitkää.

– Kauneinta täällä on syyskuun puoli-
välistä lokakuun puoliväliin, kun olemme
lopettaneet hoidon, Helena Ilola-Jetso-
nen kertoo.

Silloin kasvit rehottavat ja kukat loi-
mottavat yökosteuden turvin. ●

Kokeile näitä haudalle

KESÄKUKAT

Aurinkoon: hopealanka, -villakko ja -yrtti,
huovinkukka, komeamaksaruoho, laven-
teli, marketat, neilikat, päivänkakkarat,
samettikukat, timanttikukka, verbenat.

Puolivarjoon: kesäbegonia, lumihietale,
nukenkaulus, tähtisilmä, verenpisarat.

Varjoon: ahkeraliisa

PERENNAT

Aurinkoon: asterit, herttavuorenkilpi,
kultatyräkki, loistosalvia, loistotädyke,
nukkapähkämö, punahattu.

Puolivarjoon: esikot, jättipoimulehti,
kallionauhus, keijunkukat, kevät-
vuohenjuuri, kevätärkynäsydän,
palavarakkaus, särkynäsydän, syys-
leimut, ängelmät.

Varjoon: imikkä, kuuniljat, rotko-
lemmikki, sinivuokko.

MAANPEITTOKASVIT

Aurinkoon: ajuruohot, alpiasteri,
ketoneilikka, törmäkatkero.

Puolivarjoon: kiolo, kääpiöangervo

Varjoon: taponlehti

Nunna Elisabet arvelee, että munkit saavat miehinä vielä aggressiivisempia lähestymisiä kuin nunnat. Itse hän kiertää kaukaa rähisevät ihmisjoukot.

Provosoiva viitta?

Rasistinen huutelu on arkipäivää monille maahanmuuttajille.
Ehkä yllättäen ilmiöstä saavat osansa myös ortodoksit. Ilkivaltaakin tapahtuu.

TEKSTI MIRVA BROLA KUVAT MIRVA BROLA, SAARA KALLIO, HANNU PÖYHÖNEN

Munkin, nunnan tai papin mustat pitkät helmat sekoitetaan helposti muslimien pukeutumiseen. Toisia taas ärsyttää kristillinenkin vaatetus.

Nunnat ovat harvinainen näky Helsingin ortodoksisessa hiippakunnassa. Etelä-Suomessa kilvoittelee puolisenkym-

mentä yksittäistä nunnaa luostariyhteisön ulkopuolella.

Helsingiläinen nunna **Elisabet** vihitin nunnaksi kuusi vuotta sitten. Jo pitkällä työurallaan ja ulkomailla asuessaan hän tottui siihen, että herätti huomiota kaupungilla liikkueensa, esimerkiksi valkoisena naisena Afrikassa.

– Minulla ei ole ongelmia kulkea nunnan vaatteissa, mutta jotkut tuttavani ovat sanoneet, että kanssani on ikävä kulkea ulkona, koska kaikki tuijottavat, äiti Elisabet kertoo.

Tuijottelua ikävämpiä tilanteita sattuu toisinaan, ei kuitenkaan joka päivä. Ihminen voi ensin lähestyä ystävällisesti, mut-

ta muuttuikin sitten aggressiiviseksi.

– Jos minua luullaan muslimiksi, tulee haukkumista ja halventavia kysymyksiä islamista. Kun vastaan olevani ortodoksinunna, ihminen nolostuu.

Joskus eteen tulee suoraa uskontovastaisuutta tai ortodoksisuuden vihaamista, joka liittyy vanhoihin ennakkoluuloihin ja venäläisvihaan.

Nunna Elisabetin tapana on joko jättää vastaamatta huutelijoille tai vastata heille ystävällisesti. Provosoitua ei saa, mutta aina se ei valitettavasti onnistu. Viitan kantaminen on osa valittua kilvoitustietä.

– Nunnaksi vihittäessä saa tietyt asusteet. Jos ei kestä kantaa niitä, miksi vihitään nunnaksi? hän kysyy.

– Ymmärrän, että esimerkiksi Neuvostoliiton suurten vainojen aikaan olisi ollut tyhmää kulkea viitassa, mutta nunnan vaatteiden kantaminen on lähetystyötä.

Hänen mielestään vaivattominta kulkeminen on ydinkeskustassa tai Itä-Helsingissä, jossa liikkuu monen näköisiä ihmisiä.

*”Kadulla ihmiset
katsovat tosi
pitkään.”*

– Kerran Itäkeskuksessa musliminaiset pitivät minua osana heidän joukkoaan. Iloiset hymyt loppuivat, kun laitoin puisen ristin kaulaani, äiti Elisabet muistelee.

Muutoin hän ei näe perustetta ryhtyä korostamaan kristillisyyttä, sillä kadulla on sallittua katsella muita ihmisiä.

KÄVELEVÄ MIELENOSOITUS

Myös munkkidiakoni **Nasari** Valamon veljestöstä on monia kertoja kohdannut rasistista huutelua pääkaupunkiseudulla vieraillessaan.

– Käyn edustamassa luostaria kokousmatkoilla ja esimerkiksi kirjajessuilla. Käytän silloin julkista liikennettä. Kadulla ihmiset katsovat tosi pitkään, ja muutamana kerran minulle on huudeltu takapäin hävyttömiäkin juttuja, hän kertoo.

– Paikallisjunassa on tultu aggressiivisesti kohti ja huudeltu, että mikä saa pohjoismaisen kääntymään ählämiuskoon. Olen sitten rauhallisesti kertonut, että tulen luostarista.

Itä-Suomessa tällaista ei tapahdu, sillä siellä munkkeihin ja ortodokseihin on totuttu. Etelä-Suomessa asia on toisin.

Isä Nasari pitää munkkeihin kohdistuvaa huutelua yleissivistyksen puutteena. Hänen mielestään ortodoksisuus hypätään koulujen uskonnotunneilla yli. Siksi ihmiset eivät osaa erottaa muslimimiesten vaaleaa, polvipituista kaapua ortodoksien täyspitkää mustasta.

– Ensimmäisinä vuosina oli todella ahdistavaa kulkea kadulla viitta päällä, nyt ei enää. Voin mennä siinä kahvilaan vanhojen opiskelijaystäväni kanssa. Kirkon pitää olla siellä, missä ihmisetkin ovat, kuusi vuotta veljestöön kuulunut isä Nasari sanoo.

– Minusta on kiva nähdä vaikka Helsingissä, kuinka ortodoksipappi polkee polkupyörällä viitta päällä ohi. Tämä on meidän missiomme. Kyllähän kaavussa kulkeminen on vähän sellainen kävelevä mielenosoitus, ettei kuulu vallitsevaan yhteiskuntaan.

Viitan hyvä puoli on, että se saa ihmiset tulemaan juttelemaan ja tutustumaan, kertovat sekä isä Nasari että äiti Elisabet. Voi tulla positiivista palautetta tai jopa esirukouspyyntöjä.

Munkkidiakoni Nasarilla on neuvo niille, joita toisen ihmisen pukeutuminen mietityttää.

– Olisi hyvä käydä ensin kysymässä, mikä sinä olet, eikä alkaa huudella.

KIRKON NURKAT KÄYMÄLÄNÄ

Yksittäisten jumalanpalvelijoiden lisäksi ortodoksiset pyhäkötkin voivat olla vaarassa tai ilkeiden kohteina.

Helsingin ydinkeskustassa sijaitseva Jumalansynnyttäjän syntymän kappeli

Munkkidiakoni Nasarin mielestä kirkon pitää olla siellä missä ihmisetkin ovat.

on ulkoisesti hyvin vaatimaton. Kerrostalon kivijalan kappelista kielii ulkopuolisille vain pieni risti korkealla ikkunanraossa.

– Alue on altis ilkeille, ei pidä pyytää ongelmia. Voi olla, että tämä on liioittelua varovaisuuden suhteen, mutta häiriköitä ei tarvita kuin yksi, toteaa äiti Elisabet.

Neljättä vuottaan toimiva kappeli onkin toistaiseksi välttynyt varkailta ja häiriköiltä, vaikka sijaitsee aivan Kaisanien puiston kupeessa.

Toisin on Kotkassa. Pyhän Nikolaoksen kirkko sijaitsee kaupungin keskustassa puistoalueella, jonne säiden lämmittyä kerääntyy runsaasti illan istujia. Tämä näkyy kirkon ympäristössä roskaamisena ja

Ilkivaltaa Lammilla: Markus ja Heikki Saulamo tarkastelivat viime lokakuussa kaadettua ristiä.

ilkivaltana. Seiniin maalaillaan merkkejä, ja maasta löytyy oluttölkkejä.

– Koulujen päättäjais- ja alkajaispäivät sekä Kotkan Meripäivät ovat pahimmat. Koko puisto mielletään oleskelupaikaksi eikä kirkkoa ole mitenkään rajattu, kertoo kirkon isännöitsijä **Esa Terviö**.

– Meillä on kyllä turvakamerat, mutta mitäpä ne auttavat.

Ristinmuotoisen kirkon sisäkulmia käytetään käymälöinä, ja piha-alueella tapahtuu kaikenlaista. Kirkon aitaamista on suunniteltu pitkään, mutta seurakunnan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa hanke ei etene.

Isännöitsijä pitää ilkivaltaa ja häiriönaiheuttamista silkkana ajatteleamattomuute-

na, ei ortodokseihin tahallisesti kohdistuvana. Minkäänlaista ortodokseihin kohdistuvaa rasismia hän ei ole Kotkassa tavannut.

RISTI KAADETTU KOLMESTI

Athos-Säätiön luostarikeskuksessa Lammilla on kokemusta monivuotisesta ilkivallasta. Pari vuotta sitten alueelle tehtiin merkittävä työkaluvarkaus. Huhtikuun lopulla varastettiin ilmastointilaitteita ja rikottiin katon peltirakenteita. Lisäksi keskuksessa on yritetty tuhopolttoa.

Selvästi uskontoon kohdistuvaa ilkivaltaa tapahtui viime lokakuussa, jolloin alueelle tunkeutujat koputtelivat ikkunaan, huutelivat ja kaatoivat ulkona seisovan suuren puisen ristin. Samankalta-

nen teko toistui tänä keväänä kahdesti.

– Varkaudet olivat todennäköisesti jonkin ammattimaisen rikollisliigan työtä. Sen sijaan ristin kaataminen on nuorten huligaanien tai saatananpalvojien tekemää, arvioi luostarikeskuksen toiminnanjohtaja **Hannu Pöyhönen**.

Hän arvelee, että ristiin kohdistuva ilkivalta on osoitettu nimenomaan keskuksen kristillisyyttä vastaan, ei niinkään ortodoksisuutta.

Kaikista tapauksista on tehty poliisille rikosilmoitukset, jotka eivät toistaiseksi ole johtaneet tuloksiin. Luostarikeskus suunnittelee alueen turvajärjestelyjen parantamista, esimerkiksi portin ja valvontakameroiden asentamista. ●

Nimi: Timo Lehtonen
Ikä: 67 vuotta
Asuu: Helsingissä
Perhe: opaskoira Laika
Ammatti: eläkkeellä
Harrastukset: kirjoittaminen, lukeminen, koiran kanssa liikkuminen, kuntosali

TEKSTI JA KUVA SAARA KALLIO

Kirjailija rakkaudesta kirkkoon

"KIRJOITAN tietokirjoja rakkaudesta kirkkoa ja historiaa kohtaan. Olen kirjoittanut Hyrylän Pyhän Nikolaoksen kirkon historiasta, Hangon ortodoksisesta kirkosta, autonomian ajan sotilaskirkoista ja Viron apostolisesta kirkosta. Olen ollut lapsesta asti kiinnostunut kaikesta vanhasta ja vanhempani olivat antiikkiliikkeen pitäjiä. Missä tahansa pääsenkään käsiksi johonkin vanhaan, alan tutkia sitä.

Kun pääsin kirkkoon teologisesti sisälle, heräsi kiinnostukseni seurakunnan historiaan. Olen onnellinen siitä suuresta rikkaudesta, jonka asioihin perehtyminen on minulle antanut. Olen tutustunut moniin seurakuntamme ihmisiin historian avulla. Kun Helsingin ortodoksinen seurakunta täytti 175 vuotta, olin mukana historiatoimikunnassa. Silloin tapasin vanhoja ihmisiä, jotka olivat todellisia kävelviä tietosanakirjoja. Oli hienoa saada keskustella heidän kanssaan.

Olen kotoisin Helsingistä ja sukuni on lähtöisin Räisälästä. Olen alun perin luterilainen, mutta sittemmin olen palannut isieni kirkkoon. Päädyin käymään Valamossa nuorena miehenä. Jumalanpalvelus siellä oli valtava kokemus. Sen jälkeen jäin miettimään, mikä on kaiken tarkoitus. Matka herätti pohdiskelemaan asioita. Olen ollut kohta 40 vuotta orto-

"Maailma on kaunis, vaikka en näe."

doksisen kirkon jäsen. Ortodoksisuus on osallisuutta jumalanpalveluksiin, yhteisöllisyyttä ja rakkautta kirkkoon. Ortodoksisen kirkon tehtävä on yhteinen jumalanpalvelus. Olemme ihmisiä millaisia tahansa, olemme kirkon jäseniä ja kirkon tehtävänä on huolehtia hengellisestä elämästämme.

Kiinnostus kirjojen kirjoittamiseen lähti omasta kiinnostuksestani historiaan, joka oli vahvin aineeni koulussa. Kun olin ponomarina ja alidiakonina, vietin paljon aikaa kirkoissa. Siitä lähti kiinnostus oman kirkon historiaan. Uppoudun asioihin täydellä sydämellä. Helsingin metropolitaikunnan säätiön myöntämä elämäntöstitendi lämmittää mieltä. Se kannustaa tekemään työtä historian parissa ja tunnen, että työtäni arvostetaan.

Uusin projektini käsittelee Karjalan kadonneita kirkkoja. Näkövammaisena tarvitsen kirjojen tekoon apua. Teen näkevään verrattuna moninkertaisen työn. Tarvitsen näkevän ihmisen, joka skannaa tekstit tietokoneelle ja kuvailee kuvista minulle kirkon arkkitehtuuria ja sisustusta. Se vaatii monta työtuntia. Tekniikkakin

on apuna. Minulla on lukulaite, joka kuvaa tekstin ja kääntää sen puheeksi.

Olen ollut täysin sokea vuodesta 2008, mutta näkövammaisen olen ollut koko ikäni. Elämäni on ollut paikoin taistelua ja selviytymistä. Onneksi minulla on ollut hyvät vanhemmat. Minua ei pidetty pumpulissa, vaan olin yhdenvertainen sisarusten kanssa ja osallistuin kotitöihin muiden tavoin. Vanhemmat olivat sitä mieltä, että minun pitää oppia näkevien maailman asiat ja he vaativat minulta paljon. Se oli hyvä asia. Suoritin näkövammaisten ammattikoulussa verhoilijan koulutuksen, ja pääasiallisen leipätyöni tein Hyksin ja kaupungin palveluksessa.

Toimin myös 18 vuotta alidiakonina ja Kotikirkon isännöitsijänä. Silloin kun vielä näin jonkin verran, mietin usein miten selviän juhlissa ja erilaisissa tilanteissa. Mietin, mitä ihmiset ajattelevat, kun liikun viitan ja valkoisen kepin kanssa. Seurakunnassa olen tehnyt vammaistyötä vuodesta 1979 alkaen. Tärkeintä on ollut asenteiden muuttaminen vammaisuutta kohtaan vuosikymmenten aikana. Nykyään olen sujut näkövammaisen kanssa. Vaatii kasvamista ja nöyryyttä pystyä hyväksymään itsensä sellaisena kuin on Jumalan edessä. Maailma on kaunis, vaikka en näe. Näen kaiken kauneuden sieluni silmin." ●

Oi Kristus Jumala, Sinä kirkastuit vuorella, ja opetuslapsesi näkivät Sinun kunniasi kykyjensä mukaan, että nähdessään Sinut sitten ristiinnaulittuna ymmärtäisivät Sinun kärsivän vapaasta tahdostasi ja saarnaisivat maailmalle, että Sinä olet totisesti Isän kirkkauden säteily. – Tropari

Vlada Wahlstén

"Kirkko on ihmisten yhteisö, joka kutsuu meitä säröille menneitä ja säröllä olevia sammuttamaan janonsa ja nälkensä."

Heikki Korhonen
sivu 27

Kirkkoon voi tuoda uutta satoa siunattavaksi.

KIRKASTUMISEN JUHLASSA SIUNATAAN SATO

TEKSTI SAARA KALLIO

■ Elokuun kuudentena päivänä vietettävä Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkastuminen on yksi kirkkomme kahdestatoista suuresta juhlasta ja viimeinen Herran suurista juhlista. Sen ajankohta vaihtui elokuun kuudenneksi 1200-luvulla. Kirkastumisen juhla ajoittuu Jumalanäidin paaston aikaan ja juhlapäivänä noudatetaan kaikkein kevyintä paastoa.

Juhlan taustasta kerrotaan Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan evankeliumeissa. Jeesus meni opetuslapsiensa Pietarin, Jaakobin ja Johanneksen kanssa Taaborin vuorelle rukoilemaan. Heidän siellä ollessaan Kristus alkoi loistaa kirkasta valoa ja profeetat Elia ja Mooses ilmestyivät heille. Taivaasta kuului ääni: "Tämä on minun rakas Poikani" (Matt. 17:5).

Profeetat todistivat Kristuksen jumalallisen kunnian ja uuden liiton ihmisten ja Jumalan välillä. He keskustelivat Kristuksen kanssa hänen tulevista kärsimyksistään. Opetuslapset olivat paikalla, jotta he ymmärtäisivät Jeesuksen tulevien kärsimysten olevan vapaaehtoista ja jotta heidän uskonsa vahvistuisi.

Kristuksen kirkastuminen julistaa ihmisen theosiksen eli jumalallistumisen päämäärää. Juhlan sanoma on, että me ihmiset voimme saavuttaa Kristuksen esikuvan mukaisesti kirkastuneen tilan. Päästämme tavoitteeseen tarvitsemme mielenmuutosta.

Pyhä Gregorios Palamas kirjoitti, että opetuslapset näkivät Taaborin vuorella Jumalan luomattoman valon. Palamas opettaa, että osallisuus Kristuksessa näkyväksi tulleesta luomattomasta valosta tarjoaa ihmiselle pelastuksen ja vapauden pettymyksistä ja katkeruudesta. Tavoitteen saavuttamiseen tarvitsemme säännöllistä rukouselämää unohtamatta lähimmäistemme auttamista.

Kristuksen kirkastumisen juhlan liturgian yhteydessä on tapana siunata kesän satoa. Sadon siunaaminen tapahtuu liturgian lopussa. Pappi suitsuttaa aluksi siunattavat hedelmät, marjat ja vihannekset kuoron laulaessa juhlan troparia. Tämän jälkeen pappi lukee siunaamisrukouksen ja vihmoa siunattavan sadon pyhitetyllä vedellä.

Suomessa on useita Kristuksen kirkastumiselle pyhitettyjä pyhäköitä. Ne sijaitsevat Kajaanissa, Nivalassa, Lieksassa, Maaningalla, Tuusulaanvaarassa, Enossa, Juuassa, Suonenjoella, Valamon luostarissa ja Viitasaarella. Helsingin hiippakunnan alueella sijaitseva Porvoon ortodoksinen kirkko on myös pyhitetty Kristuksen kirkastumisen muistolle.

Porvoon kirkossa vietetään praasniekkaa 5.–6.8. Sunnuntaina 5.8. vigilia klo 17, maanantaina 6.8. vedenpyhitys ja liturgia klo 9.30. Palveluksen päätteeksi sadon siunaus.

Säröjä

TEKSTI HEIKKI KORHONEN

Kävin keväällä katsomassa Kansallisteatterissa näytelmän ”Atlantis”. Siinä kääpiökansa louhii tunneleita ja harjoittelee marssirummutusta. Heitä ohjaa peikko, jonka johdolla marssi ja rummutus ovat tulleet täydellisiksi.

Peikkoa tämä kyllästyttää, hänen on saatava aikaiseksi säpinää. Rummutusta ja marssia on muutettava jollain tavalla, saatava uutta virettä. Niinpä aletaan etsiä virheitä, säröä.

Se johtaa katastrofiin. Niin kuin usein elämässä.

Yhtä hyvin voisi tietysti ottaa esimerkin Kafkan ”Muodonmuutoksesta”, jossa kaupparatsu muuttuu eräänä aamuna syöpäläiseksi.

Moni haaveilee muodonmuutoksesta: pitäisi olla parempi vartalo, suuremmat rinnat, rusketusta, isompi hauis. Tai sitten pitäisi muuttua ihmisenä: vähentää juomista, syödä vähemmän, olla enemmän lasten kanssa, urheilla, tavata sukulaisia, käydä teatterissa. Jotkut haa-

veilevat myös uudesta ammatista: alkaisiko reikihoitajaksi, ryhtyisikö digimaailman yrittäjäksi tai perustaisiko kahvilan.

Takana on jonkinasteinen tyytymättömyys nykytilaan. Ulospääsyn tarjoaa haaveilu muodonmuutoksesta. Monet kokeilevat sitä kesälomalla; pukevat päälleen kirjavien paidan, antavat parran kasvaa, matkustavat kauas.

Olen käynyt vuosia eräässä hoitolaitoksessa kuuntele-massa asiakkaiden elämäntarinoita. Niissä toistuu hyvin usein sama kaava: kaikki oli periaatteessa hyvin, elämä kulki, talous oli kunnossa, lapset kauniita ja työtä riitti. Mutta ei ollut säröä.

Piti lähteä hankkimaan sitä vaikka juomalla, pettämällä, vaihtamalla työpaikkaa. Sen jälkeen elämä onkin ollut pelkkää säröä ja alamäkeä. Nyt pitäisi saada taas elämä raiteilleen, haaveena on tasainen elämä. Kyllä sitä nyt osaisi arvostaa.

Osaisiko? Joskus epäilen.

– Aikuinen tarvitsee elämäänsä säröjä, sanoi eräs kasvatustieteilijä vähän aikaa sitten lehtihaastattelussa.

Tänään epäilen sitä. Säröjä tulee, vaikka niitä ei haekaan. Tulee sairauksia, läheisten kuolemia, taloudellisia vaikeuksia, onnettomuuksia ja kolhuja. Miksi niitä etsiä, kun ne kuitenkin tulevat? Niitä ei suoranaisesti tarvita.

Tai ehkä jotkut vain ajattelevat, että tukan värin vaihtaminen, uuden harrastuksen aloittaminen tai työpäivän vaihdos on särö. Ei se ole, sitä kutsutaan elämäksi.

Tunnistan kyllä tänään myös itsessäni asuvan rauhatomuuden. Varsinkin nuorempana oli muutettava jotain, kun elämä oli liian rauhallista ja tasaista. Voisin myös väittää, että suurin osa elämäni kolhuista on tullut juuri tämän ”särön” etsimisen takia.

Vähitellen, muru kerrallaan on kuitenkin alkanut tehotia kirkostamme tuttu kehoitus: ”Olkaamme vakaat, se on viisautta.” Olisiko sittenkin niin, että järkevä ja tasapainoinen ihminen pikemminkin välttää säröjä kuin etsii niitä? Hitaasti ja ehkä joskus havaittavastikin Kristus parantaa säröille menneen mielen, sydämen ja jopa ajatukset.

Monet ovat tulleet ortodoksiseen kirkkoon mentyään säröille, koettuaan vaikeuksia. Seurakuntalaisten keskuudessa on alkoholisteja, työttömiä, eronneita ja sairastuneita. Hyvä niin, olisi perin tuskallista, jos kaikki olisivat valmiiksi täydellisiä.

Ortodoksinen kristillisyyden korostaa kilvoitusta ja parannusta. Ehkä voisi sanoa, että eräänlaisesta säröjen korjausta ja sitten myös säröttömämpää elämää. Kirkko on ihmisten yhteisö, joka kutsuu meitä särölle menneitä ja säröllä olevia sammuttamaan janonsa ja nälkänsä. Se nälkä ja se jano sammuu liturgisessa elämässä.

Monet tekevät niin, vastaavat kutsuun. Valitettavan monet myös jättävät kirkon, sen liturgisen elämän ja kilvoittelun, heti kun särö on korjattu. Siinä saattaa unohtua, että kilvoitus on jatkuva tapahtuma. Siihen kuuluu avun saannin ja kokemisen lisäksi myös kiitollisuus ja kiittäminen.

Sitten tietysti on sellaisiakin säröihmisiä, jotka rupeavat opettamaan kuin minä, vajavaisin tiedoin ja heikoin eväin, jokaista kirjoittamaani sanaa epäillen. ●

Kirjoittaja on diakoni Porvoon Kristuksen kirkastumisen kirkossa.

*”Olisi perin
tuskallista, jos kaikki
olisivat valmiiksi
täydellisiä.”*

Valamolainen Jumalanäiti-ikonin. Kaikkiaan Jumalanäidin ikoneja tunnetaan lähes 300 erilaista.

Neitsyt Maria

Jumalanäiti on ylimpänä kirkon kunnioittamien pyhien joukossa.

Marian tehtävää kirkkoon nähden ei voida erottaa hänen liittymisestäään Kristukseen, vaan hänen asemansa johtuu siitä välittömästi. Marian suuri tehtävä Jumalansynnyttäjänä alkoi ylienkele Gabrielin ilmestymisestä hänelle ja myönteisestä vastauksesta:

Jumala lähetti enkeli Gabrielin Nasaretin kaupunkiin Galileaan neitsyen luo, jonka nimi oli Maria. Maria oli kihlattu Daavidin sukuun kuuluvalla Joosefille. Enkeli tuli sisään hänen luokseen ja sanoi: "Ole tervehditty, Maria, sinä armon saanut! Herra kanssasi!"

Nämä sanat saivat Marian hämmennyksiin, ja hän ihmetteli, mitä sellainen tervehdys mahtoi merkitä. Mutta enkeli jatkoi: "Älä pelkää, Maria, Jumala on suonut sinulle armonsa. Sinä tulet raskaaksi ja synnyttät pojan, ja sinä annat hänelle nimeksi Jeesus. Hän on oleva suuri, häntä kutsutaan Korkeimman Pojaksi, ja Herra Jumala antaa hänelle hänen isänsä Daavidin valtaistuimen. Hän hallitsee Jaakobin sukua ikuisesti, hänen kuninkuudellaan ei ole loppua."

Maria kysyi enkeliltä: "Miten se on mahdollista? Minähän olen koskematon."

Enkeli vastasi: "Pyhä Henki tulee sinun yllesi, Korkeimman voima peittää sinut varjollaan. Siksi myös lapsi, joka syntyy, on pyhä, ja häntä kutsutaan Jumalan pojaksi. Ja tiedä tämä: Myös sukulaisesi Elisabet kantaa poikalasta, vaikka on jo vanha. Hän on jo kuudennella kuulla - hän, jota on pidetty hedelmättömänä! Jumalalle ei mikään ole mahdotonta." Silloin Maria sanoi: "Minä olen Herran palvelijatar. Tapahtukoon minulle niin kuin sanoit." Niin enkeli lähti hänen luotaan. (Luuk. 1:26-38)

Maria suostui vapaaehtoisesti Jumalan tahtoon ja teki valinnan koko ihmiskun-

nan puolesta. Suostumuksellaan hän korjasi ensimmäisen Eevan tekemän rikkomuksen, minkä johdosta Mariaa kutsutaan uudeksi Eevaksi.

AINAINEN NEITSYT

Ortodoksinen kirkko kunnioittaa Jumalansynnyttäjää ainaisena neitseenä. Viidennen ekumeenisen kirkolliskokouksen vuonna 553 vahvistama nimitys korostaa että Jumalansynnyttäjä oli neitsyt ennen Kristuksen syntymää, Kristuksen syntymässä ja Kristuksen syntymän jälkeen. Jumalansynnyttäjän ainaista neitsyyttä kuvaavat ikoneissa kolme tähteä Marian hartioilla ja otsalla.

Kristuksen ”veljet”, joihin Matteuksen kolmannen luvun jae 31 viittaa, ovat kirkon perinteen mukaan joko Joosefin poikia hänen ensimmäisestä avioliitostaan tai Marian ja Joosefin läheisiä sukulaisia. Itämailla ja myös meidän naapurimaassamme Venäjällä ensimmäisiä serkkuja kutsutaan veljiksi ja sisariksi.

Kirkon jumalanpalvelusteksteissä ja ikonien kuvauksissa viitataan Marian ainaiseen neitsyyteen Vanhan testamentin ennustuksilla ja vertauskuvilla. Näitä ovat muun muassa Jaakobin unessa näkemät portaatt (1. Moos. 28:12), Hesekielin näkemä suljettu portti (Hes. 44:2-3), palava hiili, Mooseksen näkemä palava mutta tullessa kulumaton pensas (2. Moos. 3:2) sekä Aaronin viheriöivä sauva ja temppelin kaikkein pyhin.

Marian neitseellistä synnytyä ei voida selittää, sillä se on ihmisjärjelle käsittämätön tapahtuma ja jumalallinen ihme. Kirkkoveisussa laulamme: ”Selittämätön on neitseellinen synnytys...” ja ”...siellä missä Jumala niin tahtoo, voitetaan luonon järjestyks.”

Se että Neitsyt Maria pysyi aina neitseenä ja että Jeesus oli hänen ainoa lapsensa, näkyy siinä, että Jeesus ristillä ollessaan uskoi äitinsä opetuslapsensa Johanneksen hoiviin.

POIKANSA TAKA-ALALLA

Raamatun kertomuksissa Marian toiminnasta on vain vähäisiä mainintoja, koska hän oli poikansa tukena ja taka-alalla. Marian esimerkillinen nöyryys näkyy sii-

nä, että hän oli läsnä poikansa toiminnassa. Tämä paljastuu erityisen selvästi Raamatun kertomuksessa Kaanan häistä:

Viikon kolmantena päivänä vietettiin Galilean Kaanassa häitä. Jeesuksen äiti oli siellä, ja myös Jeesus ja hänen opetuslapsensa kutsuttiin häihin. Viini loppui kesken, ja äiti sanoi Jeesukselle: ”Heillä ei ole viiniä.” Mutta Jeesus vastasi: ”Anna minun olla, nainen. Minun aikani ei ole vielä tullut.”

Hänen äitinsä sanoi palvelijoille: ”Mitä hän teille sanookin, tehkää se.” Siellä oli kuusi kivistä vesiastiaa juutalaisten tapojen mukaisia pesuja varten; ne olivat parin kolmen mitan vetoisia. Jeesus sanoi palvelijoille: ”Täytäkää astiat vedellä”, ja he täyttivät ne reunoja myöten. Sitten hän sanoi: ”Ottakaa nyt siitä ja viekää pitojen valvojalle”, ja he veivät. Valvoja maistoi vettä: se oli muuttunut viiniksi. Toisin kuin palvelijat, jotka olivat veden astiasta ottaneet, hän ei tiennyt, mistä viini oli peräisin.

Hän kutsui sulhasen luokseen ja sanoi: ”Kaikki tarjoavat ensiksi hyvän viinin ja sitten, kun vieraat alkavat juopua, huonompaa. Mutta sinä olet säästänyt hyvän viinin tähän asti.” Tämä oli Jeesuksen tunnusteoista ensimmäinen, ja hän teki sen Galilean Kaanassa. (Joh. 2:1-11)

Maria toimi Kaanan häissä välittäjänä poikansa ja häiden järjestäjien välillä. Hän otti häiden järjestäjien huolen omaksi huolekseen. Samalla tavalla hän ottaa meidän murheemme ja pyyntömme huolekseen ja vie hänelle kantamamme esirukoukset poikansa eteen.

Jumalanpalvelusteksteissä sanotaan: ”Kaikkein pyhin Jumalansynnyttäjä pelasta meidät.” Tässä yhteydessä pelastuksella ei tarkoiteta Jumalan antamaa iankaikkista pelastusta, vaan vastausta esirukouspyyntöihin. Se on pyytämämme pienempi pelastus eli varjeltuminen ajallisilta murheilta, vaaroilta ja vaivoilta.

KRISTUKSEN JA KIRKON ÄITI

Jumalanäiti on ylimpänä kirkon kunnioittamien pyhien joukossa. Pyhien kunnioit-

taminen ja heille osoitetut rukoukset kuuluvat kirkon vanhimpiin traditioihin ja periytyvät aina apostolien ajoilta saakka. On väärin syyttää kirkkoa, että se kunnioittaisi ihmisiä samalla tavalla kuin Jumalaa ja siten rikkoisi käskyn ”Herraa,

Jumalaasi, sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvella” (Matt 4:10).

Jumalan palvelemisen ja pyhien kunnioittamisen välillä on selvä ero. Pyhiä ei kunnioiteta Jumalana, vaan ihmisinä, jotka ovat saavuttaneet hengelliset korkeudet ja liittyneet Jumalaan. Kun

me kumarramme pyhiä, me kunnioitamme Kristusta, joka elää heissä.

Kirkon suhtautuminen naiseen näkyy siinä, miten suuresti kirkko arvostaa Jumalanäitiä, jota ylistetään enemmän kuin kaikkia pyhiä yhteensä, jopa enemmän kuin enkeleitä: Jumalanäiti on ”kerubeja kunnioitettavampi ja serafeja verrattomasti jalompi”.

Kaikkein pyhin Jumalansynnyttäjä on Kristuksen äiti ja kirkon äiti. Osoittaessaan kunnioitusta Jumalansynnyttäjälle kirkko osoittaa kunnioitustaan äitiydelle, joka kuuluu vain naiselle. Hengellinen isyys toteutuu kirkon järjestyksessä piispuutena ja pappeutena, ja äitiys on kirkossa läsnä kaikkein pyhimmän Jumalansynnyttäjän hahmossa. On myös syytä huomioda, että niissä kielissä, joissa on suvut, kirkko-sana on aina feminiini. ●

Lähde: Pyhien Sergein ja Hermanin veljeskunnan opintomateriaali

Jumalanäidin ikonit

- tunnetaan lähes 300 erilaista
- voidaan jakaa kolmeen pääluokkaan: ennusmerkki-, tiennäyttävä- ja hellyysikonit
- Suomessa tunnetuimmat: konevitsalainen, valamolainen, tihvinäläinen, kasanilainen ja vladimirilainen ikoni

*Mariaa kutsutaan
myös uudeksi Eevaksi*

Toivon tuoja Syyriasta

Arkkimandriitta Alexi Chehadeh pyytää suomalaisia rukoilemaan syyrialaiden puolesta.

TEKSTI JA KUVA MATTI P. PULKKINEN

Kotikirkossa Helsingissä kaikui lauantaina 28. huhtikuuta arabian kieli. Antiokian patriarkaatin arkkimandriitta **Alexi Chehadeh** toimitti yhdessä suomalaispappien kanssa liturgian, jonka kauniissa, arabiankielisessä kirkkolaulussa soi ilo ja toivo.

Osa hartauteen osallistuneista oli Lähi-idän ikivanhojen kristillisten sukujen jälkeläisiä, jotka ovat hakeutuneet Suomeen turvaan kotimaansa väkivaltaisuuksilta. Mukana oli myös hiljattain islamin hylänneitä ja ortodoksiseen uskoon kääntyneitä.

– Kansallisuus ja kieli eivät erota meitä toisistamme. Meillä on yhteinen Isä, jonka edessä niillä ei ole merkitystä, arkkimandriitta Alexi sanoo.

Antiokian kreikkalainen kirkko on Syyrian suurin kristillinen kirkko, mutta Syyrian seitsemän vuotta jatkuneessa konfliktissa se ei ole kärsinyt yksin.

– Äärimmäisyysliikkeet ja terrorismi ovat vahingoittaneet Syyrian koko yhteiskuntaa, eikä kukaan ole jäänyt siitä paitsi. Mutta koska olemme kristittyjä, toivo täyttää meidät, sillä uskomme parempaan huomiseen. Siksi haluamme auttaa kaikkia syyrialaisia uskoon tai etniseen taustaan katsomatta, ja kirkon avustusorganisaatioissa onkin noin 1 500 vapaaehtoista, isä Alexi kertoo.

Seitsemän vuoden ajan radio ja TV ovat välittäneet Syyriasta vain surua. Arkkimandriitta Alexi Chehadeh tuo sieltä ilon ja toivon voittoisan viestin.

– Monet kristityt Syyriassa ovat todistaneet uskonsa kuoleamalla, koska eivät ole kieltäneet Kristusta. On varmaa, että Isis ja Al-Nusra ovat tappaneet kristittyjä vain sen vuoksi, että he ovat kristittyjä. Meillä on verityöt nähneitä todistajia.

”PAPPI EI VOI OLLA TOIVOTON”

Tätä nykyä kirkko on Syyriassa niin sidoksissa avustustyöhön, kuten ruoan ja vaatteiden jakeluun sekä sielunhoitoon, että marttyyrien kohtaloiden selvittämisen täytyy odottaa olojen rauhoittumista.

Syyrian taistelut aiheuttavat henkisiä vammoja sekä väkivallan uhreille että maataan ja kotiaan terroristeilta suojaaville taistelijoille. Antiokian kirkko tarjoaa kristityille sielunhoitoa, mutta avustustoimintaan kuuluu myös psykologista tukea, joka sopii kaikille.

Kirkkojen turvallisuustilanne on kuitenkin parantunut, koska Isis ja muut terroristiryhmät on saatu ajetuksi pois monilta alueilta. Itä-Syyriassa on seutuja, joista kristilliset yhteisöt ja kirkot hävitettiin täysin.

– Ne alueet, joita Syyrian armeija valvoo, ovat turvallisia kaikille, myös kristi-

tyille. Yritämme saada kristityt palaamaan kotiseuduilleen. Tarkoitus on myös rakentaa uudet kirkot tuhottujen tilalle.

Arkkimandriitta Alexi pyytää suomalaisia rukoilemaan syyrialaiden puolesta, sillä on hyvin tärkeää, että rukous yhdistää meidät. Hän haluaa myös kertoa siitä, kuinka mittava työ maan jälleenrakennus on.

– Teemme yhteistyötä Filantropia ry:n kanssa. Olen hyvin kiittollinen, jos seurakunnat voivat auttaa työtämme juuri Filantropian kautta. Myös luterilaisten Kirkon ulkomaanapu tukee meitä. Suomalaiset arvostavat koulutusta. Yli 60 prosenttia maamme koulurakennuksista on vaurioitunut. Puolitoista miljoonaa lasta on jäänyt ilman koulua. Jälleenrakennukseen vaaditaan valtavasti varoja.

Seitsemän vuotta kestänyt Syyrian konflikti on aiheuttanut yli 400 000 ihmisen kuoleman. Miten kaiken tämän jälkeen arkkimandriitta Alexi Chehadeh voi luoda ympärilleen toivoa ja iloa?

– Pappi ei voi olla toivoton! Mehän kuulumme ylösnousemuksen, emme kuoleman kirkkoon! ●

Otollinen aika

TÄNÄ vuonna 70-vuotisjuhlaansa viettävä Kirkkojen maailmanneuvosto perustettiin toisen maailmansodan tragedian jälkeen. Vuodesta 1948 neuvoston viesti on ollut ”ei enää sotia”. Keskustelufoorumi on palvellut jäseniään ja rohkaissut kirkkojen väliseen yhteistyöhön sosiaalityössä ja diakoniassa erityisesti tilanteissa, joissa kirkot kohtaavat ihmiskunnan painavimpia ja akuuteimpia ongelmia.

Kristittyjen välistä yhteistyötä rauhan puolesta on hyvä muistaa yhdessä YK:n yleisen ihmisoikeusjulistuksen kanssa, josta siitäkkin tulee kuluneeksi 70 vuotta. Maailma on edelleen täynnä väkivaltaa, kuolettavia konflikteja ja yhteiskunnallista epäoikeudenmukaisuutta. Patriarkka Bartolomeos totesikin vuoden 2017 joulutervehdyksessään osuvasti: ”Tuota julistusta vähätellään yhä... Väkivallan kokemisen traagisuus ja ihmispersoonan arvon mitätöiminen tai ylevien ideaalien julistaminen eivät ole estäneet väkivaltaisuuksien ja sotien jatkumista, voiman ja vallan ihannointia ja toisten ihmisten hyväksikäyttöä... Kirkko ei voi jättää näitä uhkia ihmispersoonaa kohtaan huomiotta”.

Yleisesti ajatellaan, että jälkiteollisten länsimaisten yhteiskuntien moraalien perustana toimivat huolenpidon, reiluuden ja vapauden käsitteet, jotka esiintyvät myös YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa. Joskus kuitenkin omien moraaliperiaatteiden mukainen toiminta voi johtaa henkilökohtaiseen katastrofiin. Kun Edward Snowden paljasti ihmisoikeusrikkomuksia, hän tuhosi samalla mahdollisuutensa normaaliin elämään. Andrei Saharov uhrasi turvaton akateemikon asemansa puolustaessaan ihmisoikeuksia Neuvostoliitossa. He ovat ehkä tunnetuimpia esimerkkejä ihmisistä, ”pilliin viheltäjistä”, jotka ovat pitäneet moraaliperiaatteitaan tärkeämpinä kuin omaa hyvinvointiaan.

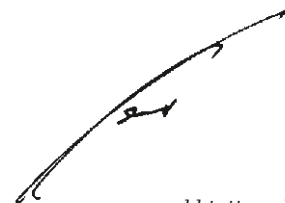
1900-luvulta periytyneet sotaan koskevat asetelmat ovat nykyisin vaipumassa hiljalleen taka-alalle, ja olemme saaneet uusia eväitä konfliktien ratkaisuun. Toisaalta uskontoa käytetään maailmalla antamaan ihmisille teologian näkökulmasta vieras identiteetti, mikä on johtanut siihen, että uskontoa käytetään keppihevosena ideologisena puolustuksena väkivaltaisille teoille, esimerkiksi Lähi-idän konflikteissa. Toisaalta kristillisten

vähemmistöjen jatkuva syrjintä epävakailta alueilla on johtanut uudenlaiseen evankeliumin mukaiseen yhteyteen: marttyyrien verestä on tullut kirkkoja yhdistävä tekijä tasoittaen tunnustuksellisia eroja tiellä ykseyteen.

Toki meillä on myös erilaisia tapoja, erilainen määrä valtaa, tietoa, kokemuksia ja – Helluntain hengessä – eri kieliä puhua rauhasta. Etsimme kaikki rauhaa, ihmisinä ja yhteisinä. Aina emme kuitenkaan etsi sieltä, mistä voimme sen löytää. Todellisten rauhan edellytysten löytäminen vaatii meiltä paljon: viholiskuvista luopumista, asenteiden muuttamista, toisin näkemistä, toisen toiseuden hyväksymistä. On helpompi jatkaa kuten ennen ja pysyä omalla mukavuusalueella, vaikka Kristuksen esimerkki kutsuu meitä vaativasti näkemään ja tekemään asioita tarvittaessa vallitsevan tavan vastaisestikin.

Jumalan tarjoama rauha ja maailman tarjoama rauha ovat eri asioita, samoin kuin Jumala ja maailma ovat eri asioita. Toisin sanoen: maailma lupaa rauhan, muttei anna sitä koskaan. Kristillisen idän varhainen perinne korostaa sydäntä paikkana, jossa Jumala, ihmisyyys ja maailma kohtaavat harmonisessa suhteessa. Sydämessä rukous, rauha ja rakkaus muodostavat katkeamattoman silmukan, yhteen kudotun kokonaisuuden – todellisen rauhan.

Rauha ei merkitse vain sodan poissa oloa, eikä sitä voida rajoittaa jonkinlaiseksi vihamielisten voimien tasapainotilaksi. Sanan varsinaisessa merkityksessä, kirkkoisä Kleemens Aleksandrialaista lainaten, rauha on oikeudenmukaisuutta ja oikeudenmukaisuus on puolestaan ”sielun osien harmoniaa”. Jokaisessa meissä on synnynnäisiä taipumuksia eettiseen hyvään, vaikka elämmekin maailman ahdistusta kipuilevien ihmisten keskellä. Älkäämme hylätkö toivoa rauhan suhteen konfliktienkaan keskellä, sillä se voi tulla sopivalla tai sopimattomalla hetkellä apostolin sanojen mukaisesti: ”Katso, nyt on otollinen aika”.

arkkipiispa Leo

Время благоприятное

В ЭТОМ году Всемирному Совету Церквей, основанному после трагичной Второй Мировой войны, исполняется 70 лет. Начиная с 1948 года неизменным воззванием Совета было «нет войне». Он способствовал встрече своих участников и укреплял межцерковное сотрудничество в социальном и диаконическом служении, в особенности при столкновении церквей с тяжёлыми и

насушными проблемами человечества.

Церковное сотрудничество в деле утверждения мира хорошо вспоминать в контексте Декларации прав человека, принятой ООН, которой также исполняется 70 лет. Мир всё ещё полон насилия, гибельных конфликтов и общественной несправедливости. В своём Рождественском послании 2017 г. патриарх Варфоломей точно отметил: «Игнорирование этой Декларации продолжается, ... Ни трагический опыт насилия, ни ущемление человеческой личности, ни провозглашение благородных идеалов не остановили агрессии и войны, возвышение власти и эксплуатации друг друга... Церковь не может не обращать внимания на эти угрозы человеческой личности».

Принято считать, что столпами морали пост промышленного? западного общества являются забота, честность и свобода, упомянутые в Декларации прав человека ООН. Однако следование личным нравственным принципам часто может вести к индивидуальной катастрофе. Когда Эдвард Сноуден вскрыл нарушения прав человека, он, одновременно с этим, лишил себя возможности жить нормально. Андрей Сахаров поступился стабильным положением академика ради защиты прав человека в Советском Союзе. Это, пожалуй, самые известные примеры «нарушителей спокойствия», ценивших нравственные принципы более личного благополучия.

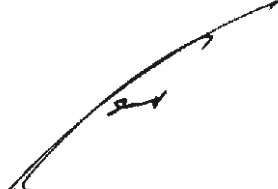
Доставшиеся нам в качестве наследия XX века последствия войн понемногу начинают отступать на второй план. Мы имеем новые инструменты для решения конфликтов. С одной стороны, по всему миру религия используется для пробуждения в человеке чуждого ему, в богословском смысле, самосознания, которое используется в качестве идеологической базы для насилия, например, в конфликтах на

Ближнем Востоке. С другой стороны, постоянные гонения на христианские меньшинства в беспокойных районах ведут к новому единству в Евангелии: кровь мучеников становится общим фактором, стирающим конфессиональные различия на пути к единству.

Мы располагаем различными способами, возможностями, знаниями, опытом и, накануне Пятидесятницы, различными языками для свидетельства о мире. Все мы, как отдельные люди, так и целые общества ищем мира. Однако, мы не всегда ищем его там, где его можно найти. Нахождение условий подлинного мира требует от нас многого: отказа от образа врага, изменения позиции, в Идения другого и принятия его. Гораздо легче продолжать, как раньше, и чувствовать себя комфортно, хотя пример Христа требовательно зовёт нас видеть происходящее и при необходимости поступать вопреки устоявшемуся обычаю.

Мир у Бога и в мире - не одно и то же, подобно тому, как различны Бог и мир. Другими словами: мир обещает мир, но никогда не исполняет своего обещания. Ранняя восточно-христианская традиция указывает на сердце как место в человеке, где Бог, человек и мир встречаются в гармоничной связи. В сердце молитва, мир и любовь образуют неразрывный узел, сплетаясь в новую действительность – подлинный мир.

Мир - это не просто отсутствие войны. Он не может определяться как некое состояние равновесия противоборствующих сил. В собственном смысле слова, мир – это справедливость, а справедливость, в свою очередь, по мнению св. Климента Александрийского, - «гармония всех составляющих души». Каждый из нас имеет врождённое стремление к нравственному добру, хотя мы и живём среди людей, страдающих от мира. Не теряйте надежды на восстановление мира даже среди конфликтов, ибо он может наступить подходящим или неподходящим способом по словам апостола: «Вот, теперь время благоприятное».

Архиепископ Лев

Uspenskikatedralen, ett barn av sin tid

TEXT PÄR SILÉN FOTO HELSINGFORS STADSMUSEUM / CARL HÅRDH

Vi firar just nu att det gått 150 år sedan Uspenskikatedralen invigdes. På många sätt kan man anse att detta var avslutningen på det stora stadsbyggnadsprojekt som inleddes då Helsingfors år 1812 blev Finlands huvudstad. Efter cirka tio år av planering och förberedelser började de nya offentliga byggnaderna på 1820-talet skjuta upp som svampar ur jorden. Första prioritet hade försvar och förvaltning. Sjöekipaget på Skatudden blev färdigt 1820, Statsrådsborgen 1822. Snart därefter, 1826, byggdes två kyrkor, Gamla kyrkan och Treenighetskyrkan (följda förresten av Finlands första synagoga som inreddes år 1830 på Sveaborg).

Då man närmade sig 1860-talet tillhörde ungefär hälften av stadens faktiska befolkning, om man räknar med militärerna, den Ortodoxa kyrkan. Stadens ryska befolkning tyckte att den lilla Treenighetskyrkan var liten och trång och dessutom skymd av den stora Nikolaikyran. Också katolikerna hade år 1860 fått en egen modern kyrka byggd i nygotisk stil, liksom också den Tyska församlingens nya kyrka år 1864. Förberedelserna för att bygga en ny kyrka, som inte skulle behöva skämmas i detta sällskap fick så sin början.

Uppgiften gavs åt akademikern, kyrkoarkitekten Alexei M. Gornostajev. Den 1808 födda arkitekten hade fått en gedigen klassisk arkitekturutbildning, inledd 1822 i Moskva och kompletterad 1834-38 i Italien. Man kunde tänka sig att denna arkitekt som skolats i empirens anda skulle ha valts för att lägga kronan på Empirehelsingfors. Troligt är ändå, att han valdes för att han i sina senare kyrkoprojekt utvecklat en "rysk" arkitekturstil, baserad på gamla träkyrkor men utförd i sten. Man kan tänka sig, att den 1853

byggda Nikolaikyran i Gamla Valamo varit en betydelsefull referens för arkitekten.

Själv fick han dock inte se sin kyrka färdigbyggd. Planeringsarbetet utfördes 1859-60, men byggandet, som till största delen finansierades med donationer, pågick från 1862 till 1868. En betydande hjälp var säkert också, att tegel fick tas från Bomarsunds ruiner. Då man jämför Uspenskikatedralens yttre med Gornostajevs tidigare verk kan man se tydliga gemensamma drag och därmed få en uppfattning om hur denna "ryska" kyrkoarkitektur skiljer sig från traditionell bysantinsk arkitektur. Den överdådigt rika dekorationen av både fasaderna och det inre döljer lätt det faktum, att kyrkans huvudmått är mycket vackert proportionerade.

Till det inre betecknas kyrkan ändå som mera "nybysantinsk" än som "rysk". Kyrkan är till sin planform kvadratisk med en halvrund altarabsid vid den östra väggen. Det inre domineras av den svindlande höga centralkupolen som bärs upp av fyra granitpelare,

vars cylindrar är huggna i ett stycke. Att hugga ut dem, formge dem, frakta dem till bygget och resa upp dem med den teknik som för 150 år sedan stod till buds är i sig ett storverk. För att framhäva kupolens höjd har arkitekten gjort fönsterväggarna som bär upp den svagt inåtlutande, så att ett skenperspektiv uppstår.

Alla de inre vägg- och takytorna är täckta med dekorationsmålningar enligt tidens sed. Ikonostasen och väggmålningarna bildar tillsammans en harmonisk helhet.

Man kan utan överdrift hävda, att Uspenskikatedralen är en unik klenod som den Ortodoxa Kyrkan i Finland har fått att förvalta. Dess betydelse understryks ytterligare av att ärkestiftet flyttades till Helsingfors i år. ●

Ett foto taget av Carl Hårdh år 1866 visar att kyrkans yttre är så gott som färdigt, men att byggnadsställningarna ännu står kvar. En detalj av originalfoton.

Veneristisaatto Viikinselkä-järvellä lähellä Suomen ja Venäjän rajaa.

Metsä kirkkoni olla saa

TEKSTI SAARA KALLIO KUVAT HANNA HENTINEN JA ELINA VUOLA

Pohjois-Karjalan metsäisissä vaaraisemissa kulkee vuodesta toiseen ihmisiä vaellusristisaatoissa. Tätä perinnettä esittelee tekstein ja kuvin Kirjapajan kustantama kaksikielinen uutustuote Vaellus pyhiin – Sacred journeys. Kirjan ovat toimittaneet valokuvaaja **Hanna Hentinen** ja professori **Elina Vuola**.

– Käsittelemme kirjassa pitkiä risti-saattoja, jotka luonteensa vuoksi alkavat lähestyä jo jonkinlaista pyhiinvaellusta. Minulla on aina ollut useita ortodoksisystäviä ja koen ortodoksisen perinteen ystävän kotina, jonne minun on luterilaisena helppo mennä, pohdiskelee Vuola.

RISTISAATOT YHDISTÄVÄT IHMISIÄ

Ristisaattoihin osallistuu monenlaisia ihmisiä. Taipaleilla kulkee luterilaisia, ortodokseja, uskovia ja uskonottomia.

– Ristisaatoissa on yleisinhimillistä kosketuspintaa ja ne yhdistävät erilaisia ja eri taustoista tulevia ihmisiä, toteaa

FT **Helena Kupari**, yksi kirjan kirjoittajista.

Monille tutumpia ovat katolisten maiden pyhiinvaellukset. Suomessa vastavaa perinnettä on ylläpitänyt etenkin ortodoksinen kirkko. Ristisaattoja ei kuitenkaan pidä sekoittaa pyhiinvaellukseen. Suurin ero on, että ristisaatto on liikkuvaa jumalanpalvelusta. Risti, kirkkoliput, ikonit, rukous ja laulu tuodaan kirkosta ulos metsäpoluille, teiden varsille ja järvien äärelle.

Pohjois-Karjalan vaellusristisaatoissa on jotain supisuomalaisista suhteista tapoihin liikkua luonnossa. Suomessa on iät ajat liikuttu patikoiden, hiihtäen ja soutuena, joten on luontevaa liikkua näillä tavoin myös ristisaatoissa. Vuola siteeraa kohtaa Immi Hellénin laulusta Paimenpoika.

– Nyt metsä kirkkoni olla saa. Siinä on sanoitettu se, mitä itse koen näillä saatoilla henkilökohtaisesti.

VUOSIKYMMENTEN PROJEKTI

Vaellus pyhiin sisältää runsaasti kuvamateriaalia Pohjois-Karjalan ristisaatoista lähes kolmenkymmenen vuoden ajalta. Hentinen on ottanut kirjan kuvat vuosien 1989 ja 2017 välillä. Kuviin esiintyy osittain samoja ihmisiä eri-ikäisinä.

– Valokuva pysäyttää ajan. Ristisaattojen pyhä ydin ei ole muuttunut vuosien saatossa miksiäkään, mutta ympäristö ja ihmiset ovat muuttuneet. Aloin kuvata näitä saattoja vartiotorien katveissa, aikana, jolloin oli vielä Neuvostoliitto ja rajat olivat tiukasti kiinni. Myös teknologinen kehitys on ollut huimaa näiden vuosikymmenten aikana. Nykyään vaelletaan käyttäen apuna mm. Google Mapsia.

Hentisen, Kuparin ja Vuolan lisäksi kirjaan ovat kirjoittaneet ristisaattokokemuksistaan myös FT **Auli Leskinen** sekä koulupoika **Mitro Leinonen**. Kutsu kirjan tekoon tuli Leskiselle aikana, jolloin hän oli juuri menettänyt äitinsä.

Ristisaattomatkaa voi taittaa perinteisesti apostolinkyydillä tai vaikka polkupyörällä.

Eliina Vuola

Hiihloristisaatossa sivakointi sujuu sukkelammin, kun risti kulkee selässä.

Vanhojen autojen siunaus Saarivaarassa vuonna 1989.

– Osallistumalla kirjan tekoon olen voinut käsitellä surua ja menetystä ja pohdita kuolemaa. Molemmat sukuni ovat olleet satoja vuosia ortodokseja. Koen voimakkaasti, että etninen ja uskonnollinen identiteettini on Karjalassa ja ortodoksisuudessa. Se on koko olemukseni juuria myöten, sanoo Leskinen.

INTENSIIVISTÄ ORTODOKSISUUTTA

Kirjan mukaan ajatus elämästä matkana konkretisoituu ristisaatossa. Osallistuja kulkee oman elämänsä matkaa ja osallistuu saatossa johonkin itseään suurempaan. Hentinen toteaa, että ristisaatto on ollut hänelle mahdollisuus tutustua ortodoksisuuteen todella intensiivisesti.

– Ristisaatto on kuin menisi luostariin hetkeksi. Ehkäpä pyhiinvaelluksen luonteeseen kuuluu, että matka on pitkä ja vasta nyt kirjoitimme tämän kirjan. Pyhiinvaellus ei ole pikapyrähdyks vaan elämänmittainen matka.

Hentisen mukaan ristisaattojen alkuaikoina ortodokseissa oli havaittavissa tietynlaista arastelua omien tapojen ja perinteiden julkittuomisen suhteen. Nykyään nämä liikkuvat jumalanpalvelukset kuuluvat olennaisesti pohjoiskarjalaiseen maisemaan ja keräävät osallistujien lisäksi katselijoita.

– Nykyään ei enää arkailla. Pohjois-Karjalan elävä ristisaattoyhteisö on elvyttänyt, kannatellut ja muokannut perinnettä ja tehnyt siitä luontomatkailun ja hengellisen kokemuksen yhdistelmän. Yhteisö on kiinteytynyt ja samat ihmiset käyvät tietyillä saatoilla vuodesta toiseen. Muutkin ihmiset ovat ottaneet perinteen omakseen. Veneristisaatot keräävät runsaasti mökkiläisiä rantaan seuraamaan jumalanpalvelusta. ●

Vaellus pyhiin -kirjan yksittäisiä kuvia voi tiedustella Hanna Hentiseltä, hanna.hentinen@aalto.fi

Успенскому кафедральному собору исполняется 150 лет

Katja Hagelstam

В этом году главному храму Хельсинкского православного прихода и всей Финляндской православной церкви, Успенскому кафедральному собору, исполняется 150 лет.

Кульминацией праздничного года станет престольный праздник, который пройдет 15 августа. Божественную литургию совершат главы всех епархий Финляндской православной церкви: архиепископ Лев, митрополит Илия и епископ Арсений.

С 13 по 19 августа в честь празднования 150-летия храма пройдут лекции, праздничные богослужения, музыкальные выступления, концерты и экскурсии по собору. Празднование завершится 19 августа, когда праздничные службы пройдут в часовне, освященной в честь священномученика Александра Хотовицкого.

ПРОГРАММА ПРАЗДНИЧНОЙ НЕДЕЛИ

13.08. в 17.00 Публичная лекция Studia Generalia об истории собора, PhD Ханна Кемппи. Пройдет в церковном зале.

14.08. в 17.00 Крестный ход до берега моря в честь Успения Пресвятой Богородицы, водоосвящение и праздничное всенощное бдение. Во время всенощного бдения хор Успенского собора исполнит произведения Тимо Руоттинена на тексты праздника Успения Пресвятой Богородицы. После богослужения вечернее чаепитие в крипте от организации "Друзья Успенского собора".

15.08. в 9.30 Праздничная литургия в честь Успения Пресвятой Богородицы. Богослужение совершат епископы всех православных приходов Финляндии под руководством архиепископа всея Финляндии Льва. После литургии праздничный обед во дворе собора, организованный приходом. В 13.00 продолжение праздника в церковном зале: с праздничной речью выступит иеромонах, профессор Серафим Сеппяля.

16.08. в 19.00 Концерт камерного хора Хельсинки. В программе концерта "Всенощное бдение" Эйноухани Раутаваары. Билеты 20/18/10 евро.

17.08. в 16.00 Презентация собора в церковном зале, и в 18.00 концерт в крипте "Музыка летнего вечера".

18.08. в 15.30 В крипте состоится лекция Сергея Погребофф о жизни священномученика Александра Хотовицкого. В 17.00 всенощное бдение в церковном зале.

19.08. в 9.30 В часовне собора совершат водоосвящение в честь дня памяти священномученика Александра Хотовицкого. Сразу после водоосвящения в 10.00 в церковном зале начнется литургия.

Все мероприятия пройдут в Успенском соборе или его часовне (по адресу Pormestarinrinne 1). В программе возможны изменения. Информация обновляется на сайте: www.hos.fi

Архиерейская проверка в приходе Хамины

18 июня в Хаминском православном приходе пройдет плановая архиерейская проверка. Проверка приходской документации уже была выполнена. В 10 часов в церкви г. Хамина пройдет молебен, после чего архиепископ Лев проведет встречу с прихожанами и членами приходских кружков.

Во второй половине дня архиепископ переместится в Коуволу, где у него запланирована встреча со старостами храма. В 17 часов в православной церкви Святого Креста пройдет вечерня. В 17.30 начнется собрание, открытое для всех прихожан, где можно будет задать вопросы, касающиеся Хамины и Коуволы.

Helena Pilke

PROPAGANDAA ITÄ-KARJALAAN. HEIMOKANSAN SUOMALAISTAJAT 1941-1944.

SKS 2017

Historiantutkija **Helena Pilke** jatkaa sodan aikaisiin propagandakysymyksiin perehtymistä SKS:n julkaisemassa Propagandaa Itä-Karja-

laan. Heimokansan suomalaistajat -teoksessa.

Vaikka toisen maailmansodan käänteet ovat vahva osa kansallista muistia, Itä-Karjalan syksystä 1941 kesään 1944 jatkunutta miehitysaikaa ei ole mielellään muisteltu. Ihmekös tuo, ajanjakso kuuluu maamme vähemmän kunniakkaisiin. Sotilashallinnon tehtäviin kuului väestön elättämisen ohella sen puhdistaminen vieraista aineksista. Käytännössä tämä tarkoitti karjalaisten ja venäläisten erottelua, jopa erisuuruisia ruoka-annoksia.

Suomalaistaminen otettiin vakavasti: miehityshallinto perusti kymmeniä kansakouluja, kyläkirjastoja ja kaksi sanomalehteä. Korkealla tärkeysjärjestyksessä oli myös hengellisen ravinnon tarjoaminen ateismin ikeestä pääseen alueen asukkaille. Muutaman vuoden kestänyt uskonnollinen renessanssi ei valitettavasti sujunut kovin sopuisasti, vaikka kirkko-

kuntia ohjeistettiin välttämään kaikkea kiiste-lyä ja käännytystyötä. Yksi esimerkki tästä oli pappismunkki Paavalin siirtäminen pois miehitysalueelta, koska hän oli kastanut lapsia ortodoksikirkon jäseneksi. Kyseinen pappismunkki valittiin myöhemmin Karjalan ja koko Suomen arkkipiispaksi.

Koska miehitysaikaa koskevat arkistot tuhoittiin suurelta osin kevään 1944 aikana, Pilke on joutunut rakentamaan tutkimuksensa osin puutteelliselle aineistolle, minkä hän itsekin myöntää. Siihen kysymykseen, miten itäkarjalaiset itse suomalaisten valistustoiminnaksi kutsutun propagandan kokivat, ei tutkimus tuo vastausta. Vieläkö tähän kysymykseen olisi mahdollisuus saada vastaus miehitystajan kokeneiden itäkarjalaisten rivien kiihtyvää tahtia harvetessa?

ANU HEIKKILÄ

Miia Kontro

PORTILLA. SUOMALAISET KUOLEMANRAJA- KOKEMUKSIA.

Atena 2018

Teologian ja filosofian maisteri **Miia Kontro** on kirjoittanut teoksen suomalaisista kuolemanrajakokemuksista. Kirja sisältää 22 kertomusta eri-ikäisiltä suomalaisilta. Lisäksi siinä käsitel-

lään aiheesta kertynyttä tutkimustietoa. Tiede ei ole toistaiseksi kyennyt aukottomasti selittämään, mitä nämä kokemukset ovat ja mistä ne johtuvat.

Kirjan mielenkiintoisinta antia ovat kuolemanrajakokemukset kokijoiden itsensä kertomina. Yhteistä lähes kaikille kertomuksille tuntuu olevan se, että kokemuksista ei juuri uskalleta kertoa muille leimautumisen pelossa. Toisaalta osa kokee velvollisuudekseen kertoa tapahtuneesta eteenpäin, koska haluaa auttaa ja lohduttaa muita ihmisiä. Tämä on osittain ollut kirjailijankin motiivi. Kuolemanrajakokemuksista lukeminen voi aiheuttaa kuolemanpelon vähenemistä, lähimmäisenrakkauden merkityksen korostamista ja ajatusta siitä, että kaikki on hyvin. Näitä positiivisia vaikutuksia Kontro toivoo kirjan tuovan lukijoilleen.

Suuri osa kokemuksista muistuttaa toisiaan, mutta kokijalle itselleen se on aina ainutlaatuinen ja usein perustavanlaatuisella tavalla elämää muuttava. "Koen olevani kaiken osa – senkin, joka on selittämätöntä ja jonka selittämisyritys saattaa olla rikos, koska se rikkoo

pyhyiden, joka siinä mahdollisesti on", kertoo **Matti**, joka sai kuolemanrajakokemuksen sairaskohtauksen seurauksena. Moni palaa rajalta toisenlaisena. Elämän arvot menevät uusiksi ja tarve henkisyyteen kasvaa. Osa kokijoista pitää tapahtunutta kuitenkin puhtaana sattumana ja lääkityksen sivuvaikutuksena. Haastateltujen joukossa on kristittyjä, jotka peilaavat kokemustaan kristillisyyden näkökulmasta. Kuolemanrajakokemus lisää useilla kiinnostusta kirkon toimintaa ja hengellisyyttä kohtaan.

Kirjassa sivutaan lyhyehkösti keskiaikaisia kuolemanrajakokemuksia. Tästä aiheesta olisi ollut mielenkiintoista lukea lisääkin. Miten kokemuksia on selitetty eri aikoina erilaisissa kulttuureissa? Kuinka paljon ja miten kokijan oma kulttuuriperintö vaikuttaa kuolemanrajakokemukseen? Kirjan lukeminen oli avartavaa. Tällaisiakin kokemuksia maailmaan mahtuu. Suosittelemme teosta niille, joita kuolemanrajakokemukset kiehtovat ja toisaalta niillekin, joiden mielestä aihepiiri on silkkaa hölynpölyä.

SAARA KALLIO

EREHTYVÄINEN MUTTA EI HARHAOPPINEN

Pyhä Augustinus, Hippon piispa (15.6.)

TEKSTI MATTI P. PULKKINEN

JOSKUS ortodoksien on vaikea suhtautua pyhään Augustinukseen. Vuosina 354–430 eläneen teologin asema pyhien joukossa herättää usein keskustelua, koska muutamista hänen virheistään kasvoi lännessä karkeita harhaoppeja.

Augustinus oli kotoisin nykyisen Algerian alueelta. Nuoruutensa Augustinus rypi synnissä kaulaansa myöten. Koska oli älykäs ja oppinut, hän halveksi kristillistä kastetta taikauskona. Moraaliset estot olivat myös löyhät, ja hän otti 17-vuotiaana jalkavaimon. Kun viinikin maistui, alaikäisestä opiskelijasta tuli tahtomattaan isä.

Koska raskaat hovit seurauksineen vaativat rahaa, Augustinus lähti noin 30-vuotiaana etsimään onneaan Italiaan. Milanosta löytyikin virka. Siellä hän tutustui pyhään piispa Ambrosiuksen ja huomasi, että kristityt ja heidän uskonsa eivät olleetkaan sellaisia kuin hän oli kuvitellut. Kirkko ja sen oppi alkoivat näyttää järkeviltä, mutta Augustinus ymmärsi, ettei ollut hengellisesti valmis, ja suri tilaansa. Eräänä päivänä hän kuljeskeli yksinäisenä puutarhassa. Yhtäkkiä hän kuuli lapsen ääneen käskävän: ”Ota ja lue!” Hän avasi Paavalin roomalaiskirjeen kohdasta, jossa uskovaa käsketään jättämään juopottelu sekä irstailu ja pukeutumaan Kristukseen. Sinä hetkenä paatunut elostelija parantui. Valmistauduttuaan pitkään ja huolellisesti Augustinus meni poikansa kanssa Pyhän Ambrosiuksen toimittamalle kasteelle vuonna 387.

Augustinus palasi Afrikkaan ja ryhtyi munkiksi. Hänet valittiin piispaksi satamakaupunki Hippoon, jossa hän eli puhtaasti ja kirjoitti ansiokkaasti. Hänen runsaan tuotantonsa jotkin kohdat sisältävät virheitä. Taistellessaan harhaoppista Pelagiusta vastaan Augustinus sortui harhaan vieneisiin filosofisiin päättelyketjuihin, koska ei tuntenut hyvin kreikankielistä teologiaa. Lattea älyllistä Pelagius väitti, että ihminen voi pe-

lastua omin avuin elämällä hyvin. Augustinus katsoi, että asia oli juuri päinvastoin: ihmistä vaivasi Adamista ja Evasta juontuva perisynty, ja pelastus johtui vain Jumalan armosta. Tästä Augustinus, joka yliarvioi logiikan voiman uskon mysteereissä, johti vielä predestinaatio-opin. Hän oli taipuvainen ylettömään pessimismiin ja väitti, että Jumala tiesi jo ennalta, ketkä joutuisivat kadotukseen.

Pyhittäjä Johannes Cassian Roomalainen osoitti tuoreeltaan, että Augustinus oli väärillä jäljillä. Ihminen pelastui vapaan tahtonsa ja Jumalan armon synergiasta, yhteisvaikutuksesta. Samoin Augustinus opetti Pyhän Hengen tulevan sekä Isästä että Pojasta, ei siis yksin Isästä, mikä oli evankeliumin (Joh. 15:26) ja uskontunnustuksen vastaista. Aikalaisille nämä olivat teologisia virheitä mutta eivät harhaoppeja.

Roomalaiskatolinen kirkko teki Augustinuksen virheistä keskeisiä oppinappaleita. Lännessä Nikean uskontunnustusta rukattiin Augustinuksen virheen pohjalta, ja tuloksena oli ns. filioque-ongelma. Vielä pahempaa seurasi. Martin Lutherin fanaattinen käsitys pelastuksesta ”vain armosta” ja Jean Calvinin säälimätön päätelmä, jonka mukaan Jumala päätti jo ennen maailman luomista, kuka pelastuu ja kuka joutui kadotukseen, ovat vakavia harhaoppeja. Myöhempien skismaattikkojen järkeilyt eivät silti ole Augustinuksen välitöntä syytä.

Augustinuksen ansio on hänen katumuksessaan. Omaelämäkerrallinen teos ”Tunnustukset” on pitkän rukouksen muodossa kirjoitettu ku-

vaus jumalattoman elostelijan uudelleensyntymisestä. Tämä teos kuvastaa parhaiten sitä, mikä Augustinuksessa on arvokasta. Sydämen nöyryys ja teeskentelemätön kilvoittelu tekevät hänestä pyhän ja kunnioitettavan, koska hän eli paremmin kuin opetti. ●

Ikonenmaler Stojarov

Moderni saksalainen Pyhän Augustinuksen ikoni.

Tihvinskaja -juhlaa vietetään Hämeenlinnassa 8.–9.7. Tule mukaan juhlimaan!

sivu 49

*Nauti Kotkassa
kesäisen konsertin
sävelistä sunnuntaina*

22.7.!

sivu 49

Sofia-kerho koontuu esteettömässä Myllypuuron kappelissa.

"KAIKKI ASIAT OVAT PARHAITA"

TEKSTI JA KUVA MIRVA BROLA

■ Kaksikymmentä vuotta sitten, 1998, espoolaisessa Rinnekodissa järjestettiin erityinen kristinoppileiri. Sille osallistui eri tavoin kehitysvammaisia ortodokseja. Kriparista sukeutui Sofia-nimen saanut kerho, joka kokoontuu yhä tänäkin päivänä.

2010-luvulle tultaessa kerho alkoi kokoontua Unioninkadulla, Helsingin ortodoksisen seurakunnan diakoniatöiden tiloissa. Sittemmin toiminta siirtyi Mellunmäkeen ja sieltä nykyiseen Myllypuuron kappeliin, joka on esteetön.

Sofia-kerhoon osallistuu nykyisin kymmenkunta kerholaista, osa lievemmin, osa vaikeammin vammaisia. Jotkut tulevat avustajan kanssa, toiset selviävät diakoniatyöntekijän avustuksella, jotkut kokonaan itsenäisesti. Iältään he ovat 20–65-vuotiaita.

Kerhoon ovat tervetulleita myös omaiset ja ystävät. **Larissa Parkkinen** saapui toukokuun lopun 20-vuotisjuhlaan yhdessä äitinsä **Ritva Blyn** kanssa.

– Kerhossa kaikki asiat ovat parhaita. Nyt odotan jo kesäloman alkua ja että kerho jatkuu syksyllä. Täällä on tullut myös uusia kavereita. Katson aina ohjelmasta, että onko liturgioita, Parkkinen kertoo.

– Taisian (diakoniatyöntekijä) kanssa on kiva käydä muissa kirkois-

sa. Käyn täällä kerhossa äidin tai pikkuveljen kanssa.

Äidin mielestä on hienoa, että Helsingin seurakunnalla on omaa toimintaa kehitysvammaisille.

– Missään muussa seurakunnassa ei ole tällaista. On tärkeää, että on jotain ihan omaa Larissalle. Sellaisia toimintoja, joihin voi osallistua kehitysvammaisen kanssa, on vähän. Olemme kuitenkin käyneet esimerkiksi konserteissa, Bly sanoo.

Sofia-kerho on tärkeä, ja sitä odotetaan. Bly kertoo, että kotona jääkaapin ovelle on lappu, josta Larissa itse käy lukemassa, mitä kerhossa on seuraavaksi tulossa.

Sofia-kerhon jokaisella tapaamisella on jotain kirkollista, kuten rukouspalvelus. Lisäksi nautitaan kahvit ja vaikkapa askarrellaan. Myös retkiä kirkollisiin kohteisiin lähialueella on tehty.

– Hengellinen elämä ei laitoksissa ole niin itsestään selvää. Vuosien aikana on toimitettu myös muistopalveluksia edesmenneille kerholaistille, kertoo diakoniatyöntekijä **Taisia Pohjola**.

Sofia-kerho on tällä erää kesätauolla. Seuraavan kerran kerho kokoontuu syyskuussa.

TAPAHTUU HELSINGISSÄ

Nuorten melontavaellus 26.–27.6.

Melontavaellus Hämeenkoskelle 13–19-vuotiaille nuorille. Reitti on Hämeenkoski – Mommilanjärvi. Vaelluksen ja alkukoulutuksen vetää kanttori Minna Jokinen. Vaeltajilta vaaditaan peruskuntaa ja positiivista erähenkistä asennetta. Hinta muilta kuin Järvenpään nuortenryhmäläisiltä 70 €. Mukana myös kasvatustyöntekijä lida Lonkila sekä isä Kimmo Kallinen. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Minna Jokinen, p. 050 358 7339 tai minna.jokinen@ort.fi

TAPAHTUU HAMINASSA

Musikaalinen lastenkerho

Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa sunnuntaisin klo 17 alkaen 2.9. Lisätietoja: Iana Lang, p. 044 377 8457.

TAPAHTUU KOTKASSA

Lasten kesäleiri Luovissa

Maanantaista keskiviikkoon 16.–18.7. Ilmoittautumiset 30.6. mennessä kirkkoherranvirastoon maanantaisin puhelimitse kello 15–17 numeroon 05 212 490 tai sähköpostilla kotka@ort.fi. Leirin hinta on 25 €/henkilö.

TAPAHTUU TAMPEREELLA

Perheleiri Merikarvialla

Aina hauska perheleirimme on 25.–26.8. Merikarvian Nuorten- niemessä. Kaikenkokoiset perheet ovat tervetulleita! Tiedustelut: Jyri Luonila jyri.luonila@gmail.com tai p. 050 351 3868.

TAPAHTUU LAPPEENRANNASSA

Rukouspalvelukset uuden kouluvuoden alkaessa

Lukuvuoden alkaessa koululaiset siunataan koulutielle. Imatran kirkossa rukouspalvelus sunnuntaina 5.8. kello 11.30 liturgian jälkeen ja Lappeenrannan kirkossa sunnuntaina 12.8. kello 11.30 myös liturgian jälkeen. Tervetuloa erityisesti koulunsa aloittavat ekaluokkalaiset ja vanhemmatkin koululaiset vanhempineen!

Oona Ortodoksi

HELSINGIN SEURAKUNNAN KASVATUSTOIMI

Juha Lampinen, kasvatustoimen esimies 040 527 9580
Kaarina Lyhykäinen, uskonnonopetus- ja aikuiskasvatustavastaava 040 512 5825
Sergei Petsalo, kasvatuksen pappi 040 620 5944
Joakim Pietarinen, nuorisokanttori 044 331 1995
Tiia Haimi, kasvatustyöntekijä, lapsityö, 0400 531 896
Jaso Pössi, kasvatustyöntekijä, nuorisotyö ja nuoret aikuiset, 040 825 8230
Iida Lonkila, kasvatustyöntekijä, nuorisotyö ja varhaisnuoret 044 540 5297
Kristiina Klubb, kasvatustyöntekijä, perhetyö 040 725 5713
 Sähköpostit etunimi.sukunimi@ort.fi

KAUNISNIEMEN LEIRIKESKUS

Suurtalousisäntä
Ari Kanerva 040 775 0894
Talonmies/vahtimestari
Petri Jeskanen 040 575 7974
 kaunisniemi.helsinki@ort.fi
Kokki/siivooja Tarja Friman
 040 761 8604

KESÄN JUHLAA

ortoböxi.fi

Kesä on vilkasta aikaa seurakunnissa. Leirien lisäksi eri puolilla Suomea vietetään temppelijuhlia. Kesän ajalle sijoittuu myös apostolien Pietarin ja Paavalin paasto sekä Johannes Kastajan syntymän juhla juhannuksena. Kirkkovuoden suurista juhlista Kristuksen kirkastumisen juhlaa vietetään elokuun 6. päivänä.

Laita alla olevat kirjaimet suuruus järjestykseen. Saat tietää millä toisella nimellä temppelijuhlia kutsutaan:

S N I A
P A R
E K K A

Vastaus: _____

K	B	A	S	B	N	Y	Y	T	I	L
O	E	O	P	K	E	R	U	I	I	O
I	S	Ä	K	J	Y	H	J	T	A	P
L	S	U	A	A	J	Y	U	Ä	M	Ä
E	O	N	M	R	E	R	K	K	E	E
R	D	N	U	E	G	N	Y	K	P	R
A	A	S	A	I	S	H	L	P	Ä	S
O	T	T	A	A	S	I	T	S	I	R

Kirkkorakennus pyhitetään jonkin pyhän ihmisen tai pyhän tapahtuman mukaan. Muistopäivänä vietetään temppelijuhlaa. Etsi juhlaan liittyviä sanoja sanalaatikosta ja selvitä mitä sinulle vieraat sanat tarkoittavat.

KYYKKÄ, LITURGIA, RISTISAATTO, BESSODAT

Saadaksesi lisätietoja Johannes Kastajasta, selvitä salakirjoitukset. Etsi lisäksi 7 eroavuutta oikeanpuoleisesta kuvasta. Lopuksi voit värittää vasemmanpuoleisen kuvan.

○ = A   ● = I   ☒ = J   × = L
 ¥ = U   ω = K   △ = E   ^ = D
 ≈ = S   ® = O   ∇ = V   ‡ = T
 ð = Ä   * = D   © = N   β = R
 « = H

☒ ® « ○ © © △ ≈

ω ○ ≈ ‡ ® ●

☒ △ △ ≈ ¥ ω ≈ △ ©

« ð © ‡ ð

ω ¥ ‡ ≈ ¥ ‡ ○ ○ ©

« △ β β ○ ©

△ * △ × × ð

ω ð ∇ ● ☒ ð ω ≈ ●

Kalenteri | Jumalanpalvelukset | Minnemennä

Kalenteriin on koottu seurakuntien yhteystiedot, jumalanpalvelukset ja menovinkit.

Muutokset ovat mahdollisia. Tarkista tiedot seurakuntien internetsivuilta.

Kaikkien seurakuntien työntekijöiden sähköposti-osoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@ort.fi, ellei nimen yhteydessä ole ilmoitettu muuta.

Palveluskieli merkitty lyhentein: su=suomi, ru=ruotsi, sl=slava, en=englanti, sr=serbia, ve=venäjä, kr=kreikka, rom=romania, vi=viro

Kirkolliset juhlat 15.6.–9.9.

24.6. Herran edelläkäviän Johannes Kastajan syntymä

28.6. Pyhittäjät Sergei ja Herman Valamolaiset

29.6. Apostolit Pietari ja Paavali

1.8. Kunniallisen ja eläväsitekevän ristin esiintuominen

*6.8. Herramme Jeesuksen Kristuksen kirkastuminen

*15.8. Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian kuolonuneen nukkuminen, Uspenie

1.9. Kirkkovuoden alku, luomakunnan päivä

*8.9. Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian syntymä

ARKKIPIISPA LEON PALVELUKSIA

Ti 17.7. 13 rukouspalvelus, Langinkosken tsasouna

Pe 20.7. klo 10 jumalallinen liturgia, kirkon praasniekka, Hautausmaan pyhän Elian kirkko, Helsinki

Ti 14.8. klo 17 vigilia, katedraalin praasniekka, Uspenskin katedraali

*Ke 15.8. klo 9.30 jumalallinen liturgia, katedraalin 150-vuotispraasniekka, piispojen yhteinen palvelus, Uspenskin katedraali

RADIO & TV

Su 17.6. klo 11 Yle Radio 1

Liturgia Pyhän marttyyrikeisarinna Aleksandran kirkosta Turusta. Palveluksen toimittaa kirkkohera Ion Durac.

Su 22.7. klo 11 Yle Radio 1

Liturgia Valamon luostarista, Kristuksen kirkastumisen kirkosta. Palveluksen toimittaa arkkipiispa ja kirkkolaulusta vastaa munkkidia-koni Nasari.

Su 12.8. klo 11 Yle Radio 1

Liturgia Pyhän Kolminaisuuden katedraalista Oulusta. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Marko Patronen ja kuoroa johtaa dir.cant. Juhani Matsi.

Su 2.9. klo 11 Yle Radio 1

Liturgia Uspenskin katedraalista Helsingistä. Palveluksen toimittaa kirkkoherra Markku Salminen.

AAMUHARTAUDET

joka kolmas lauantai Yle Radio 1 klo 6.15 ja 7.50
30.6. Toiminnanjohtaja Riina Nguyen

21.7. Nunna Elisabet

11.8. Pastori Teemu Toivonen

1.9. Pastori Mikko Mentu

ILTAHARTAUDET

19.6. Pastori Teo Merras

17.7. Kanttori Maria Mentu

21.8. Sosionomi Ilona Lehmus

Mo'lidva sluuzb da ceerkavlaaulid, Yle Sápmi

16.7. klo 10 arkistohartaus

27.8. klo 10 Anna Lumikivi

HELSINGIN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRA

Markku Salminen,
p. (09) 8564 6103, 040 501 6190
Vuosilomalla 15.6.–15.7. Sijaisena rovasti Mikael Sundqvist.

ASIAKASPALVELU

Liisankatu 29, 00170 Helsinki
Avoimma ma–pe 9–14, p. (09) 8564 6100,
asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi

PÄIVYSTÄVÄ PAPPI

asiakaspalvelussa
arkisin klo 9–14, p. (09) 8564 6105

KIINTEISTÖTOIMI

Isännöitsijä Kaj Rosenberg,
p. (09) 8564 6186, 0400 414 387

AUTTAVA PUHELIN

Puhelinpäivystys ti, pe, la klo 18–22,
p. (09) 8564 6299

SEURAKUNTAKIRJASTO

Liisankatu 29 A, 2 krs, p. (09) 8564 6180
Avoimma ma–ti 10–15, ke–to 15–19

SEURAKUNTASALI

Unioninkatu 39 (sisäpiha), p. (09) 8564 6196

HELSINKI

PAPISTO

Rovasti Markku Salminen, p. (09) 85 646 103

Pastori Mikko Leistola,
p. (09) 8564 6121, 0400 413 196

Pastori Teo Merras,
p. (09) 8564 6120, 040 540 3200

Pastori Sergei Petsalo,
p. (09) 8564 6191, 040 620 5944

Pastori Joosef Vola, p. 040 545 2250

Ylidiakoni Juha Lampinen,
p. (09) 8564 6130, 040 527 9580

KANTTORIT

Varvara Merras-Häyrynen,
p. (09) 8564 6140, 040 587 0739

Kirsi-Maria Susuna, p. 050 401 4798

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Juhani Härkin (eläkkeellä)

Rovasti Johannes Karhusaari, (eläkk.)
p. 040 544 7557

Rovasti Timo Lehmuskoski, (eläkk.),
p. (koti) (09) 135 2902

Rovasti Veikko Purmonen, (eläkk.) p. 040
5920 684, veikko.purmonen@gmail.com

Pastori Raimo Pores, (eläkk.) p. 050 533 8790

Rovasti Timo Soisalo, p. (09) 349 6599

Rovasti Viktor Porokara, p. 0400 744 757

Pastori Alexandre Björklund, p. 040 550 0103

Pastori Juha Hirvonen,
juha.hirvonen@edu.hel.fi

Ylidiakoni Gennadij Stolbow, (eläkk.),
p. 040 587 8580

Diakoni Heikki Kaski, p. 050 592 0643

Uspenskin katedraali

**Kanavakatu 1/Pormestarinrinne 1,
Katajanokka, p. (09) 85 646 200,
sähköposti: uspenski@ort.fi.**

Katedraali on avoinna 5.6.–31.8. ti–pe klo 9.30–18.

Isännöitsijä nunna Elisabet, p. 050 585 3870

Papit Markku Salminen, Teo Merras ja Mikko

Leistola, ylidiakoni Juha Lampinen, kanttori

Varvara Merras-Häyrynen, diakoni Heikki Kaski

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia

Su 17.6. klo 10 liturgia

La 23.6. klo 17 vigilia

Su 24.6. klo 10 liturgia

To 28.6. klo 17 vigilia

Pe 29.6. klo 9 liturgia

La 30.6. klo 17 vigilia

Su 1.7. klo 10 liturgia

La 7.7. klo 17 vigilia

Su 8.7. klo 10 liturgia

La 14.7. klo 17 vigilia

Su 15.7. klo 10 liturgia

La 21.7. klo 17 vigilia

Su 22.7. klo 10 liturgia

La 28.7. klo 17 vigilia

Su 29.7. klo 10 liturgia

Ke 1.8. klo 9 aamupalvelus ja liturgia

La 4.8. klo 17 vigilia

Su 5.8. klo 10 liturgia

Su 5.8. klo 17 vigilia

*Ma 6.8. klo 9 liturgia

La 11.8. klo 17 vigilia

Su 12.8. klo 10 liturgia

Ti 14.8. klo 17 vigilia

*Ke 15.8. klo 9.30 liturgia

La 18.8. klo 17 vigilia

Su 19.8. klo 10 liturgia

La 25.8. klo 17 vigilia

Su 26.8. klo 10 liturgia

La 1.9. klo 17 vigilia

Su 2.9. klo 10 liturgia

Pe 7.9. klo 17 vigilia

*La 8.9. klo 10 liturgia

La 8.9. klo 17 vigilia

Su 9.9. klo 10 liturgia

Kotikirkko

Liisankatu 29 A, 4. krs, Kruununhaka

Vahtimestari p. (09) 8564 6215,
Pappi Teemu Toivonen

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.6. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 24.6. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 1.7. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 8.7. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 15.7. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 22.7. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 29.7. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 5.8. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 12.8. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 19.8. klo 18 Jeesuksen rukous
Su 26.8. klo 18 Jeesuksen rukous
La 1.9. klo 17 vigilia, ru
Su 2.9. klo 10 liturgia, ru
Su 2.9. klo 18 Jeesuksen rukous
Ma 3.9. klo 17 ehtoopalvelus
Ti 4.9. klo 17 ehtoopalvelus
Ke 5.9. klo 8 liturgia
Ke 5.9. klo 17 ehtoopalvelus
To 6.9. klo 17 ehtoopalvelus
La 8.9. klo 17 ehtoopalvelus, en
Su 9.9. klo 10 liturgia, en
Su 9.9. klo 18 Jeesuksen rukous

Hautausmaan Profeetta Elian kirkko

**Lapinlahdentie 2, Ruoholahti,
p. (09) 8564 6187**

Pappi Juha Hirvonen, kanttori Tatjana Wilenius
Isännöitsijä Jukka Vehkaoja, p. 0400 502 701

JUMALANPALVELUKSET

To 19.7. klo 17 vigilia (ennen vigiliaa toimitetaan
pyydettyä litanioita haudoilla. Papisto päivys-
tää paikalla klo 15-17)
Pe 20.7. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
(ja ristisaatto)
Pe 31.8. klo 17 yleinen panihida
La 1.9. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
Pe 7.9. klo 17 parastaasi
*La 8.9. klo 10 liturgia

Myllypuro

**Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli
Jauhokuja 3 B 2**

Pappi Joosef Vola
Kanttori Kirsi-Maria Susuna

JUMALANPALVELUKSET

To 28.6. klo 17 vigilia
Pe 29.6. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 17 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia
Ke 29.8. klo 17 vigilia
To 30.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Ke 5.9. klo 17 ehtoopalvelus
*La 8.9. klo 10 liturgia
Su 9.9. klo 10 liturgia

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille klo
10 alkaen.

Stefanoskoti

Hallatie 2, Tapaninvainio, p. 040 5922 066

Papit Juhani Härkin, Raimo Pores
ja Markus Kinkki

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.6 klo 14 muistopalvelus
(isä Leo Huurinainen kuolemasta 1 vuosi)

Su 1.7. klo 10 liturgia
(Nikean Metropolia Johanneksen kuolemasta
8 vuotta)
La 4.8. klo 10 liturgia (praasniekka)

Helenakoti

**M:t Pistis, Elpis, Agapi ja heidän äitinsä Sofian
kirkko, Hämeentie 55, Helsinki**

Papit Viktor Porokara ja Markus Kinkki
Palvelukset kaksikielisiä su/sl

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 10 liturgia
Su 16.9 klo 17.30 vigilia (praasniekka)
Ma 17.9 klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia (praas-
niekka)

Jumalansynnyttäjän syntymän kappeli

Mikonkatu 25, Helsinki

JUMALANPALVELUKSET

Pe 27.7. klo 20 kokooinen palvelus
Pe 24.8. klo 20 kokooinen palvelus

Kulttuurikeskus Sofia

**Pyhän viisauden kappeli, Kallvikinniementie
35, Vuosaari**

JUMALANPALVELUKSET

Arkisin aamupalvelus klo 8.30–9.
Ehtoopalvelus klo 17.00–17.30. Lauantaisin
-liturgia klo 10.30.
Myös muita palveluksia tapahtumien
yhteydessä, ks. www.sofia.fi/kappeli

LÄNTINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Kalevi Kasala
p. (09) 8564 6128, 040 525 2868
Pastori Petri Korhonen
p. (09) 8564 6127, 050 409 6267

KANTTORIT

Petri Hakonen p. (09) 8564 6146,
040 767 4335
Matti Jyrkinen p. (09) 8564 6147,
040 525 0782

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Heikki Huttunen, p. 040 741 8792
Pastori Markus Kinkki, p. 050 5637 579
Diakoni Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

Tapiola

**Pyhittäjä Herman Alaskalaisen kirkko,
Kaupinkalliontie 2, p. (09) 85 646 221**

Pappi Petri Korhonen, kanttori Petri Hakonen

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.6. klo 10 liturgia
To 28.6. klo 14 hetkipalvelus
Su 1.7. klo 10 liturgia
Su 5.7. klo 14 hetkipalvelus
Su 8.7. klo 10 liturgia
To 12.7. klo 14 hetkipalvelus
Su 15.7. klo 10 liturgia
Su 22.7. klo 10 liturgia
Su 29.7. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 17 vigilia
*Ma 6.8. klo 9 liturgia
Ke 8.8. klo 18 ehtoopalvelus (vedenpyhitys)

To 9.8. klo 9 aamupalvelus ja liturgia (kirkon
20-vuotisjuhlapraasniekka)
Su 12.8. klo 10 liturgia
Su 19.8. klo 10 liturgia
Su 26.8. klo 10 liturgia

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille ja
ponomarikerho yli 6-vuotiaille pojille.

Espoon keskus

**Trapesa, Kirkkojärventie 1
(Espoon juna-asema, 2. krs.), Espoo**
Pappi Heikki Huttunen

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.6. klo 10 liturgia

Hanko

**Pyhien apostolienvertaisten Magdalan Marian
ja Vladimir Kiovalaisen kirkko, Täktomintie 4**

Isännöitsijä Alan Jeffery, 040 554 2764
Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen

JUMALANPALVELUKSET

La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 vedenpyhitys ja liturgia (ristisaatto
meren rantaan, jossa vedenpyhitys)
Su 12.8. klo 10 liturgia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Hangon vanha hautausmaa, Länsisatama

JUMALANPALVELUKSET

La 14.7. klo 19 litania (ja iltatee, praasniekka)

Lohja

Karjalan valistajien kirkko, Nahkurinkatu 4

Pappi Kalevi Kasala, kanttori Matti Jyrkinen
Isännöitsijä Seppo Pesonen, p. 040 747 6615

JUMALANPALVELUKSET

Jatkuvat syksyllä.

Metsolan hautausmaan tsasouna

**Kaikkien pyhien tsasouna,
Myrrentie 8, Lohja**

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
Su 8.7. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia
Su 2.9. klo 10 liturgia (jonka jälkeen eläinten
siunaus)

Nummela

**Ortodoksinen rukoushuone,
Naaranpajuntie 7, p. 046 632 1210**

JUMALANPALVELUKSET

La 23.6. klo 10 liturgia
Su 22.7. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Su 26.8. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 17 vigilia
*La 8.9. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
(praasniekka, liturgian jälkeen lounas)

MUUTA TOIMINTAA

Liturgian aikana lastenkerho yli 3-vuotiaille joka
kuukauden 4. sunnuntai.

Tammisaari

**(Tammisaaren ev. lut. kirkko,
Iso Kirkkokatu 18)**

JUMALANPALVELUKSET

La 15.9. klo 10 liturgia (kirkkokahvit motellilla)

Karkkila

JUMALANPALVELUKSET

Pe 31.8. klo 18 vedenpyhitys (ja eläinten siunaus, mattolaituri sillan pielessä)
Su 16.9. klo 10 liturgia (Karkkilan evl. srk-talo, Huhdintie 9)

Karjalohja

Johanneskartanon kappeli, Nummijärventie 315

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.6. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia (praasniekka)

Kirkkonummi

Pokrovan kirkko, Elfvinginkuja, Jorvas
p. (09) 221 1400

Papisto: pappismunkki Hariton ja pappismunkki Foma

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. vigilia klo 17
Su 17.6. liturgia klo 10
La 23.6. vigilia klo 17
Su 24.6. liturgia klo 10
To 28.6. liturgia klo 8
To 28.6. vigilia 17
Pe 29.6. liturgia klo 8
Su 15.7. liturgia klo 10 (Vladimirin ja Olgan tsasounan vuosijuhla, toimitetaan tsasounalla)
La 4.8. vigilia klo 17
Su 5.8. liturgia klo 10
*Ma 6.8. liturgia klo 8
La 11.8. vigilia klo 17
Su 12.8. liturgia klo 10
Ti 14.8. vigilia klo 17
*Ke 15.8. liturgia klo 8
La 18.8. vigilia klo 17
Su 19.8. liturgia klo 10
La 25.8. vigilia klo 17
Su 26.8. liturgia klo 10
Ke 29.8. liturgia klo 8
La 1.9. vigilia klo 17
Su 2.9. liturgia klo 10
Pe 7.9. vigilia klo 17
*La 8.9. liturgia klo 8

ITÄINEN ALUE

PAPISTO

Rovasti Mikael Sundkvist, p. 050 350 9356
Pastori Kimmo Kallinen, p. 040 707 9609

KANTTORIT

Minna Jokinen, p. 050 358 7339
Olga Soldatova p. (09) 8564 6144, 040 1930733
Elena Nemlander, p. 0440 430 249, Porvoo

MUU PAPISTO

Rovasti Jukka Alava, p. 0400 737 466, jukka.alava@iki.fi
Rovasti Viktor Porokara (eläkö.) p. 0400 744 757
Pastori Tapio Rautamäki p. 045 692 9081
Pastori Johannes Lahtela, p. 040 776 0700
Järvenpää
Diakoni Sergei Podschivalow p. 040 749 1560, Tikkurila
Diakoni Andreas Stenberg, Tikkurila
Diakoni Risto Ikäheimo, Tikkurila
Diakoni Yrjö Saranpää, Porvoo
Diakoni Heikki Korhonen, Porvoo

Tikkurila

Kristuksen taivaaseenastumisen kirkko
Läntinen Valkoisenlähdeentie 48

Pappi Mikael Sundkvist, kanttori Olga Soldatova

JUMALANPALVELUKSET

La 23.6. klo 17 vigilia
Su 24.6. klo 10 liturgia
To 28.6. klo 17.30 vigilia
Pe 29.6. klo 9 liturgia
La 7.7. klo 17 vigilia
Su 8.7. klo 10 liturgia
Pe 20.7. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
La 21.7. klo 17 vigilia
Su 22.7. klo 10 liturgia
Ke 1.8. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 17 ehtoopalvelus
Su 2.9. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
Ke 5.9. klo 17.30 ehtoopalvelus
Pe 7.9. klo 17.30 ehtoopalvelus
*La 8.9. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Myyrmäki

Pyhän Martinin ev.-lut. kappeli,
Uomatie 1, Vantaa

JUMALANPALVELUKSET

La 7.7. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 10 liturgia

Järvenpää

Jumalansynnyttäjän Kazanilaisen ikonin kirkko, Kartanontie 45

Isännöitsijä Jyrki Vaara, p. 040 090 7550
Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 17 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 7.7. klo 17 vigilia (kesäpraasniekka)
Su 8.7. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia (kesäpraasniekka)
La 21.7. klo 10 liturgia
La 4.8. klo 17 vigilia
Su 5.8. klo 10 liturgia
Ma 6.8. klo 15 suuri ehtoopalvelus ja uutishedelmien siunaus
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia (ja ekaluokkalaisten siunaus)
La 1.9. klo 17 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 17.30 vigilia
*La 8.9. klo 10 liturgia

Klaukkala

Pyhän Nektarios Eginalaisen kirkko
Kuonomäentie 80, 01800 Klaukkala

Isännöitsijä Aune Svennevig, p. (09) 8564 6231, pappi Tapio Rautamäki, kanttori Minna Jokinen

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.6. klo 10 liturgia
Su 15.7. klo 10 liturgia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Porvoo

Kristuksen kirkastumisen kirkko
Vanha Helsingintie 1, Tattarinmalmi

Vahtimestari Niko Laakso, p. (09) 85 646 232, Pappi Kimmo Kallinen, kanttori Elena Nemlander

JUMALANPALVELUKSET

La 23.6. klo 17 vigilia
Su 24.6. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 17 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 17 vigilia
*Ma 6.8. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia (praasniekka ja uutishedelmien siunaus)
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia (ja ekaluokkalaisten siunaus)
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia

MONIKULTTUURINEN TYÖ

PAPISTO

Pastori Vaslav (Slava) Skopets
p. (09) 8564 6123,
Pastori Teemu Toivonen,
p. (09) 8564 6122, 040 511 3846

KANTTORI

Irina Tchervinskij-Matsi,
p. (09) 8564 6141, 050 374 0019

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Heikki Huttunen, p. 040 741 8792
Rovasti Ion Durac, p. 040 516 6741 (rom)
Pastori Alexandre Björklund, p. 040 550 0103

Pyhän Kolminaisuuden kirkko

Unioninkatu 31, Kruununhaka

p. (09) 85 646 210/vahtimestari
Pastori Vaslav (Slava) Skopets,
kanttori Irina Tchervinskij-Matsi
Muu papisto: pastori Alexandre Björklund, yli diakoni Gennadij Stolbow, diakoni Ioann Markolainen

PALVELUKSET KIRKKOSLAAVIKSI

La 16.6. klo 16.30 yleinen panihida
La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
La 23.6. klo 16.30 yleinen panihida
La 23.6. klo 17 vigilia
Su 24.6. klo 10 liturgia
Ke 27.6. klo 17 vigilia
To 28.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 16.30 yleinen panihida
La 30.6. klo 17 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 7.7. klo 16.30 yleinen panihida
La 7.7. klo 17 vigilia
Su 8.7. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 16.30 yleinen panihida
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 16.30 yleinen panihida
La 21.7. klo 17 vigilia
Su 22.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 16.30 yleinen panihida
La 28.7. klo 17 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
Ke 1.8. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
La 4.8. klo 16.30 yleinen panihida
La 4.8. klo 17 vigilia
Su 5.8. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 17 vigilia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia
La 11.8. klo 16.30 yleinen panihida
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 16.30 yleinen panihida
La 18.8. klo 17 vigilia

Su 19.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 16.30 yleinen panihida
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 16.30 yleinen panihida
La 1.9. klo 17 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Ke 5.9. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 7.9. klo 17 vigilia
*La 8.9. klo 10 liturgia
La 8.9. klo 16.30 yleinen panihida
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia

TOIMINTAA

Kirkkokerho yli 3-vuotiaille su klo 10–12.30
Pononmarikerho yli 6-vuotiaille pojille su klo 10–12.30 ja ke klo 17–18

Huskyrkan i Helsingfors

Elisabetsgatan 29 A, 4:e vån

Gudstjänsterna förrättas av fr Teemu Toivonen, Marianne Mörkén sjunger under ledning av Satu Vola.

GUDSTJÄNSTER PÅ SVENSKA

Lö 1.9. kl 17 vigilia
Sön 2.9. kl 10 liturgi

Kotikirkko / Ss. James and Catherine Church

Liisankatu 29, 4th floor (Kruununkatu),
Teemu Toivonen, 040 511 3846

ENGLISH SERVICES

Sat 8.9. at 17 vespers
Sun 9.9. at 10 liturgy

Στο παρεκκλήσιο του Kotikirkko

Διεύθυνση: Liisankatu 29 A, Ελσίνκι,
Teemu Toivonen, 040 511 3846

Хельсинкский приход

НАСТОЯТЕЛЬ ПРИХОДА

Марку Салминен, тел. 09 85 646 103,
markku.salminen@ort.fi

Канцелярия прихода

Адрес: Liisankatu 29, 00170 Helsinki

Русскоязычный священник

Вячеслав Скопец, тел. 09 85 646 123,
vaslav.skopets@ort.fi

Регент

Ирина Червинский–Матси,
тел. 09 85 646 141

Русскоязычный священник дежурит в
-сторожке Свято-Троицкого храма
каждый вторник 10–12.

Хельсинки

Свято-Троицкий храм

Unioninkatu 31, Helsinki, 09 8564 6210

Священник Вячеслав Скопец
Регент Ирина Червинский–Матси
Внештатное священство
Священник Александр Бьёрклунд
Протоиерей Геннадий Столбов
Диакон Иван Марколайнен

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб 16.6. в 16.30 Панихида
Сб 16.6. в 17 Всенощное бдение
Вс 17.6. в 10 литургия
Ср 23.6. в 17 Панихида
Ср 23.6. в 17 Всенощное бдение
Вс 24.6. в 10 литургия
Ср 27.6. в 17 Всенощное бдение
ЧТ 28.9. в 10 литургия

Сб 30.6. в 16.30 Панихида
Сб 30.6. в 17 Всенощное бдение
Вс 1.7. в 10 литургия
Сб 7.7. в 16.30 Панихида
Сб 7.7. в 17 Всенощное бдение
Вс 8.7. в 10 литургия
Сб 14.7. в 16.30 Панихида
Сб 14.7. в 17 Всенощное бдение
Вс 15.7. в 10 литургия
Сб 21.7. в 16.30 Панихида
Сб 21.7. в 17 Всенощное бдение
Вс 22.7. в 10 литургия
Сб 28.7. в 16.30 Панихида
Сб 28.7. в 17 Всенощное бдение
Вс 29.7. в 10 литургия
Сб 4.8. в 16.30 Панихида
Сб 4.8. в 17 Всенощное бдение
Вс 5.8. в 10 литургия
*Пн 6.8. в 10 литургия
Сб 11.8. в 16.30 Панихида
Сб 11.8. в 17 Всенощное бдение
Вс 12.8. в 10 литургия
Сб 18.8. в 16.30 Панихида
Сб 18.8. в 17 Всенощное бдение
Вс 19.8. в 10 литургия
Сб 25.8. в 16.30 Панихида
Сб 25.8. в 17 Всенощное бдение
Вс 26.8. в 10 литургия
Сб 1.9. в 16.30 Панихида
Сб 1.9. в 17 Всенощное бдение
Вс 2.9. в 10 литургия
Сб 1.9. в 16.30 Панихида
Сб 1.9. в 17 Всенощное бдение
Вс 2.9. в 10 литургия
Ср 5.9. в 17 вечерня
Пт 7.9. в 17 Всенощное бдение
*Сб 8.9. в 10 литургия
Сб 8.9. в 16.30 Панихида
Сб 8.9. в 17 Всенощное бдение
Вс 9.9. в 10 литургия

Во дворе Свято-Троицкой церкви
(Unioninkatu 31, 00170 Helsinki) организуется
традиционная православная ночь искусств
23 августа. В программе пение церковного
хора, славянская музыка, угощения и
богослужения.

Программа с 16 до 23

В 16 Благословение трапезы и открытие ворот
В 18 Выступление православного хора из
Тиккурилы под управлением Ольги
Солдатовой (в храме) В 19 Краткий экскурс в
православие В 20 Выступление женского хора
«Gallerie» под управлением Виктории Меерсон
(во дворе храма) В 20.30 Акафист В 21.30
Краткий экскурс в православие В 22
Благодарственный молебен
Во дворе церкви весь вечер звучит
славянская музыка, предлагаются русские
угощения: борщ, шашлыки, блины, пироги,
квас, кофе и чай.

Храм при доме престарелых

Церковь святых мучениц Веры, Надежды,
Любови и матери их Софии,
Hämeentie 55, 00580 Helsinki, тел. 09 2511 1411

Священник: Виктор Порокара

БОГОСЛУЖЕНИЯ

Сб 16.6. в 10 литургия
Сб 21.7. в 10 литургия
Сб 18.8. в 10 литургия

Приходской центр в Мюллюпуру

Часовня прп. Александра Свирского
Myllypurontie 1, 00920 Helsinki, тел. 09 85 646
206.

Священник Йосеф Вола,
тел. 0405452250

Богослужения совершаются на финском
языке, но при необходимости используется и
церковнославянский язык.
• Чаепитие по воскресеньям после Литургии
• Воскресная школа для детей по
воскресеньям с 10 до 12.30

Культурный центр София

Часовня Святой Софии – Премудрости
Божией, Kallvikinniementie 35, 00980 Helsinki,
тел. 010 277 900

Расписание богослужений: www.sofia.fi

Эспоо

Церковь прп. Германа Аляскинского в Тапиола

Kaupinkalliontie 2, 02100 Espoo
тел. 09 85 646 221

Священники: Петри Корхонен, тел. 09 85 646
127; Хейкки Хуттунен, тел. 040 741 8792.

В первое воскресенье месяца служба на
финском и русском языках.

Интернациональный центр Трапеза

Часовня в честь равноапостольных жен-
мироносиц Kirkkojärventie 1, 02770 Espoo

Богослужения проводятся на финском и
частично на русском языках.

Вантаа

Спасо-Вознесенская
церковь в Тиккуриля

Läntinen Valkoisenlähteentie 48,
01450 Vantaa

Священник Микаел Сундквист, тел. 09 85 646
125, 050 350 9356. Диакон Сергей Подшивалов,
тел. 040 749 1560.

Каждое последнее воскресенье месяца

литургия на финском и славянском языках.
Чаепитие по воскресеньям после литургии

TOIMINTAA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

HELSINKI

Katekumeenikurssi

Katekumeeniotetus alkaa aloitustilaisuudella
seurakuntasalilla (Unioninkatu 39, sisäpiha) tors-
taina 6. syyskuuta klo 18. Tervetuloa!

Jumalansynnyttäjän syntymän yhteisö

Jumalansynnyttäjän syntymän kappelissa toimi-
tetaan arkisin klo 5.45 aamurukoukset, puoliyö-
palvelus/paraklesis, aamupalvelus ja illalla 18.30
Jeesuksen rukous-palvelus tai akatistos. Kokoöi-
nen palvelus 27.–28.7 ja 24.–25.8 kello 20, palve-
luksen jälkeen aamupala (palveluksen aikana jär-
jestetty mahdollisuus levähtää). Olohuone-lafka
on auki to-la klo 13–16. Mahdollisuus mm. ope-
tella rukousnauhojen solmimista ja tehdä käsitöi-
tä tai viettää hetki kanssamme kahvikupin äärel-
lä. Myynnissä mm. Lintulan mausteita, hunajaa,
kirjoja ja tuohuksia. Mahdollisuus ostaa lukemis-
ta "kirjakirpputorilta". Osoite Mikonkatu 25, Hel-
sinki (summerissa lukee kappeli, käynti sisäpihal-
ta). Lisätietoja ja muutokset viikko-ohjelmassa:
theotokos.fi

TAPAHTUMAT

Uspenskin katedraali 150 vuotta – juhlatiikko
13.8. Studia Generalia -luento katedraalin histo-

riasta. Uspenskin katedraalin iltapäivässä klo 17 kuullaan katedraalin monivaiheista historiasta. Luennoitsijana FT Hanna Kemppi.

14.8. Jumalansyntyttäjän kuolonuneen nukkumisen (uspenien) ristiisaatto meren rantaan, vedenpyhitys ja juhlayvigilia klo 17. Vigiliassa Uspenskin Katedraalikuoro laulaa Timo Ruottisen sävellyksiä uspenien teksteihin. Palvelusten jälkeen Uspenskin katedraalin ystävät ry:n tarjoama iltatee kryptassa.

15.8. Jumalansyntyttäjän kuolonuneen nukkumisen (uspenien) juhlayvigilia klo 9.30. Palveluksen toimittavat Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leon johdolla kaikki Suomen ortodoksisen kirkon hiippakuntapiispat. Liturgian jälkeen seurakunnan tarjoama juhlaruokailu katedraalin pihalla. Ruokailun jälkeen klo 13.30 päiväjuhla kirkkosalissa: juhlapuhujana pappismunkki, professori Serafim Seppälä.

16.8. Helsingin kamarikuoron konsertti klo 19. Konsertissa kuullaan Einojuhani Rautavaaran Vigilia. Liput 20/18/10 euroa.

17.8. Katedraalin esittely ja Kesäillan musiikkia -konsertti. Uspenskin katedraalin esittely kirkkosalissa klo 16 ja Kesäillan musiikkia -konsertti katedraalin kryptassa klo 18.

18.8. Luento ja vigilia. Iltapäivällä klo 15.30 kuullaan kryptassa Sergei Pogreboffin luento pyhän pappismarttyyri Aleksander Hotovitskin elämästä, jonka jälkeen kirkkosalissa toimitetaan vigilia klo 17.

19.8. Vedenpyhitys ja liturgia. Kryptakappelissa toimitetaan vedenpyhitys pyhän Aleksander Hotovitskin muistopäivän kunniaksi klo 9.30 ja praaniekkaliturgia kirkkosalissa klo 10.

Kaikki juhluvuden ohjelma Uspenskin katedraalissa tai katedraalin kryptassa (Pormestarinrinne 1).

Ortodoksinen Taiteiden yö 23.8.

Pyhän Kolminaisuuden kirkon (Unioninkatu 31) pihapiirissä luvassa perinteisesti kirkkokuoron laulua, slaavilaista musiikkia ja jumalpalveluksia. Ohjelmaa klo 16–23. Klo 16 ruoan siunaus ja kirkon portit avataan. Klo 18 musiikkihetki kirkossa: Tikkurilan ortodoksinen kuoro laulaa Olga Soldatovan johdolla. Klo 19 ortodoksisuuden esittely. Klo 20 musiikkihetki kirkon pihalla: Naiskuoro Gallerie laulaa Victoria Meersonin johdolla. Klo 20.30 Akatistos-jumalanpalvelus. Klo 21.30 ortodoksisuuden esittely. Klo 22 kiitosrukouspalvelus. Koko illan kirkon pihapiirissä soi slaavilainen musiikki ja tarjolla on venäläisen keittiön klassikoita: borssikeittoa, lammaskababja, blinjejä, piirakoita, kotikaljaa, kahvia ja teetä. Kirkon pihaan on esteettön pääsy.

Katedraalin yö

Uspenskin katedraalissa avoimet ovet taiteiden yönä torstaina 23.8. klo 17–21.30.

Ohjelma:

- Ehtoopalvelus klo 17
  - Katedraalikuoron konsertti klo 18
  - Akatistos Jumalansyntyttäjälle klo 19
  - Katedraalikuoron konsertti klo 20
  - Kiitosrukouspalvelus klo 21
- Kryptassa ja katedraalin pihalla mahdollisesti lisäohjelmaa, tarkista tiedot: www.hos.fi

KULTTUURIKESKUS SOFIA

Taidenäyttelyt

Rosa Liksomien Postmoderni ekumeeninen ikonostaasi esillä toistaiseksi. Pysyvä kirkkotaidenäyttely.

Kurssit ja tapahtumat

Iloitse luovuudestasi -kirjoituskurssi

Pe–su 13.–15.7. Toimittaja ja kirjoitusneopettaja Mari Vainion ja ryhmän tuella omaa persoonallista ilmaisua tukeva kirjoituskurssi kaikille kirjoittajille. Kurssin pääteemana eivät ole pisteet eivätkä pilkut, vaan usko omaan riittävyyteen ja luottamus luovuuden kantavaan voimaan. Kirjoitakko pöytälaatikkoon, haaveiletko toimittajan työstä, haluatko tallentaa elämäsi muistot – vai nautitko vain sanan sametisesta lennosta? Kurssi jakaantuu spontaaneihin kirjoitusharjoituksiin ja pitempiin tehtäviin. Kurssilla ei kritisoida kenenkään tekstejä, vaan kannustetaan ja iloitaan yhdessä opitusta. Syvämpi palaute annetaan jokaiselle henkilökohtaisesti kurssin jälkeen. Kurssimaksu 150 €, sis. viikonloppuun opetuksen ja ateriat. Ilmoittautuminen viimeistään kaksi viikkoa ennen kurssin alkua.

Ikonimaalausviikko

Ma–la 30.7.–4.8. Koko viikon kestävä ikonimaalauskurssi on oivallinen tapa opetella ikonien maalausta ja samalla viettää kesälomaa meren rannalla. Ikonien aiheet ja mallit valitaan ennen kurssin alkua yhdessä henkilö- ja tapahtumaikoneista kunkin oppilaan taitotason mukaan. Kursin opettajana toimii FM ikonimaalari Tuula Majurinen. Kurssilaisilla tulee olla omat välineet ja ikonilauta mukanaan. Niitä voi ostaa esim. nettikaupasta www.ortiko.com (suomalainen ikonimaalausarvikelike). Lisätietoja välineistä saa Tuula Majuriselta. Kurssimaksu osallistujien määrästä riippuen enintään 350 € sisältäen opetuksen sekä lounaan ja päiväkahvin joka päivä. Ilmoittautuminen 2.7. mennessä.

LÄNTINEN ALUE

Tapiolan kirkko, Kaupinkalliontie 2, Espoo

Kesäkahvila Tapiolan kirkossa

Torstaina 28.6. klo 14–18

Torstaina 5.7. klo 14–18

Torstaina 12.7. klo 14–18

Espoo-päivänä 25.8. klo 11–16

Tarjolla kahvia, pientä purtavaa ja kirpputori. Opastettuja kierroksia ikonien ja seinämaalauksien maailmaan. Kello 14 toimitetaan maallikkopalveluksena lyhyt rukoushetkipalvelus, johon kaikki ovat tervetulleita.

Espoon miestenpiiri Hermaninjengi

Kokoontuu joka kuukauden kolmas keskiviikko klo 18. Kokoontumispaikka vaihtelee. Lisätietoja: puheenjohtaja Juhani Mustila, puh. 0400 472 623 (juhani.mustila@iki.fi). Tarvittaessa lisätietoja antaa myös isä Petri Korhonen.

Lohjan kirkko, Nahkurinkatu 4

Kolmen tasouunan kierros 1.9.

Esittelyt ja pienet rukoushetket Sakkolassa ja Salossa. Esittely, kiitosakatistos ja eläinten siunaus Johanneskartanossa. Lähtö Nummellan rukous-

huoneelta, Naaranpajuntie 7, la 1.9. klo 8.45 – Lohjan ort kirkolta, Nahkurinkatu 4, klo 9. Reitti Sakkola – Salo – Karjalohjan Johanneskartano. Hinta 25 €/hlö, sis. matkan, lounaan ja iltapäiväkahvit. Ilmoittautuminen Urpo Uotilalle, p. 044-3145 210 viimeistään 15.8.

Kuoroharjoitus klo 18–20 keskiviikkoisin 5.9., 12.9. ja 26.9. Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Ortodoksisuus tutuksi -kurssi torstaisin klo 18–20. Lisätietoja isä Kalevi Kasala, p. 040 525 2868, kalevi.kasala@ort.fi.

Seniorikerho klo 14–16 torstaisin 6.9. ja 27.9. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Länsi-Uudenmaan ortodoksien seurakuntaillat, lisätietoja puheenjohtaja Urpo Uotila 044 314 5210.

Ikonipiiri klo 10–13.30 maanantaisin 3.9., 10.9. ja 17.9. Lisätietoja: Tarja Tarima 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com.

Miestenpiiri kokoontuu erikseen sovittuna ajan-kohtina. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782.

Naistenpiiri kokoontuu erikseen sovittuna ajan-kohtina. Lisätietoja Pirkko Siili 0400 782 144.

Lastenkerho liturgiapalvelusten yhteydessä. Lisätietoja Päivi Kasala, p. 050 347 0205.

Nummellan rukoushuone, Naaranpajuntie 7

Perjantapiiri klo 12–14 perjantaisin 7.9., 21.9. ja 28.9. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Ikonipiiri. Lisätietoja Ritva Tarima 0400 719 563, ritva.tarima@suomi24.fi.

Hangon ortodoksinen kirkko, Täktomintie 5

Kuoroharjoitus klo 14–16 torstaina 12.7. sekä sunnuntaisin 16.9. ja 30.9. Uudet laulajat ovat tervetulleita laulukokeen kautta koeajalle. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Torstaikerho klo 18–20 torstaisin 6.9. ja 27.9. Lisätietoja: kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Karkkila, ev. lut. seurakuntatalo, Huhdintie 9–11

Seurakuntailta klo 18–20 perjantaisin 14.9. ja 28.9. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Ikonipiiri. Lisätietoja Tarja Tarima 040 541 3901, tarja.tarima@tikkurila.com.

Kirkkonummi, ev. lut. seurakuntatalo, Seurakunnantie 1

Seurakuntailta klo 18–20 torstaisin 6.9. ja 27.9. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen, p. 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Tammisaaren kirkkokahvit

Liturgiapalvelus toimitetaan lauantaina 15.9. klo 10 Tammisaaren ev.lut. kirkossa, Iso Kirkkokatu 1. Liturgian jälkeen kokoonnumme kirkkokahveille Tammisaaren motellille. Lisätietoja kanttori Matti Jyrkinen 040 525 0782, matti.jyrkinen@ort.fi.

Toimintaa Trapesassa

Kulttuuri- ja hyväntekeväisyysmatka Pietariin 26.–28.10.

Filoksenia ry järjestää bussiretken monikulttuuriin ja uskontoiseen Pietariin, jossa vierailemme sekä hyväntekeväisyyskohteissa Anastasiayhteisössä sekä nautimme eri taidekohteista, mm. Mariinskin teatterin esityksestä. Matkanjohtajana toimii isä Heikki Huttunen. Hinta 290 € (2hh) kattaa kuljetukset, majoitukset, ohjelman, teatterin ja puolihoiton. Osallistujamäärä voi laskea vielä hintaa. Lisäksi tulee ryhmäviisumimaksu. Lähtö Espoon keskustan ja Helsingin keskustan kautta perjantaiamuna ja paluu sunnuntai-

iltana noin klo 22. Lisätietoja ja ilmoittautumiset
puh. 010 583 7973 / Raisa tai info@trapesa.com.

TAPAHTUMIA

Kansallinen puutarhapäivä

Pokrova osallistuu puutarhapäivään: tarjolla opastetut kierrokset ja kesäkahvila ruokailumahdollisuudella. Sunnuntaina 1.7. klo 12–18. Vapaa pääsy! Lämpimästi tervetuloa!

ITÄINEN ALUE

Toimintaa Tikkurilassa

Ortodoksiakerho

Tikkurilan kirkon tiistaiseuran ortodoksiakerho parillisten viikkojen keskiviikkoiltoina. Kokoontuminen Tikkurilan kirkolla Arseni-salissa ehtoopalveluksen jälkeen klo 18. Syksyn aikana teemoina mm. profeetta Jeremian kirja. Opettajina isät Mikael Sundkvist ja Kimmo Kallinen. Keskiviikkona 5.9. syksyn kerhoilukauden avaus klo 18: ”Jeremian kirja: profeettana kansallisen koettelemuksen aikana”

Toimintaa Järvenpäässä

Nuorten melontavaellus 26.–27.6.

Melontavaellus Hämeenkoskelle 13–19-vuotiaille nuorille. Reitti on Hämeenkoski - Mommilanjärvi. Vaelluksen ja alkukoulutuksen vetää kanttori Minna Jokinen. Vaeltilta vaaditaan peruskuntaa ja positiivista erähenkistä asennetta. Hinta muilta kuin Järvenpään nuortenryhmältä 70 €. Mukana kasvatustyöntekijä Iida Lonkila sekä isä Kimmo Kallinen. Ilmoittautumiset ja lisätiedot: Minna Jokinen, p. 050 358 7339 tai minna.jokinen@ort.fi

Toimintaa Porvoossa

Kristuksen kirkastumisen kirkko, Vanha Helsingintie 2, 06100 Porvoo

Tiistaiseura

Tiistaina 10.7. klo 18 isä Viktor Porokara kertoo Pyhtitsan luostarista, jonne teemme syysretken. Kahvitarjoilu (vapaaehtoinen korvaus).

Juhliin liittyvät palvelukset on merkitty tummennettuina.

Suuret juhlat merkitty tähti-symbolilla*.

HAMINAN SRK

ORTODOKSIAKESKUS SYPRESSI, KIRKKOHERRANVIRASTO

Varuskuntakatu 14, 45100 Kouvola,
Avoimna ti–pe klo 9–13 p. 040 7047 171,
hamina@ort.fi, www.orthamina.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Ville Kiiveri
p. 040 962 0063 ville.kiiveri@ort.fi

KANTTORI

Kari Päivinen, p. 040 866 7686

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakunnan vahtimestari, Jaana Juka,
p. 040 486 5550, jaana.juka@ort.fi

Seurakuntasihtööri Liisa Eerola,
p. 040 7047 171

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Martti Honkaselkä, p. 044 306 4900,
martti.honkaselka@gmail.com

Pastori Johannes Wuorlinna, p. 050 589 9011,
jouko.wuorlinna@gmail.com

Pastori Jukka Jauhiainen
p. 0400 958 760 jukka.jauhiainen@ort.fi

Pastori Aleksis Saveljeff, p. 040 683 8050,
aleksi.saveljeff@ort.fi (monikulttuurinen työ)

Diakoni Gennadi Ikävalko, p. 040 742 4615

HAMINAN SEURAKUNNAN LIIKE- JA VUOKRATALO

Isöympyräkatu 20, Hamina

Isännöinnistä vastaa Itä-Suomen Kiinteistöpalvelu, Isöympyräkatu 9 A 10, 49400 Hamina. Isännöitsijä Tero Tuononen puh. 050 546 7120 (klo 15 jälkeen), tero.tuononen@outlook.com

Hamina

Pyhiin apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko, Raatihuoneentori 2

Kirkon ja trapesan vahtimestari pastori Jukka Jauhiainen p. 0400 958 760
jukka.jauhiainen@ort.fi

JUMALANPALVELUKSET

To 28.6. klo 17 vigilia
Pe 29.6. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia
La 7.7. klo 17 vigilia
Su 8.7. klo 10 liturgia
Su 29.7. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 17 vigilia
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia, lasten siunaaminen koulutiellet
La 18.8. klo 17 ehtoopalvelus Markkulan leirikeskuksessa
Su 19.8. klo 10 liturgia su/sl
Pe 31.8. klo 17 Jeesuksen rukous
La 1.9. klo 17 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia

Haminan hautausmaakirkko Hirveläntie 22

JUMALANPALVELUKSET

La 28.7. klo 17 ehtoopalvelus

Kouvola

Pyhän ristin kirkko, Sakaristonmäki, Kirkonmäenkatu 2

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 ehtoopalvelus
Su 17.6. klo 9 liturgia
La 23.6. klo 17 vigilia su/sl
Su 24.6. klo 10 liturgia su/sl
Su 1.7. klo 10 liturgia, kristinoppileirin päätös
La 21.7. klo 17 vigilia su/sl
Su 22.7. klo 10 liturgia su/sl
Su 5.8. klo 10 liturgia
Ti 14.8. klo 17 vigilia ja liturgia
Pe 31.8. klo 17 Jeesuksen rukous
Ke 5.9. klo 17 ehtoopalvelus

Myllykosken tsasouna, Koulutie 4, Myllykoski

JUMALANPALVELUKSET

Su 15.7. klo 10 liturgia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia ja sadon siunaus
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia
Seurakuntavierailu Kausalan rukoushuoneelle Jumalanäidin syntymän juhla
Pe 7.9. klo 17 vigilia
*La 8.9. klo 9.30 vedenpyhitys ja liturgia

TOIMINTAA HAMINAN SEURAKUNNASSA

Kirkkokuorojen harjoitukset

Haminan kuoron harjoitukset torstaisin klo 17.30 Pietarin ja Paavalin trapesassa 30.8. alkaen. Kouvolaan kuoron harjoitukset keskiviikkoisin klo 18 Ortodoksiakeskus Syressissä 29.8. alkaen. Lisätietoja kanttori Kari Päivinen, p. 040 866 7686

Venäjänkielinen kerho

Ti 4.9. Pyhän Ristin kirkossa seuraavasti: klo 16 päivystys, klo 17 ehtoopalvelus, klo 17.30 venäjänkielinen kerho.

Ti 11.9. Pietarin ja Paavalin kirkossa seuraavasti: klo 16 päivystys, klo 17 ehtoopalvelus, klo 17.30 venäjänkielinen kerho. Lisätiedot pastori Aleksis Saveljeff puh. 040 683 8050

Ortodoksiapiiri

kokoontuu keskiviikkoisin rukoushetken jälkeen klo 17.30 Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa. Aloitus-päivä 5.9., lisätietoja isä Ville p. 040 962 0063

Uusi Tiistaiseura

Uusi tiistaiseura kokoontuu kuukauden ensimmäinen ja kolmas keskiviikko klo 17 alkavan ehtoopalveluksen jälkeen Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa 19.9. alkaen. Lisätietoja Tiina Toikka puh. 040 5800 907

Musikaalinen lastenkerho

Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa sunnuntaisin klo 17, alkaen 2.9. Lisätietoja Iana Lang p. 044 377 8457

Kirkkotekstiliikerho

Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa keskiviikkoisin klo 10–13 alkaen 19.9. Lisätietoja Irma Leimulahti p. 040 587 8798

Ikonipiiri Haminassa

Pietarin ja Paavalin trapesassa, alkaen la 1.9. klo 10–15. Lisätietoja Ritva Koverola p. 040 837 5909

Ikonipiiri Kouvola

Ortodoksiakeskus Syressissä, alkaen 25.–26.8. klo 10–15. Lisätietoja Ritva Koverola p. 040 837 5909

Karjalan liiton kesäjuhlat Kouvolassa
Haminan ortodoksinen seurakunta on mukana Karjalaisilla kesäjuhlilla. Lauantaina 16.6. klo 17 ehtoopalvelus Pyhän Ristin kirkossa. Suistamolaisten kokoontuminen Pyhän Ristin kirkon seurakuntasalissa la 16.6. klo 19. Sunnuntaina Pyhän Ristin kirkossa 17.6. klo 9 liturgia, jonka toimittaa KP Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leo.

Taiteiden yö Kouvolassa

Pe 24.8. klo 18-21 Kouvolan Syressissä
Rukoushetki klo 18
Valamolainen teepöytä

Valojen yö Haminassa

Pe 15.9. klo 18-22 Haminan Pietarin ja Paavalin kirkossa.
Ehtoopalvelus ja kirkon esittely klo 19
Akatisos ja seurakuntamme esittely klo 20.20
Puoliyöpalvelus klo 21

Pagina pertti

Pe 7.9. klo 14 Pyhän Ristin kirkon juhlasalissa.
Ilmoittautumiset puh. 040 7047 171, ti-pe klo 9-13.

HÄMEENLINNAN SRK

SEURAKUNTAKOTI

Matti Alangon katu 11 A,
13130 Hämeenlinna

SEURAKUNNANVIRASTO

Matti Alangon katu 11, 13130 Hämeenlinna
p. 050 321 0035

Viraston aukioloajat:
ke klo 14-16.30 ja pe klo 9.30-12

hameenlinna@ort.fi
www.hmlortodoksinen.fi
www.facebook.com/
HameenlinnanOrtodoksinenSeurakunta/

PAPISTO

Vt. kirkkoherra Jonas Bergenstad
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi
Pastori Taisto Rikkinen, p. 050 371 6475

KANTTORI

Leena Lomu
p. 040 707 6715, leena.lomu@ort.fi

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markku Aroma, p. 044 244 9298
Pastori Kari M. Ranttilä, p. 040 550 6272
Diakoni Erkki Lumisalmi, p. 0400 396 326
Diakoni Veli Backman, p. 050 323 9893

MUU HENKILÖKUNTA

Kiinteistönhoitaja Markku Seljänne
p. 0400 716 810
Forssan toimintakeskuksen isännöitsijä
Heikki Halme, p. 040 558 0465
Pääkirkon ja Ahveniston kirkon isännöitsijä
Kirsi Backman, p. 050 349 5985

Hämeenlinna

Pyhien Aleksanteri Nevskin ja
Johannes Kryssostomoksen kirkko
Erottajakatu 2, Hämeenlinna

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
Su 8.7. klo 17 vigilia, Tihvinän Jumalanäidin ikonin muisto
Ma 9.7. klo 10 liturgia, sl, pääjuhla palokunnan-talolla
Su 22.7. 10 liturgia, kristionoppikoulun päätös-liturgia,
Pe 24.8. klo 22 Taiteiden yön rukoushetki
La 1.9. klo 17 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 17 vigilia

Ahveniston kirkko Pyhän Johannes Kastajan mestauksen muistolle

Ahvenistontie 20, Hämeenlinna

Isännöitsijä: Kirsi Backman, p. 050 349 5985

JUMALANPALVELUKSET

Su 24.6. klo 10 liturgia, kirkkokahvit
Ke 27.6. klo 17 akatisos pyhille Sergeille ja Hermanille
Pe 29.6. klo 10 liturgia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 17 ehtoopalvelus
Su 15.7. klo 10 liturgia
Pe 20.7. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 17 vigilia
La 4.8. klo 17 vigilia
Su 5.8. klo 10 liturgia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia, kirkkokahvit
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
Ti 14.8. klo 17 juhla vigilia
*Ke 15.8. klo 9 liturgia
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia
Ke 29.8. klo 9.30 liturgia ja vedenpyhitys, Ahveniston kirkon praasniekka, kirkkokahvit
Pe 31.8. klo 17 kiitosakatisos

Seurakuntakoti, Matti Alangon katu 11 A

JUMALANPALVELUKSET

Ke 5.9. klo 17 ehtoopalvelus

Forssa

Forssan toimintakeskus,
Keskuskatu 10

JUMALANPALVELUKSET

To 19.7. klo 10 liturgia, pt. Serafim Sarovilainen
Su 29.7. klo 10 liturgia
Su 26.8. klo 10 liturgia

Lammi

Athos-säätiön toimintakeskus,
Panagian puistotie 39 A, Lammi

JUMALANPALVELUKSET

La 30.6. klo 8 liturgia
La 28.7. klo 8 liturgia
Pe 24.8. klo 8 liturgia, Kosmas Aitolialainen

TOIMINTAA HÄMEENLINNAN SEURAKUNNASSA

Diakoniaseura

Yhteyshenkilö Silja Shepherd, 050 560 4318. Tietoa diakoniaseuran toiminnasta yhteyshenkilöltä tai srk:n nettisivuilta, www.hmlortodoksinen.fi

Kesäretki

Diakoniaseuran järjestämä matka suuntautuu tänä kesänä su 17.6.2018 Lahteen. Lähtö klo 8.15 ortodoksisen kirkon edestä (Erottajakatu 2), jonne retki myös päätetään n. klo 17.30. Ensimmäiseksi osallistutaan liturgiaan Lahden ortodoksella kirkolla, jossa on pieni kahvihetki. Tämän jälkeen nähdään värisuihkulähde, ruokaillaan ja tutustutaan urheilumuseoon. Jos aika sallii niin paluumatkalla pysähdytään Hollolan keskiaikaisella kirkolla, jossa on mahdollista käydä omakustanteisesti kahvilla. Hinta: 25€ (srk jäsen), 30€ (ei jäsen), 10€ lapset/Ilmoittautumiset: 0400 396326 (Erkki) tai 044 282 6372 (Anneli)

Ikonipiiri Hämeenlinnassa

Seurakuntakoti, Matti Alangon katu 11 A.
Opettaja Pasi-Mikael Huovinen, 041 576 6143.

Ikonimaalauksen intensiivinen kesäkurssi

25.-28.6.2018, ma-to klo 9-17.30 (40 tuntia), 120 €, Hämeenlinnan ortodoksella seurakuntakodilla, Matti Alangon katu 11 A.
Opettaja Tarja Tarima, puh. 0405413901, tarja.tarima@tikkurila.com
Kurssi on täynnä, kysy peruutuspaikkoja.

Pyhä Syke ry

Pj. Marianne Kantonen, 050 331 8905
Pyhä Syke osallistuu Taiteiden Yö -tapahtumaan perjantaina 24.8. alkaen klo 17 perinteisellä vohvelibaarilla kirkon edustalla. Saatavana on vohveleita kohtuuhintaan sekä suolaisella että makealla täytteellä. Voit lukea lisää Pyhän Sykkeen toiminnasta yhdistyksen nettisivuilta osoitteesta pyhasyke.fi

Tiistaiseura

Pj. Sven Wessman, 040 7575 228, sven.wessman@pp1.inet.fi
Tiistaiseuran syyskausi alkaa tiistaiseurailalla 11.9. klo 17.
Tervetuloa! Toivotamme kaikille jäsenillemme ja ystävillemme hyvää kesää.

Kirkkokuoro

Kuoroharjoituksia ei kesäkaudella pidetä. Syyskaudella kuoroharjoitukset alkavat keskiviikkoihin klo 17 ehtoopalveluksella seurakuntakodilla. Syksyn ensimmäinen ehtoopalvelus ja kuoroharjoitus on ke 5.9.

Kyyröläkerho

Pj. Antonina Sosunov-Perälä (03) 612 5850 / 040 721 8436, antonina@pp.inet.fi. Varapj ja sihteeri Lidia Jaskari, 040 588 5185, lidia.jaskari@gmail.com. Tervetuloa kaikki Tihvinskajajuhlauhan! Muolaan-Kyyrölän miehet talvisodassa 1939-40 Erp 4:n riveissä kirjaa voi tilata Antoninalta hinnasta 15 €/kpl.

Toimintatorstai

Yhteyshenkilö Leena-kanttori. Ei kokoonnu kesäkaudella. Syyskaudella kokoontuu satunnaisesti tarpeen mukaan.

Käspaikkapäivä

Käspaikkapäivää vietetään perjantaina 10.8. alkaen klo 10 Lahja Martikaisen kesäaunalla Lammi. Osoite on Mallinkaistentie 1602. Lahja ohjaa ompelua ja häneltä voi ostaa myös tarvikkeita. Lisätietoja: Lahja Martikainen, p. 040 533 8356.

TAPAHTUMIA

Tihvinskaja-juhlat 8.–9.7.

Jumalansynnyttäjän juhla Tihvinän ikonin kunniaksi on Karjalan kannakselta Kyyrölästä tulleen siirtoväen mukanaan tuoma kesäinen juhla, jota vietetään vuosittain 8.–9.7. Hämeenlinnassa. Juhlaa vietetään Suomen ortodoksisen kirkon käytännöstä poiketen vanhan kalenterin mukaan. Tihvinskaja-juhla alkaa su 8.7. klo 17 vigilia-palveluksella Hämeenlinnan pääkirkossa (Erottajakatu 2) ja jatkuu maanantaina klo 10 liturgialla samassa paikassa. Liturgia toimitetaan sekä suomen että kirkkoslaavin kielellä. Päiväjuhla kirkkokahveineen vietetään liturgian jälkeen Palokunnantalolla (Palokunnankatu 18). Kahvimaksu 10 €. Kaikki ovat lämpimästi tervetulleita viettämään kesän iloista juhlaa! Lisätietoja: Antonina Sosunov-Perälä, (03) 612 5850, 040 721 8436, antonina@aina.net

Taiteiden yö 24.8.

Kirkko avoinna klo 19–22.30. Kirkossa nähtävillä käspaikkoja, fereesjä, ikonin valmistamista, kuorolaulantaa. Klo 22 rukoushetki. Pyhä Syke ry mukana tapahtumassa. Tervetuloa kaikki tutustumaan ortodoksisen kulttuuriin!

KOTKAN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka
Avoimma maanantaisin klo 15–17
kotka@ort.fi, www.kotkaort.fi

NIKOLAOS-SALI

Kymenlaaksonkatu 2, Kotka,
Nikolaos-salia vuokrataan
erilaisiin tilaisuuksiin, p. (05) 212 490

PAPISTO

Kirkkoherran sij. Ville Kiiveri (30.6.2018 asti)
p. 040 962 0063 tai ville.kiiveri@ort.fi

KANTTORI

Kanttori Katarine Lehtomäki, p. 050 359 4823

MUU HENKILÖKUNTA

Vahtimestari Vesa Lehtomäki, p. (05) 212 490

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Veikko Lisitsin, p. 050 597 7349,
veikko.lisitsin@gmail.com (eläkkeellä)
Pastori Aleks Saveljeff, p. 040 683 8050,
aleksi.saveljeff@ort.fi
(monikulttuurinen työ)

Lomat:

Kanttori Katarine Lehtomäki 18.6.–15.7. ja
30.7.–13.8.
Vahtimestari Vesa Lehtomäki 18.6.–15.7. ja
30.7.–13.8.

Kotka

Pyhän Nikolaoksen kirkko
Isoapuisto, p. (05) 212 767

Isännöitsijä Esa Tervio, p. 0440 837846

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
La 7.7. klo 17 vigilia
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 17 vigilia
Su 22.7. klo 10 liturgia
Su 29.7. klo 10 liturgia
La 4.8. klo 17 vigilia, su, sl
Su 5.8. klo 17 juhla vigilia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia ja sadon siunaus
Ti 14.8. klo 17 juhla vigilia
*Ke 15.8. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 17 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 17 juhla vigilia
*La 8.9. klo 10 liturgia

Loviisa

Loviisan kirkko Jumalansynnyttäjän Kasani-
laisen ikonin muistolle, Itäinen Tullikatu 17

Isännöitsijä Margarita Yukhevich, p. 040 561 9915

JUMALANPALVELUKSET

Su 17.6. klo 10 liturgia
Su 8.7. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys
Su 5.8. klo 10 liturgia, su, sl

TOIMINTAA KOTKAN SEURAKUNNASSA

Kerhot ja toimintapiirit jäävät kesätauolle
kesäkuun alusta lähtien! Syyskuun alussa
ilmestyvässä Ortodoksisuudessa uuden
toimintakauden ohjelmat.

TAPAHTUMIA

Kotkan kirkko on avoinna kesäkaudella 5.6.–31.8.
tiistaista perjantaihin kello 12–15 ja lauantaita
sunnuntaihin kello 12–17. Maanantaisin suljettu.

Lasten kesäleiri Luovissa 16.–18.7.

Ilmoittautumiset 30.6. mennessä kirkkoherran-
virastoon maanantaisin puhelimitse kello 15–17
numeroon (05) 212 490 tai sähköpostilla kotka@
ort.fi. Leirin hinta on 25 €/henkilö.

Rukouspalvelus Langinkoskella

Rukouspalvelus Langinkosken keisariisissa kap-
pelissa tiistaina 17.7. kello 13. Palvelus toimit-
taan suomeksi ja slaaviksi. Palveluksen toimittaa
arkkipiispa Leo.

Loviisan praasniekka

Loviisan kirkon kesäpraasniekkaa juhlistetaan la
7.7. kello 17 vigilialla ja su 8.7. kello 10 liturgialla
ja vedenpyhityksellä.

Kesäinen konsertti Kotkassa

Suomalaisen pianomusiikin konsertti Nikolaos-
salissa sunnuntaina 22.7. kello 12. Disa Piispa-
Harvola esittää Sibeliuksen, Kasken ja Merikan-
non musiikkia. Vapaa pääsy, ohjelma 5 € seura-
kunnan musiikkityön hyväksi.

Suunnittelupäivä

Seurakunnan toimintapiirien ja kerhojen vetäjien
yhteinen syyskauden suunnittelupäivä keskiviikko-
na 1.8. kello 16 alkaen Nikolaossalissa. Tervetuloa
kaikki piirien ja kerhojen vetäjät ja puheenjohtajat!

LAHDEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO JA SEURAKUNTASALI

Harjukatu 5, 15110 Lahti,
p. 040 359 4846
Avoimma ma–to klo 10–13,
lahti@ort.fi, www.lahdenort.fi

PAPISTO

Kirkkoherra Jonas Bergenstad,
p. 0400 330 484, jonas.bergenstad@ort.fi
Pastori Aleks Saveljeff,
p. 040 683 8050, aleksi.saveljeff@ort.fi
(monikulttuurinen työ)

KANTTORI

Petri Huttu, p. 0440 251 062

MUU HENKILÖKUNTA

Kasvatustyöntekijä Marina Salokangas,
p. 040 662 8513, marina.salokangas@ort.fi
Seurakuntakeskuksen vahtimestari
Kimmo Mäenrinne, p. 040 5041176

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Olavi Merras, p. 040 510 4664
Pastori Taisto Rikkinen, p. 050 371 6475
Pastori Matti Lipitsäinen, p. 0400 625 446
Diakoni Aki Korpela, p. (019) 422 101

Lahti

Pyhän kolminaisuuden kirkko, Harjukatu 5

Isännöitsijä Juha Romanov, p. 050 3289 000

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 17 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia (kristinoppileirin päätös)
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 17 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 17 vigilia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
Ti 14.8. klo 17 vigilia
*Ke 15.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
Pe 31.8. klo 17 kiitosakatistos
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Hyvinkää

Karjalan valistajien kirkko, Tsasounakuja 1

Puh. 040 359 4846 (ma–to klo 10–13).

JUMALANPALVELUKSET

Ke 27.6. klo 17 vigilia
To 28.6. klo 10 liturgia

Heinola

Kristuksen taivaaseen astumisen kirkko

Isännöitsijä Mikko Äikäs, p. 040 520 1696

JUMALANPALVELUKSET

La 7.7. klo 10 liturgia
La 4.8. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 10 liturgia
Ma, ti ja to iltaisin toimitetaan lisäksi
maaillikorukouspalvelus klo 20.

Riihimäki

Seurakunnan toimitila Minea, Valtakatu 3

JUMALANPALVELUKSET

Riihimäen toimitila Minea on kesätauolla touko-elokuun.

Kausala

Neitsyt Marian syntymän tsasouna
Keskikatu 4

JUMALANPALVELUKSET

Pe 7.9. klo 17 vigilia
*La 8.9. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia
Kausalan tsasouna on kesätauolla kesä-elokuun.

Orimattila

Pyhien Pietarin ja Paavalin tsasouna
Toivolantie 19

JUMALANPALVELUKSET

To 29.6. klo 9.30 pieni vedenpyhitys ja liturgia

TOIMINTAA LAHDEN SEURAKUNNASSA

Seurakunnan kerhot ja toimintapiirit ovat kesätauolla. Katso tiedot syksyn toiminnasta seuraa-vasta lehdestä. Hyvää kesää!

LAPPEENRANNAN SRK

LAPPEENRANNAN KIRKKOHERRAN-VIRASTO JA SEURAKUNTATALO

Kristiinankatu 7, 53900 Lappeenranta,
p. 040 0414792

Virasto auki ma klo 10–14. Kirkkoherra Timo Tynkkynen on tavattavissa ma klo 10–14 Lappeenrannan ja ti klo 10–12 Imatran seurakuntatalolla.

Lomat ja kirkolliset juhlat voivat aiheuttaa poikkeuksia. Virastoajan ulkopuolellakin voi ottaa yhteyttä suoraan työntekijöihin. Papiston ja kanttorien vapaapäivät ovat to-pe.

Työntekijöiden lomat

Kirkkoherra Timo Tynkkynen 11.6.–1.7.

(loman aikana papillisista toimituksista vastaa isä Joonas Ratilainen, p. 050 410 4126)

Kanttori Jarmo Huttu 2.8.–31.8.

Apukanttori Tatiana Mäkelä 2.–31.7.

Seurakuntamestari Kauko Pussinen 2.7.–22.8.

Vahtimestari Nadezda Ryyppö 20.7.–8.8.

lappeenranta@ort.fi, www.ekort.fi

IMATRAN SEURAKUNTATALO

Vuoksenniskantie 3, 55510 Imatra

PAPISTO

Kirkkoherra Timo Tynkkynen,
p. 040 0654883

Kanttori Jarmo Huttu, p. 040 7521 793

Kanttori Tatiana Mäkelä, p. 040 685 8592

MUU HENKILÖKUNTA

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,
p. 040 0933287

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Markus Petsalo, p. 0400 253 370

Rovasti Mauri Patronen, p. 040 595 1688

Pastori Aarne Ylä-Jussila, p. 044 980 2116

Diakoni Jorma Liesma, puh. 040 7176491

Lappeenranta

Jumalansynnyttäjän suojeluksen
kirkko, Kristiinankatu 3

Seurakuntamestari Kauko Pussinen,
p. 040 0933287

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
Ke 27.6. klo 17 juhlayvigilia
To 28.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 17 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 7.7. klo 17 vigilia
Su 8.7. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 17 vigilia
Su 22.7. klo 10 liturgia
Ti 31.7. klo 17 aamupalvelus ja ristin esiinkanto
Ke 1.8. klo liturgia ja vedenpyhitys
Su 5.8. klo 17 juhlayvigilia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia ja vuoden sadon siunaus
La 11.8. klo 17 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 17 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia, kirkko täyttää 233 vuotta
La 1.9. klo 17 ehtoopalvelus ja kiitosakatistos
Su 2.9. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 17 juhlayvigilia
*La 8.9. klo 10 liturgia
La 8.9. klo 17 vigilia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Imatra

Pyhän Nikolaoksen kirkko, Vuoksenniskantie 3

Vahtimestari Nadezda Ryyppö, p. 040 1698676

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 17 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 17 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 17 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 17 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
La 4.8. klo 17 vigilia
Su 5.8. klo 10 liturgia
Ti 14.8. klo 17 juhlayvigilia
*Ke 15.8. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 17 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys, Imatra 70-v.
Ke 29.8. klo 17 ehtoopalvelus ja akatistos Aleksanteri Syväriläiselle
La 1.9. klo 17 ehtoopalvelus ja kiitosakatistos
Su 2.9. klo 10 liturgia
La 8.9. klo 17 vigilia, su, sl
Su 9.9. klo 10 liturgia, sl

Parikkala

Johannes Kastajan tsasouna,
Uimalantie 1, Parikkala

JUMALANPALVELUKSET

La 23.6. klo 17 vigilia
Su 24.6. klo 10 liturgia ja vedenpyhitys
Ke 29.8. klo 10 liturgia

Koitsanlahti

Pyhien apostolien Pietarin ja Paavalin
tsasouna, Syrjärinteentie
59130

JUMALANPALVELUKSET

Pe 29.6. klo 17 ehtoopalvelus ja kiitosakatistos

БОГОСЛУЖЕНИЯ НА ЦЕРКОВНО-СЛАВЯНСКОМ ЯЗЫКЕ

Никольская церковь в Иматра
Сб 8.9. в 17 всенощная
Вск 9.9. в 10 литургия

LAPPEENRANNAN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

Katso myös seurakunnan internet-sivuilta www.ekort.fi. Tervetuloa mukaan! Muutokset mahdollisia! Ajantasainen viikko-ohjelma myös Facebookissa: Lappeenrannan ortodoksinen seurakunta

LAPPEENRANTA

Seurakunnan toimintapiirit jäävät kesätauolle ja syksyn toiminnasta kerromme syyskuun alussa ilmestyvässä Ortodoksiviestissä. Toimintapiirit järjestävät myös kesän aikana kirkkokahveja liturgioiden jälkeen. Tulossa aikuisten jatkokripari. Syyskuussa järjestämme aikuisten jatkokriparin. Tarkemmat tiedot seuraavassa lehdessä.

Valamon ystävät ry

Valamon ystävien retki Ilkonsaareen to 28.6. Liturgia pyhien Sergei ja Herman Valamolaisen tsasounassa. Lähtö satamasta klo 8. Retken hinta 45 € sisältäen kuljetuksen ja ruokailun. Ilmoittautuminen isä Aarnelle 18.6. mennessä (sp. aarne.ylajussila@gmail.com tai p. 044 980 2116).

IMATRA

Ystävä- ja lähimmäispalvelun peruskurssi

Imatralilla

Etsitkö tekemistä, jolla on merkitystä ja joka tuottaa hyvää mieltä itsellesi ja muille? Kurssilta saat valmiudet toimia vapaaehtoisena ystävänä. Kurssi ei velvoita sinua vielä mukaan toimintaan, mutta kuulet lisää toimintamahdollisuuksista. Kurssin sisältö: monimuotoinen ystävä- ja lähimmäispalvelutoiminta, vapaaehtoistoiminta, vuorovaikutus ja kohtaaminen sekä vapaaehtoisena jaksaminen. Aika: Lauantai 8.9. klo 10–15. Paikka: Olavinkulma / Olavinkatu 13, Imatra. Hinta: Kurssi on osallistujille maksuton. Kurssi järjestetään yhteistyössä SPR:n, Imatran ev.lut. seurakunnan ja Lappeenrannan ort. seurakunnan kanssa.

Sarafaanit perheen pienimmille

Tule ompelemaan näyttävä perinnepuku perheen nuorille. Ensimmäisellä kerralla pe 7.9. klo 17 Imatran seurakuntasalilla tutustumme malleihin ja materiaalitärpeisiin. Myöhemmät kerrat sovimme yhdessä.

KESÄTAPAHTUMIA SEURAKUNNAN ALUEELLA

Pyhäköt avoinna kesäkaudella

Seurakunnan Lappeenrannan ja Imatran kirkot ovat avoinna kesäaikana tiistaista sunnuntaihin kello 11–15 välisenä aikana elokuun loppuun saakka.

Johannes Kastajan praasniekka Parikkalassa

Parikkalan tsasounan praasniekkaa vietetään Johannes Kastajan syntymäjuhla. Lauantaina 23.6. klo 17 vigilia ja sunnuntaina 24.6. klo 10 liturgia, ristisaatto ja vedenpyhitys. Praasniekan kahvihetki evl. seurakuntatalolla.

Uukuniemen autiokylän ristisaatto

Maanantaina 23.7. kello 14 ristisaatto ja muistopalvelus Papinniemen autiokylässä ja hautausmaalla Uukuniemellä.

Aikuisväen virkistyspäivä

Diakoniatoimikunta järjestää kesäisen virkistyspäivän aikuisväestölle tiistaina 24.7. Parikkalan Helenansaarella. Rukoushetki tsasounassa, ruokailu, ohjelmaa, saunomista uintia ym. virkistystä. Ilmoittautumiset kirkkoherranvirastoon 30.6. mennessä maanantaisin puhelimitse klo 10–14, puh. 0400 414 792 ja muuna aikana sähköpostilla lappeenranta@ort.fi. Virkistyspäivän hinta on 15 € hengeltä sisältäen kuljetukset, ruokailun ja ohjelman.

Rukouspalvelukset uuden kouluvuoden alkaessa

Lukuvuoden alkaessa koululaiset siunataan koulutielle. Imatran kirkossa rukouspalvelus sunnuntaina 5.8. kello 11.30 liturgian jälkeen ja Lappeenrannan kirkossa sunnuntaina 12.8. kello 11.30 myös liturgian jälkeen. Tervetuloa erityisesti koulunsa aloittavat ekaluokkalaiset ja vanhemmatkin koululaiset vanhempineen!

Imatran kaupungin 70-vuotisjuhla-jumalanpalvelus ja vedenpyhityspuiston 20-vuotisjuhla

Lauantaina 18.8. kello 17 pyhän Nikolaoksen kirkossa toimitetaan vigilia ja sunnuntaina 19.8. juhraliturgia alkaen kello 10. Liturgian päätyttyä ristisaatto Vedenpyhityspuiston kautta Vuoksen rantaan, jossa toimitetaan vedenpyhitys. Kaupungin merkkipäivän ohella juhlistetaan 20 vuotta täyttävää puistoamme. Jumalanpalveluksen jälkeen juhlahahvit kirkkokansalle.

Konserttavierailu Tihvinän luostarista

Tihvinän luostarista saapuu kvartetti esiintymään Imatran kaupungin 70-vuotisjuhliin. Kvartetti pitää konsertin Imatran seurakuntasalilla sunnuntaina 19.8. kello 13.

Lappeenrannan kirkko täyttää 233 vuotta
Lappeenrannan Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko vihittiin 26.8.1785 pyhien marttyyrien Adrianin ja Natalian päivänä. Kirkossa liturgia sunnuntaina 26.8. kello 10 pyhäkön täyttäessä 233 vuotta.

TAMPEREEN SEURAKUNTA

KIRKKOHERRANVIRASTO

Suvantokatu 10, 2 kerros, 33100 Tampere
Kirkkoherranvirasto avoinna 1.6.–31.8.
ti–to klo 9–12
p. 0400 346 089, tampere@ort.fi,
www.ort.fi/tampere

PAPISTO

Kirkkoherra Aleksej Sjöberg,
p. 050 557 0050
Kirkkoherra tavoitettavissa parhaiten
kanslissa tiistaisin klo 9–12
2. pappi Heikki Honkamäki, p. 050 557 0057
Osa-aikainen pappi Jelisei Rotko,
p. 040 507 5790, jelisei.rotko@ort.fi

KANTTORIT

Kanttori Jenni Hakkarainen,
p. 044 301 0974
Kanttori 31.12.2018 saakka Kerttu Halonen,
p. 050 5570051

MUU HENKILÖKUNTA

Nuorisotoimenohjaaja Nemanja Balčin,
p. 040 1781633

Kanslisti Arja Pikkuharju, p. 050 557 0056
Emäntä Tatiana Kallo, p. 050 557 0053
Vahtimestari Mika Kangasaho,
p. 050 557 0054

AVUSTAVA PAPISTO

Rovasti Mikael Punjala, p. 050 524 2641,
mikael.punjala@gmail.com
Diakoni Harri Kahila, p. 045 130 6723
Diakoni Jarkko Luonila, p. 040 521 8697,
jarkko.luonila@gmail.com

DIAKONIAITYÖ

Diakonia-asioissa yhteys ensisijaisesti seurakunnan kansliaan. Avunpyynnön toimittamiseksi eteenpäin voi myös täyttää diakonia-työn palvelukortin. Niitä on saatavana Tampereen kirkossa ja seurakunnan kansliassa.

Tampere

Pyhän Aleksanteri Nevskin ja pyhän Nikolaoksen kirkko, Tuomiokirkonkatu 27, p. 040 358 9099

Isännöitsijä Leena Uusi-Tarkka, p. 040 563 5556
Aukioloajat kesällä:
Kesä-elokuu ma-la 10–16 su 12–16
Juhannusviikonloppuna (pe-su) suljettu
sunnuntain liturgia lukuun ottamatta.

JUMALANPALVELUKSET

La 16.6. klo 18 vigilia
Su 17.6. klo 10 liturgia
Su 24.6. klo 10 liturgia
Pe 29.6. klo 10 liturgia
La 30.6. klo 18 vigilia
Su 1.7. klo 10 liturgia
La 7.7. klo 18 vigilia
Su 8.7. klo 10 liturgia
La 14.7. klo 18 vigilia
Su 15.7. klo 10 liturgia
La 21.7. klo 10 liturgia, kristinoppileirin päätös
Su 22.7. klo 10 liturgia
La 28.7. klo 18 vigilia
Su 29.7. klo 10 liturgia
La 4.8. klo 18 vigilia
Su 5.8. klo 10 liturgia
Su 5.8. klo 18 vigilia
*Ma 6.8. klo 10 liturgia
La 11.8. klo 18 vigilia
Su 12.8. klo 10 liturgia
Ti 14.8. klo 18 vigilia
*Ke 15.8. klo 10 liturgia
La 18.8. klo 18 vigilia
Su 19.8. klo 10 liturgia
La 25.8. klo 18 vigilia
Su 26.8. klo 10 liturgia
La 1.9. klo 18 vigilia
Su 2.9. klo 10 liturgia
Pe 7.9. klo 18 vigilia
*La 8.9. klo 10 liturgia
Su 9.9. klo 10 liturgia

Pori

Johannes Teologin kirkko, Maantiekatu 46

Isännöitsijä Jarkko Luonila, p. 040 5218697

JUMALANPALVELUKSET

Su 10.6. klo 10 liturgia
To 5.7. klo 18 Jeesus-rukous
Su 8.7. klo 10 liturgia
To 26.7. klo 18 Jeesus-rukous
Su 12.8. klo 10 liturgia
To 16.8. klo 18 Jeesus-rukous
Su 26.8. klo 10 liturgia Merikarvian perheleirillä
To 6.9. klo 18 Jeesus-rukous

Kolho

Pyhittäjien Sergei ja Herman Valamolaisen kirkko, Kappelitie, Vilppulan Kolho
Isännöitsijä Toivo Nikoskinen, p. 050 431 6431

JUMALANPALVELUKSET

Su 19.8. klo 13 rukoushetki, ekumeeninen tilaisuus

TAMPEREEN SEURAKUNNAN TOIMINTAA

TAPAHTUMIA TAMPEREELLA

Tapahtumien Yö

Tapahtumien Yönä torstaina 9.8. Tampereen ortodoksinen kirkko on avoinna klo 18–23. Kirkon esittelyt ovat klo 18, 19, 21 ja 22.

Kanttoriduo esittää kirkkolauluja ja pyhiinvaeltajan lauluja klo 20–20.45. Katekumeenikioski palvelee klo 18–23. Kioskista saa tietoa ortodokseen kirkkoon liittymisestä ja Suomen ortodoksisesta kirkosta.

PORI

Porin seudun tiistaiseura ry

Puheenjohtaja Anita Luonila, p. 050 569 3671
Sihteeri Maria Ojanen, p. 050 381 2063
Tiistaiseuran nettisivuilta löydät mm. tietoja tulevasta tapahtumista. Osoite on www.porinseudun-tiistaiseura.fi.

Tiistaiseuraillat

Syyskauden aloitus on ti 11.9. klo 18.

Kirkkokahvit tarjotaan liturgiajumalanpalvelusten jälkeen Teologialin puolella.

Lukupiiri

Vetäjänä toimii Sirpa-Helene Soini. Syyskauden aloitus on su 2.9. kello 16. Aiheena Saima Harmaja: Palava elämä.

Ortodoksiapiiri

Ortodoksiapiiri kokoontuu kerran kuukaudessa tiistai-iltaisin. Vetäjänä on Jyri Luonila. Piirissä käsitellään monia eri aiheita ortodoksisesta kirkosta ja kristityn elämästä. Ortodoksiapiiri sopii myös niille, jotka harkitsevat ortodoksisen kirkkoon liittymistä. Seuraava ortodoksiapiiri on ti 19.6. klo 17. Aluksi on ehtoopalvelus.

Askartelukerho

Askartelukerho Pyöröset kokoontuu joka toinen keskiviikko kello 15–17. Kerhon pyörittäjänä toimii Anita Luonila. Kerhossa sekä vaalitaan perinteitä että opetellaan uusia taitoja. Tehdään monipuolisesti tuotteita kirkon käyttöön ja myytävää myyjäisiin. Syyskauden aloitus on ke 5.9. klo 15.

Matka Lammin Panagia-keskukseen 3.–5.8.

Tiedustelut: Jyri Luonila jyri.luonila@gmail.com, puh. 050 351 3868.

Perheleiri

Aina hauska Perheleirimme on 25.–26.8. Merikarvian Nuortenniemessä. Kaikenkokoiset perheet ovat tervetulleita! Tiedustelut: Jyri Luonila jyri.luonila@gmail.com, puh. 050 351 3868

Porin ortodoksinen kirkko on avoinna tutustumista ja hiljentymistä varten 2.5.–3.8. ma-pe klo 10–16. Juhannusaaton suljettu. Opas paikalla. Kirkon myymälä Butku on avoinna. Aukiolopäivinä klo 13.00–13.10 kellojensoitto ja rukoushetki-palvelus.

Diakonia

DIAKONIAN TOIMINTA HELSINGIN SEURAKUNNASSA

DIAKONIATOIMISTON PUHELINPÄIVYSTYSajat
ma, ti, to ja pe klo 9–12 puh. (09) 8564 6160
Teemme koti- ja laitospöytäkirjoja koko seurakunnan
alueella. Henkilökohtaiset tapaamiset sovitaan
ensisijaisesti oman alueen työntekijän kanssa.

SÄHKÖPOSTI

diakonia.helsinki@ort.fi
Kaikilla työntekijöillä on oma sähköposti-
osoite muotoa: etunimi.sukunimi@ort.fi

DIAKONIATYÖSTÄ VASTAAVA PAPPI

isä Teo Merras p. (09) 85646120, 040 540 3200

TIIMIESIMIES

ylidiakoni Juha Lampinen
p. (09) 85646130, 040 527 9580

DIAKONIATYÖNTEKIJÄT

Helsinki

Kari Hartikka p. (09) 8564 6162, 040 703 4616
Elina Pale, p. 040 723 7632

Vantaa

Johanna Jomppanen p. (09) 8564 6166,
050 404 9404

ITÄ- JA KESKI-UUSIMAA

Jaana Björninen p. (09) 8564 6164,
0400 304 361

Espoo, Kauniainen

Taisia Pohjola p. (09) 856 46163, 040 583 2915

Länsi-Uusimaa

Sarianne Karulinna p. (09) 8564 6165,
0400 531 308

HELSINKI

Diakoniaruokailu

Tiistaisin järjestettävä euron hintainen diakonia-
ruokailu jatkuu jälleen syksyllä 4.9. klo 12 Helsingin
seurakuntasalilla (Unioninkatu 39, sisäpiha).
Tiedustelut: Kari Hartikka, p. 040 703 4616

Horse

Helsingin ortodoksisen seurakunnan ompelu-
seura HORSEN toiminta jatkuu syksyllä to 6.9.
Illat alkavat Kotikirkossa toimitettavalla ehto-
palveluksella (Liisankatu 29 A, 4.krs) klo 17,
jonka jälkeen siirrymme kerhotiloihin. Lisätieto-
ja: kasvatustyöntekijä Kristiina Klubb, kristiina.
klubb@ort.fi, 040 725 5713, diakoniatyöntekijä
Elina Pale, p. 040 7237632

Seniorikerho

Seniorikerho jatkuu syksyllä 6.9. Helsingin seu-
rakuntasalilla (Unioninkatu 39, sisäpiha) parillis-
ten viikkojen torstaipäivinä klo 12–14. Lisätieto-
ja: Kari Hartikka, p. 040 703 4616

ESPOO

Diakoniaruokailu

Joka kuukauden ensimmäinen perjantai klo
11–12. Ateria maksaa yhden euron. Tilaisuus on
avoin kaikille.
Heinä- ja elokuussa ei ole ruokailua. Seuraavan
kerran 7.9. Tapiolan kirkossa, Kaupinkalliontie 2.

JÄRVENPÄÄ

Järvenpään iltapäiväseura

Syksyn toiminta alkaa 6.9. klo 12–14.30.
Ohjelmatiedot tarkentuvat elokuussa.
Lisätietoja: Jaana Björninen, p. 0400 304 361

PORVOO

Porvoon iltapäiväseura

Syksyn toiminta alkaa 13.9. klo 13–15.30.
Ohjelmatiedot tarkentuvat elokuussa.
Lisätietoja: Jaana Björninen, p. 0400 304 361

OLETKO KIINNOSTUNUT VAPAAEHTOISTOIMINNASTA?

Ota yhteyttä: Vapaaehtoistoiminnan koordi-
naattori Kristiina Aminoff p. 040 350 1951.

SAIRASTATKO TAI SAIRASTAAKO LÄHEISESI?

Jos haluat papin tai diakoniatyöntekijän käyvän
sinun tai läheisesi luona kotona tai sairaalassa,
ota rohkeasti yhteyttä päivystävään pappiin
puhelinnumero (09) 856 46105 (arkisin klo
9–14) tai alueesi diakoniatyöntekijään.

PYHIINVAELLUSMATKA VANHAN LINTULAN JA KONEVITSAN LUOSTAREIHIN

Helsingin ortodoksisen seurakunnan diakonia-
toimi järjestää matkan 31.8.–3.9. Matkalla muka-
na diakoniapappi isä Teo Merras. Lähtö on
Helsingistä pe-aamuna linja-autolla kohti Lintu-
lan luostaria Kivennavalla. Luostarilta jatkamme
matkaa Käkisalmeen, jossa yövyimme kaksi yötä.
La jatkamme Sortanlahteen, josta laivamatka
Konevitsan luostariin. Paluu Käkisalmeen, jossa
teemme kaupunkikierroksen. Su ajamme van-
hojen Suomen aikaisten kylien kautta Viipuriin,
jossa yöpyminen. Ma Viipurissa kaupunkikierros
ja mahdollisuus ostosten tekoon. Saavumme
Helsinkiin illalla. Matkan hinta 397 € + ryhmävi-
sumi 68 €. 1 hh lisä 80 €. Hintaan sisältyy matka
turistibussilla, puolihoito, majoitus 2 hh:ssa,
Lintulan- ja Konevitsan luostarikäynti sekä

ryhmäviisumi. Passin tulee olla voimassa vähin-
tään puoli vuotta matkan jälkeen. Ryhmäviisu-
mia varten tarvitaan erillinen viisumihakemus,
jonka löydät osoitteesta [www.startours.fi/viisu-
mihakemus](http://www.startours.fi/viisu-
mihakemus). Lisäksi tarvitaan värillinen ENIN-
TÄÄN 6 kk vanha passikuva, värillinen passin
kopio passin kokoisena sekä todistus voimassa-
olevasta matkavakuutuksesta. Vastuullisena
matkanjärjestäjänä on Star Tours Oy. Sitovat
ilmoittautumiset viim. 5.8. mennessä: ritva@startours.fi, p. 020 7931 040. Lisätietoja antaa
myös diakoniatyöntekijä Jaana Björninen
p. 0400 304 361.

VIRKISTYSLEIRI KAUNISNIEMESSÄ

Diakoniatoimi järjestää virkistysleirin Kaunis-
niemen leirikeskuksessa Lopen Läyliäisissä ti-pe
7.8.–10.8. Leirille otetaan 30 osallistujaa ilmoit-
tautumisyörytyksessä. Leirin hinta seurakunta-
laisille on 75 euroa ja ei-seurakuntalaisille 120
euroa. Hinta sisältää majoituksen, ruokailut sekä
leirin ohjelman. Yhteisbussikuljetuksesta (me-
no-paluu) lisätään 25 euroa leirin hintaan. Yh-
den hengen huonelisä on 45 euroa koko leirin
ajalta. Ohjelmassa on jumalanpalveluksia, hyvää
ruokaa, saunomista sekä monipuolista ja virkis-
tävää toimintaa. Ilmoittautumiset diakonian
päivystysnumeroon ma, ti, to ja pe klo 9–12
p. (09) 856 46160.

YSTÄVÄ- JA LÄHIMMÄISPALVELUN PERUSKURSSI IMATRALLA

Etsitkö tekemistä, jolla on merkitystä ja joka
tuottaa hyvää mieltä itsellesi ja muille? Kurssilta
saat valmiudet toimia vapaaehtoisena ystävän.
Kurssi ei velvoita sinua vielä mukaan toiminta-
an, mutta kuulet lisää toimintamahdollisuuksista.
Kurssin sisältö: monimuotoinen ystävä- ja
lähimmäispalvelutoiminta, vapaaehtoistoiminta,
vuorovaikutus ja kohtaaminen, ja vapaaehtoisena
jaksaminen. Aika: Lauantai 8.9. klo 10–
15. Paikka: Olavinkulma / Olavinkatu 13, Imatra.
Hinta: Kurssi on osallistujille maksuton. Kurssi
järjestetään yhteistyössä SPR:n, Imatran ev.lut.
seurakunnan ja Lappeenrannan ort. seurakun-
nan kanssa.

Perheutisia

Yksityisyydensuojan turvaamiseksi julkaisemme perheutisia vain saatuaamme siihen erillisen luvan. Jos haluatte tiedon avioliittoon vihkimisestä, lapsenne kasteesta tai omaisenne kuolemasta, pyydämme antamaan julkaisuluvan joko toimituksen yhteydessä tai ilmoittamalla siitä seurakunnan asiakaspalveluun, asiakaspalvelu.helsinki@ort.fi tai puhelimitse numeroon **09 85 646 100**.

Helsingin seurakunta

KASTETUT

Hilkka Waronen, 14.4.2018
Leo Matti Jääskeläinen, 28.4.2018
Isa Maria Sarholm, 6.5.2018

IKUINEN MUISTO

Amalia Despina Rantzou, s. 2003, Espoo

Tampereen seurakunta

KASTETUT

Kauri Aari-Ilmari Koski, 10.3.2018

Lappeenrannan seurakunta

KASTETUT

Joosua Sakari Kalevi Kaakkunen, 21.4.2018

Kiitokset

Kiitämme Pokrovan veljesyhteisöä ja papipismunkki Fomaa lapsenlapsemme Darianin kasteen ja voitelun juhlasta sekä kirkottamisesta. Kiitämme rakentajapappismunkki Hari-tonia esirukouksista ja myötäelämisestä.

Aino ja Pekka Björklund

Perjantaina 11.5.2018 kävin poikani kanssa viemässä kukkia omaistemme hautakummuille Helsingin ortodoksisen seurakunnan hautausmaalla. Hämmästys oli suuri. Seurakunta oli laittanut hautausmaan erittäin hyvään kuntoon. Kelpasi sitä ihailla keväisesä luonnossa. Nöyrin kiitoksemme tehtävän toteuttaneille elimille.

Martti Jaamanen

Onnitlemme

Arvoimme lahjakortin Valamon luostariin Ortodoksiviestin lukijatutkimukseen osallistuneitten kesken. Lahjakortin voitti **Maarit Kara** Helsingistä. Lämpimät onnittelut ja kiitos kaikille lukijatutkimukseen osallistuneille!

Ortodoksiviestin toimitus

Helsingin ortodoksinen seurakunta

AUTTAVA PUHELIN

09-8564 6299

päivystää ti, pe ja la klo 18–22

Auttavan puhelimen toiminnasta lisää:

www.hos.fi

SEURAKUNNAN KIRJASTO

Liisankatu 29 A 2.krs.,
puhelin 09 85 646 180
Aukioloajat ma–ti klo 10–15,
ke–to 15–19

FÖRSAMLINGSBIBLIOTEKET

Elisabetsgatan 29 A, II vån.,
tel. 09 85 646 180
Öppet mån–ti 10–15, on–to 15–19

PARISH LIBRARY

Liisankatu 29 A, tel. 09 85 646 180
Open Mon–Tue 10–15, Wed–Thu 15–19

БИБЛИОТЕКА ПРИХОДА
открыта по понедельникам
и вторникам в 10–15 ч, по средам и
четвергам в 15–19 ч.
Liisankatu 29 a, 2-й этаж

Kirjallisuuspiiri kokoontuu jälleen syksyllä.
Hyvää kesää!

Puuristit

- * Valmistettu tehtikuusesta
- * Koko: n. 160cm x 80cm
- * Käsittelemättömänä tai valkoiseksi maalattuna
- * Messinkinen nimilaatta
- * Pystytys maahan ruostumattomaan teräsalkaan, jossa säätöruuvit

Verstas Wiinimäki
verstas@wiinimaki.fi
www.wiinimaki.fi
gsm: +358401897109
Lappeenranta

”Luterilaisten on helpompi nähdä katolinen, kääntä länteen. Ei ole nähty lähellä olevaa ortodoksista perinnettä. Se on ollut täällä samaan aikaan tuttua ja silti outoa.”

*Professori Elina Vuola
Helsingin Sanomat 20.5.*

”Ikonin idea ei ole siinä, että me katsomme ikonia. Ikonien erikoinen perspektiivi johtuu siitä, että siinä ajatellaan pyhän katsovan meitä ikonista. Ikonin edessä olemme Jumalan rakastavan katseen kohteena.”

*Espeen piispa Tapio Luoma
Kirkko ja kaupunki 17.5.*

”Jos kirkko kadottaa maailmassa Kristuksen valkeuden ilon, se lakkaa olemasta. Hänen valkeutensa uskottava todistaja. Ortodoksisen kirkon ilo Kristuksessa ei ole määriteltävissä tai arvioitavissa. Kirkon iloon astutaan sisälle askeesissa ja rukouksessa.”

*Isä Jarmo Hakkarainen
Sotkamo-lehti 10.5.*

”Tapasin hiljattain syyrialaisen ortodoksisipapin. Syyriassa ja Irakissa on maailman vanhimmat kristilliset kirkot. Puhuimme kristittyjen ykseydestä. Tämä pappi ei vaatinut, että kaikkien pitää muuttua ortodokseiksi. Hän tunnisti, mikä erottaa idän ja lännen kristittyjä. Itä korostaa tunnetta, länsi analyyttistä ajattelua.”

*Juhani Huttunen
Sana, 9.5.*

Ota kantaa! Ortodoksiviesti julkaisee tällä palstalla lukijoitten kirjeitä, kolumneja ja mielipidekirjoituksia. Toimitus voi lyhentää tekstejä ja korjata oikeinkirjoitusta.

Kirjoituksia voi lähettää osoitteeseen: ortodoksiviesti@ort.fi.

Säätiö tuki ortodoksista kulttuurityötä

HELSINGIN Metropolliittakunnan Säätiö jakoi kuluvaan vuoden apurahansa ortodoksien taiteen ja tutkimuksen hyväksi huhtikuun lopulla. Tänä vuonna tukea myönnettiin opintomatkoihin, kirja- ja ikonihankkeisiin, äänitykseen sekä opintomateriaalin kokoamiseen. Merkittävä osa stipendeistä kohdistui Helsingin ortodoksien seurakunnan edustajille.

Lisäksi säätiö myönsi alidiakoni Timo Lehtoselle elämäntöystipendin mittavasta ja pitkään jatkuneesta työstä kirkollisen elämän hyväksi. Näkövammastaan huolimatta hän on tutkinut autonomian ajan sotilaskirkkojen historiaa ja jatkaa nyt tutkimustyötä Karjalan kadonneiden pyhäkköjen parissa.

Helsingin Metropolliittakunnan Säätiö on perustettu vuonna 1998 edistämään ortodoksista kulttuurityötä Helsingin hiippakunnan alueella. Sen varoista tuetaan ortodoksista taidetta ja tutkimusta osana suomalaisen kulttuurin rakennustyötä. Säätiön erityiskohteena on maahanmuuttajien ja nuorten henkisten ja sosiaalisten tarpeiden tukeminen.

SÄÄTIÖ JAKOI APURAHOJA YHTEENSÄ 18 920 EUROA SEURAAVIIN KOHTEISIIN:

Pyhän Andrean nuorisokuoron ja Uspenskin Katedraalin nuorten ryhmä, Juha Lampinen ja Joakim Pietarinen: Opintomatkan toteuttaminen Puolaan, 2 700 euroa.

Seija Lappalainen: Hilikka Seppälän ortodoksista kirkkolaulun teologiaa käsittelevän kirjan toimittaminen, 700 euroa.

Timo Lehtonen: Karjalan kadonneet kirkot ja tsasounat – Salmista Terijoelle -kirjan kirjoittaminen, 2 000 euroa. Lisäksi hänelle päätettiin antaa elämäntöystipendi 3 000 euroa.

Päivi Loikala: Lammin perintösäätiön kappelin ikonin maalaaminen, 2 000 euroa.

Petja Pyykkönen: Ortodoksien kirjallisuuden vuorovaikutuksen lisääminen, 2 000 euroa

Anna-Maija Marttinen: Suuret tapahtumaikonit -ikonin maalaaminen, 500 euroa.

Uspenskin Katedraalikuoro, Sari Metsovuori: 150-vuotisjuhla-levyn levytysprojektin toteuttaminen, 2 000 euroa.

Matti P. Pulkkinen: Kirkkohistoriallisen tutkimuksen toteuttaminen Omskin arkkipiispasta, uusmarttyyri Silvestristä, 620 euroa.

Mikael Sundkvist: Nordic New Testament -konferenssiin osallistuminen Reykjavikiin, 400 euroa.

Teemu Toivonen: Arabiankielisen opetusmateriaalin kokoaminen, 3 000 euroa.

Hoiva- ja palvelukoti Helena on voittoa tavoittelematon, venäläisen ortodoksin perinteen säilyttämiseen erikoistunut asumispalveluyksikkö, joka on tarkoitettu ikäihmisille.

Tarjoamme pitkäaikaista hoivaa ja asumista ympärivuorokautisessa hoivapaikassa, kun kotona asuminen ei ole enää turvallista.

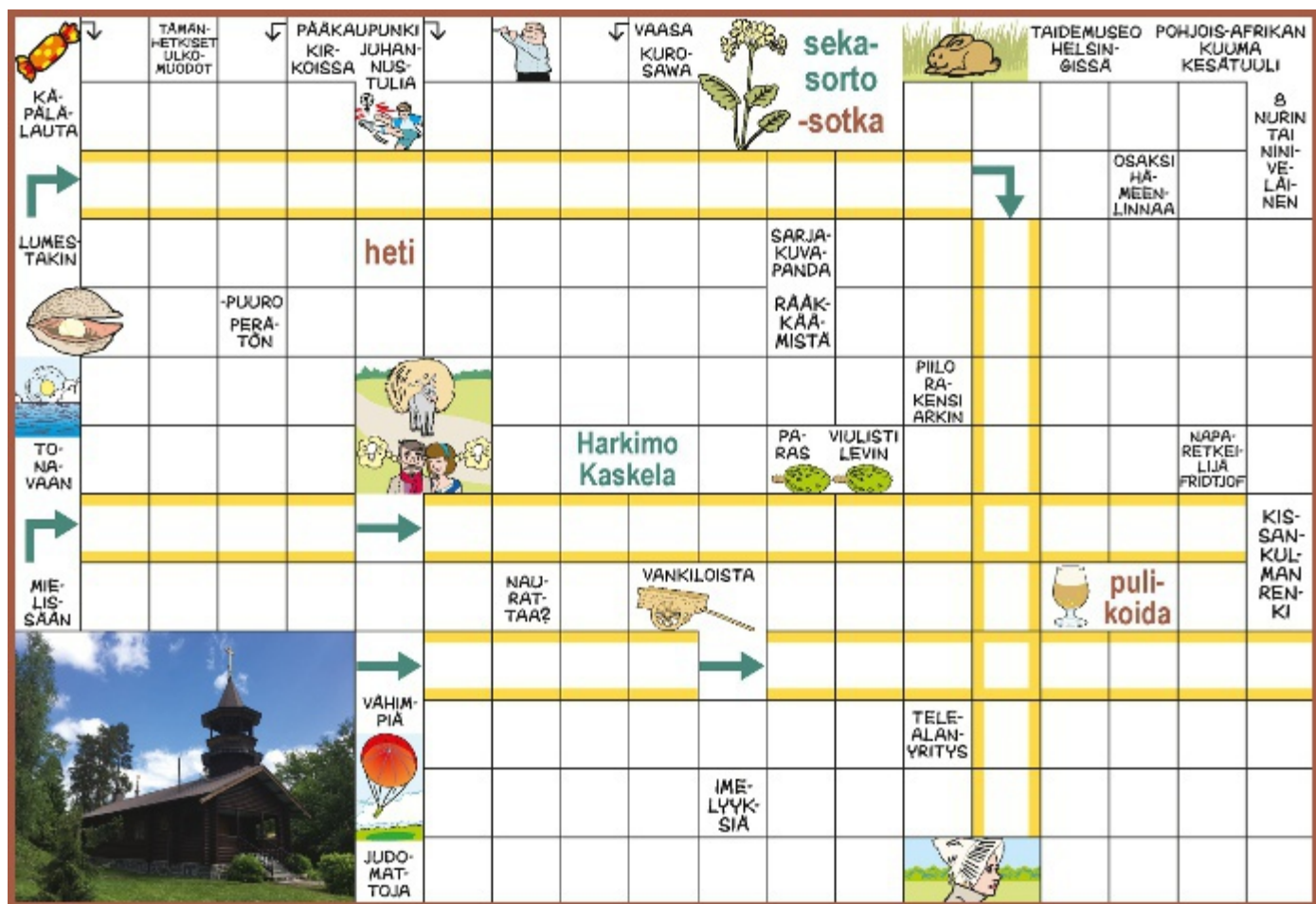
Myös palveluasumista on tarjolla.

Mahdollisia vapaita paikkoja voi tiedustella p. 040 0244 987 tai olga.heiskanen@helenakoti.fi

Hoivakotimme sijaitsee vain parin kilometrin päässä Helsingin keskustasta, osoitteessa Hämeentie 55.

ORTODOKSIVIESTIN RISTIKKO 4/18

www.sanaris.fi / laadinta Erkki Vuokila, ulkoasu Heli Kärkkäinen

RISTIKKO 3/18 RATKAISU

Ristisanatehtävän oikein ratkaisseiden kesken arvotaan mielenkiintoinen kirjapalkinto. Lähetä ristikon avainsanat (keltaisella pohjalla) sekä nimesi ja osoitteesi postikortilla osoitteeseen Ortodoksiviesti / ristikko, Liisankatu 29 A, 00170 Helsinki. Vastausten tulee olla perillä 9. elokuuta mennessä. Ratkaisu sekä voittajan nimi julkaistaan 5/18-lehdessä 7.9.

Edelliseen tehtävään saimme runsain mitoin vastauksia – kiitokset niistä! Onnetar suosi **Marja Rauhalaa Sastamalasta**. Hänelle postitimme **Juha Pihkalan** teoksen *Kiitos tästä elämästä*. Onnittelumme!

Valamon opiston kurssivinkit kesälle 2018!

- Ikonimaalauksen jatko: **Valamolaisen Jumalanäidin kultauskurssi** 22.-27.7. ja maalauskurssi 7.-15.8.
- Ohjaajavanhukset 27.-29.7.
- Itkuvirsikurssi 1.-3.8.
- Kultakirjonta 5.-14.8.
- Paljon toivottu **Kreetan matka ikonimaalareille ja muille taiteilijoille** 23.9.-7.10.

- Lisää kursseja:
www.valamo.fi/valamon-opisto

Ilmoittautumiset ja lisätietoja:
kurssit@valamo.fi
puh. 017 570 1401 (ma-pe klo 9-15)

Jumalanäidin kuolonuneen nukkuminen, Uspenie 15.8.

*Ylistämme. / ylistämme Sinua, / Kristuksen, meidän
Jumalamme, puhtain Äiti, / ja kunnioitamme
suuresti ylistettävää / kuolonuneen nukkumistasi.*

Pieni ylistysveisu